

Rucasi

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Rucasi te te ãma ĩrob'ui'ééré

Ĩbaihã wasu'uzé

Ã ĩbaihã na rob'ui'ééré'wa nhisi hã Rucasi na ĩsisi hã. Duré Atusi na rob'ui'ééré'wa, ta hã. Ta hã aré dawede'wa (Corosu 4.14). Zezusihi wasu'u na rob'ui'ééré'wa hãiba amo norĩ hã ta norĩ hã zudezu, Mateusi, duré Marcusi hã, duré Zuwã. Rucasihi si zudezu ô di. Duré Tezopiru hã ĩsire zudezu'ô ma, ma tô ã ĩbaihã na rob'ui'ééré hã tãma tisõ, Rucasi hã.

Tawamhã Rucasi hã ma tô Zezusihi wasu'u na rob'ui'ééré, ĩwaptã'ázém hawi sada 're ĩromhãimana mono zém na hã, hãiwa u apã ĩmorĩzéb u hã. Ma tô duré wama ãma rowasu'u za'etê za'ra, Zezusihi nhimirowahutuzém na hã. Ma tô duré wama wasu'u za'ra, Zezusi hã ti'ai ãma wasine za'ra ĩpoto na hã. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã a'uwẽ mono bâ te te 're da'anho'reptui mono da, wei ĩmorĩ na hã, duré zudezu norĩ tẽmep si we ĩmorĩ ô na hã. Taha wa, ma tô Zezusi hã dama siwaihu'u, ti'ai ãma dasiré ĩpoto na hã.

Duré Rucasihi nhimi'ui'ééré zarina, wa za waihu'u za'ra ni, Zezusi hã ĩhãzé ré norĩ ãma 're ĩpẽ'ézé mono zém na hã, duré ĩsimarĩ'ô norĩ ãma hã, duré da te dasiwi 're ĩwẽ'ô za'ra mono norĩ ãma, duré samaritanu norĩ ãma, duré wasété na 're ĩnomro mono norĩ ãma.

1 ¹⁻⁴ Tezopiru, asawi di. ãhãna wa za aima rob'ui'ééré, Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na, sena na waihu'u da. Ni'wam norĩ hã ma tô Zezusihi wasu'u na te te 're dapo're pu'u na'rata za'ra, titõmo na te te ãma 're ĩ'madã'ã za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô ĩwasu'u na'rata hawi wama rowasu'u za'ra. Tawamhã ĩsimirowasu'u zarina, ma tô ĩwasu'u na ãma rob'ui'ééré za'ra ni, da'ahã na. Taha wa, wa hã wa duré ĩsima wẽ, te ãma aima rob'ui'ééré da. ĩwasu'u na'rata hawi, wa tô rosa'rata pese, te waihu'u pese da. Ni'wam norĩ hã ma tô ĩwasu'u hã aima wasu'u za'ra. Taha wa, wa tô ĩsima wẽ, upsãtã pese na te aima rowasu'u da, rob'ui'ééré na, Zezusihi wasu'u hã sena na waihu'u da.

Zuwã Batitaha potozé wasu'u

5 Erodi hã zudezu norĩ nhipti'ai 're, apito na 're hãimana mono ré hã, aibã hã te 're hãimana, Zacaria na ĩsisi hã. Zacaria hã sasedoti, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa. Abizaha nhihudu norĩ me, te te tãma 're romhuri za'ra. ĩmro nhisi hã, Izabé na ĩsisi

hã. Izabéhé hi'rada hã, Arã na ïsisi hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ama romhuri'wa, Arã hã. ⁶ Zacaria norĩ hã ma tô 're hâimana wẽ zahuré. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese zahuré. Taha wa, tãma wẽ zahuré di, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. ⁷ Tane nherẽ, 'ra zahuré õ di. Izabé hã 'ra waihu'u õ wa, ma tô 'ra ãna si'ĩhi zahuré.

⁸ Tawamhã nimahã bātã na ma tô Zacaria hã tinhimirohuri hã 'manha, sasedoti te te 're ï'manharĩ za'ra mono hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb remhã. Taha te hã bātã wa, ma tô romhuri 'manha. ⁹ ïsiré norĩ hã ma tô tãma pisutu za'ra, 'ri para u sébré da, te te tãma romhuri da. Taha wa, 'ri para u, ma tô oto ãzé Zacaria hã, wedewati ïsadaze hã wedeza ne na te te tãma zata da. ¹⁰⁻¹¹ Tawamhã te te tãma zata ré, te ai'ubumro ni rowi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da. ãne ré, hãiwa hawimhã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô tãma sihãiré. Wedeza nhimire niwĩ te za, ïsõ're uwaibaba, ro'o ré, wedewati ïsadaze hã. ¹² Tawamhã te te sãmri wamhã, ma tãma pẽ'ewara, Zacaria hã. Te te rosa'rata waihu'u õ di. ¹³ Tawamhã te tãma tinha:

— Zacaria, aipahi tõ. 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô aimreme hã wapa, tiwi ïrowaptẽrẽzém na hã. Aimro te za oto ti'ra. Waptãã wapsi, ai'ra te za ïsisi, Zuwã na. ¹⁴ Ai'ra hã aima waptãã aba wapsi, aima rowẽ wa'aba di za. Da'ahã norĩ ma zama, rowẽ za'ra di za. ¹⁵⁻¹⁶ Prédu wapsi, ïsimiroti hã pire di za. Taha wa, te za ïsimiroti pire na waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Uwa 'rãi wa'u ïsé hã te te 're hãsi mono õ di za. Duré âzé hã te te 're hãsi mono õ di za. Waptãã hawim haré, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ezani ré 're mo. Taha si, te za te te 're wapari pese. Taha wa, te za tisiré Izarazéhé nhihudu norĩ hã te te 're apawapto tinhimiroti na, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti si, da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da oto. ¹⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te za 're mo. Wahi'rada Eriasihĩ ne, te za 're mo, mreme pire na, duré waihu'u pese na. Tawamhã ai'ra nhimiroti zarina, te za damama norĩ hã ti'ra norĩ hã te te 're sawi pese za'ra. Duré dapo're õ wamhã, te za apã 're dasipizari za'ra, 're ïdanomro wẽ mono zarina, oto 're danomro mono da. ãne wamhã, te za danhimiza'rese sô 're danhimipari za'ra, Danhib'apito zô. — ãne ma tô ïwana ré ãma tãma rowasu'u, Zacariaha ma, hãiwa hawi romhuri'wa hã.

¹⁸ Tawamhã Zacaria asa ma tô sadanha, romhuri'wa hã:

— E niha wa za asaze, tane na hã. Wa hã ïhi uptabire oto. Duré ïmro zama, ïhi uptabire. — ãne hãiwa hawi romhuri'wai ma, te tinha.

¹⁹ Tawamhã te duré asa tãma tinha:

— Wa hã Dabrizé, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa. Ta hã ma tô we ïzatõ, rowasu'uwẽ hã te aima wasu'u da. ²⁰ Tazahã,

ĩnhimirowasu'u na ĩzazei õ di, sena na. Taha wa, te za aima rob'manha 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, aimreme õ na, ai'ra waptã'ázéb u. Ai'ra waptã'ã wapsi, te za apâ aima tisõ, aimreme hã. — Āne ma tô tâma rowasu'u, Dabrizé hã.

21 Zahadu te rowi sô mapari za'ra ni, Zacariaha zô. Sô danhimipari za'ra wamhã, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, sô ĩrowaptã'ázém na hã, 'ri para. 22 Tawamhã Zacaria hã ma tô oto datême watobro, rob u. Datême watobro wamhã, mreme waihu'u õ di. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni:

— Marĩ hã ma tô sô'awi sabu Zacaria hã, danhotõ 'rowi, da te 're ĩrosawẽrẽ za'ra mono ne hã. — Āne te dasima nharĩ za'ra ni. Tawamhã, mreme waihu'u õ wa, ma tô tinhiptõmo na si dama rowasu'u.

23 Tawamhã Zacaria, te te romhuri pari, te apâ mo, ãma 're ĩdawata za'ra mono zém hawi, tinhorõwa u. 24 Syry na ãma ronomro wi, ma tô tiwasã, Izabé hã. Tawamhã a'amo ĩmrotõ na ãma ĩsi'utõrizém na hã watobro õ di, tinhorõwa hawimhã.

25 Tawamhã te sima tinha:

— Āhãna ma tô Wanhib'apito hã ĩpawapto. Da te oto ĩma 're nharĩ za'ra mono õ di za, ĩ'ra õ na hã. — Āne te tinha, Izabé hã.

ZeZusi za ĩwaptã'ázém na, Dabrizé te te ĩwaihu'uzé wasu'u, Marizaha ma

26-27 Tawamhã a'amo ĩmropã hã Izabéhé ãma oto si'utõrĩ wamhã, ĩwasã na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma we duré satõ ti'ai u, Dabrizé hã, hãiwa ãma tâma ĩromhuri'wa hã. Nazaré u, ma we satõ, pi'õi ubuni ma, te te sadawa wasu'u da. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. Pi'õ nhisi hã, Mariza na ĩsisi hã. Ta hã, azarudu. Niwapsi, Zuzéhé me te za sina timro zahuré, apito Dawihi nhihudu me. 28 Tawamhã ma tô we ĩtême wi, Marizaha u, hãiwa ãma romhuri'wa hã. ĩtême wisi wamhã, te tâma tinha:

— Mariza, rowẽ na 're aihâimana mono. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô aiwẽsã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za aima tinhopru, ĩwẽ uptabi na. — Āne te tâma rowasu'u, Marizaha ma.

29 Tane nherẽ, Mariza hã te te waihu'u õ di, ĩsimirowasu'u hã. Taha wa, tipẽ'ẽ na, te sima tinha:

— E niha bã, te õne ĩma tinha. — Āne te sima tinha. 30 Tawamhã te duré tâma tinha, hãiwa hawi romhuri'wa hã:

— Mariza, aipahi tõ. 'Re aimorĩ wẽ na, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aiwẽsã. 31 Taha wa, te za aiwasã. Ai'ra te za aibã na aima podu. Ai'ra hã poto wapsi, ZeZusi na te za ĩsisi. 32 Ai'ra hã prédu wapsi, dama pire na te za 're mo. 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na ĩsisi hã za, danhipai u ĩpire uptabi 'ra na. Ta hã uburé Danhib'apito uptabi hã te za ti'ra ma pisutu, tihirata ne, si'apito da, Dawihi ne. 33 Danhib'apito

're morĩ wa, Zacoho nhihudu sidâpâsi, te za ĩsib'apito 're sãmra. Ōne u'âsi. Te za âma 're sib'a'uwê u'âsi za'ra. — Āne te Marizaha ma rowasu'u, hâiwa hawi romhuri'wa hã.

34 Tawamhã asa te tãma tinha, Mariza hã:

— E niha wa za ĩ'ra, aibã te sa'rese ō nherê. — Āne te tãma tinha.

35 Tawamhã asa te tãma tinha:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za we aipawapto, tiwaihu'u pese na aiwasã da, ai'ra da. Taha da, te za Tipê'êzani hã we atême satô. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na, te za ai'ra hã da te 're sisi za'ra. — Āne te Marizaha ma rowasu'u. **36** Te duré tãma tinha:

— Ana wapté hã wa za duré aima wasu'u, Izabé hã. Si'ĩhi uptabi nherê, ma tô tiwasã. 'Ra waihu'u ō na, ma tô da te 're wasu'u za'ra. Tazahã, wasã ré sãmra ré hã, 6 na ma tô oto âma ai'utô, a'amo hã.

37 Uburé marĩ hã tãma waihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Taha wa, ma tô tiwasã. — Āne ma tô tãma rowasu'u.

38 Tawamhã Mariza te asa tãma tinha:

— Wa hã, Wanhib'apito ma, romhuri'wa. Ta hã te te ĩma pisutu wa, wa tô ĩsima wê, ĩmreme hã. — Āne Mariza te tãma tinha.

Tawamhã te te tãma rowasu'u pari, ma tô mo apã hâiwa u, romhuri'wa hã.

Mariza ĩmorizé wasu'u, Izabéhé u

39-40 Tawamhã bådã umro na âma si'utôĩ pari, ma tô Mariza hã sima robza'ra pese, tina waptéb u morĩ da, Izabéhé u. Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi u, te ĩtême mo si'aba're na, 'ri ahã u, sa'a u. Tawamhã ma tô oto wi, Zacariaha nhorôwa u. 'Ri para u sébré wamhã, ma tô tina wapté hã sawi. **41** Tawamhã Izabé hã Mariza te te ĩsawizém na te te wapari wamhã, ma tô ĩwasã hã 're rési, ĩdi'i 'remhã. Tawamhã ma tô ti'ra wapté ma rowasu'u, Izabé hã. **42** 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani te te tãma ĩwaihu'uzébz zarina, rowê te, te mreme 'rãihã na tãma rowasu'u, âne:

— A hã pi'ô norĩ nhipai u, ma tô aima tinhopru, ĩwê uptabi na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Ai'ra ma zama, te za tinhopru, ĩwê uptabi na, ai'uté norĩ nhipai u. **43** Duré a hã Wanhib'apito na te za 're aimo. Taha wa, ĩma aipire di. Tane nherê, asisawi ō di, we ĩtême aimorĩ tō da. Taha wa, ĩma rowê di. **44** Aimreme na ĩzawi wi, ma tô ĩ'ra hã 're rési, ĩdi'i 'remhã, rowê te. **45** A hã aima rowê di. E tihai wa. Wanhib'apito hã te te aima ĩnharizém na âma sazei wa, sena na. Taha wa, aima rowê di. — Āne te ti'ra wapté ma tinha, Izabé hã.

Mariza, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma ĩwatazé wasu'u

46 Tawamhã Mariza te tinha:

47-49 — Wanhib'apito âma, wa za 're ĩwata u'âsi. 'Re ĩhâimana

u'âsi mono hã ãnho'reptui'wa, te 're mo. Tãma ãwapure nherẽ, ma tô ããma rosa'rata. Taha wa, ãpẽ'ẽ na, wa 're ãto. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãwaihu'u pe hã, ãwẽ uptabi hã ãwẽ na ma tô ãma 'manha. Taha wa, ãwẽ na te te ãma ãmanharĩ wẽ na, te za dasima da te 're ãwasu'u u'âsi.

50 ãmreme, da te 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, te za da'ãma 're pẽ'ẽzẽ u'âsi. Õne u'âsi.

51 Tiwaihu'u pese na 'rãwi sina 're ãwata za'ra mono norĩ hã te za te te wama 're awano'õ.

52 Apito norĩ hã te za roti hawi te te 're azani, wapure na oto 're nomro mono da. Tipire na sina 're ãwata za'ra mono õ norĩ si te za te te 're apisutu, pire na oto 're nomro mono da.

53 Mra, da te 're sãpata za'ra mono wamhã, sa'ẽtẽ na te za dama 're sõpru. ãsibrob ahã norĩ hã te za sisiti te te 're azatõrĩ, ubana oto 're nomro mono da.

54-55 Durẽihã wahi'rata norĩ ma, ma tô ropisutu, ãsihudu sidãpãsi te te 're apawapto mono da. Taha wa, ma tô wa norĩ hã Izarazẽhẽ nhihudu norĩ hã te te 're wa'apawapto, wa te tãma 're ãromhuri za'ra mono hã. Simizawi pese wa, ma tô Abra'ãhã ãma 're pẽ'ẽzẽ u'âsi. Tiwi simani õ di. Durẽ ãsihudu sidãpãsi, ma tô ãma 're pẽ'ẽzẽ u'âsi za'ra. Tiwi simani za'ra õ di.

Ãne 'Re ãhãimana u'âsi mono ãma te tiwata, Mariza hã.

56 Tawamhã Izabẽhẽ 'rata sãmra rã, ma tô a'amo hã si'ubdatõ ãma ai'utõ. Taha pari, te apã mo Mariza hã, tinhorõwa u.

Zuwã Batitaha waptã'ãzẽ wasu'u

57 Tawamhã Izabẽhẽ ãma ãra hã ãsẽpu'uzẽ hã ma tô bãdã hã ãwa waptãrã. Tawamhã ma tô tãma podo, 'watẽbrẽmi na. 58 Poto wamhã, ãrata 're ãsõrõwa za'ra mono norĩ hã ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra. ãsisãnawã norĩ zama, ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã tiwẽ hã te te tãma ãsõmri na hã. Taha wa, te uburẽ ãsabãdã 're to za'ra. 59 Tawamhã bãdã hã ãwaptã'ãzẽm na hã, 7 na ma tô ãma ai'utõ. Taha wa, awẽm na ma oto sihãiwata nhizãri ni. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ 're morĩ da, ãpibui pese zãb da, ma sihãiwata nhizãri ni. Tawamhã ãmama nhisi na, te arẽ sisi za'ra ai'utẽ hã, Zacaria na, ãsisãnawã norĩ hã. 60 Tazahã, ãna hã te tãma nharĩ za'ra:

— Maze di. Zuwã na, te za tinhisi. — Ãne te tãma nharĩ za'ra.

61 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— E mahãta ãmama sisãnawã, ãma ãsisizãb da hã. E Zuwã na, ma tô ti'manhisi. Mare di. ãmama sisãnawã hã ãma 'manhisi õ di, Zuwã na. — Ãne te ãna ma nharĩ za'ra ni.

62 Tawamhã Zacaria te sadanharĩ za'ra, ĩ'ra nhisi na. **63** Tawamhã tinhiptõmo na, ma tõi dama tinha, ĩbaihã te te tãma âri za'ra da, ti'ra nhisi na te te rob'ui'ére da. Tawamhã wedepo'ore hã ma tõi tãma âri ni, ĩsyryre hã. Tawamhã âne ma tõi rob'ui'ére: “Zuwã na ĩsisi hã za.” Ane ma tõi tãma waihu'u za'ra. Tawamhã ĩsisãnawã norĩ hã te ãma titob'uzu za'ra, tinhisi na te te sisi õ wa. **64** Tawamhã ti'ra nhisi na te te rob'ui'ére pari, ma oto mreme watobro apã, Zacaria hã. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. **65** Tawamhã 'ri 'rata 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ĩwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tõi tãma tipahi za'ra, õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa. Tawamhã sa'a ãma, ma tõi ĩwasu'u wapari za'ra ni, daro mono bã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. **66** Tawamhã, da te wapari za'ra wamhã, ĩwasu'u hã wẽ wa, te ãma rosa'rata u'âsi za'ra ni. Te duré ãma tasisadanharĩ za'ra ni:

— Prẽdu wamhã, e marĩ na te za 're hãimana, 'watébrẽmi hã. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni, ĩwẽ na te te sada 'manharĩ wa, Zuwãhã zada, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã.

Zacaria, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma ĩwatazé wasu'u

67 Tawamhã Zacaria hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptom na, ma tõi mre, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u na, ãne:

68 — 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã wẽ di, Wanhib'apito hã. Wẽ wa, wa za ãma 're wawata u'âsi za'ra. Wa norĩ hã ĩzarazéhẽ nhihudu, te za we oto wapawaptob za'ra, wanhitob'ru nhimiwada'uri hã wama wapu za'ra da, rowẽ na 're wasi'ubumroi mono da.

69 Ma tõi we oto watẽme satõ ĩwaihu'u pe hã, Wanho'reptui'wa da hã, apito Dawihi nhihudu hã. Tãma ĩromhuri'wa, Dawi hã.

70 ãne duréihã, ma tõi romhã ré rowa'õtõ za'ra dama, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã, te te sima ĩpisutu za'ra norĩ hã. Wẽ uptabi za'ra di.

71 Wazawi'õ'wa norĩ wi, ma tõi wama ãma ropisutu, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, te te 're wa'anho'reptui mono da, wawẽ'õ'wa norĩ, te te 're wawada'uri tõi za'ra mono da.

72 Te za tõi te te dama 're ab'manharĩ wẽ u'âsi, wahi'rata norĩ ma, te te ĩropisutuzéb uwaibaba. Tõi sena te te tãma ĩropisutuzé hã, te za te te ãma 're a'uwaimrami u'âsi. Tiwi simani õ di za.

73-75 Duréihã ma tõi Abra'ãhã ma tinha, tõi sena ĩsihudu te te 're wa'apawapto mono da, wawẽ'õ'wa norĩ wi, te te 're wa'anho'reptui mono da, wapahi ãna, wa te tãma 're romhuri za'ra mono da, duré ti'ai ãma ré, ĩsõ'a 're wanomro mono da, wawẽ uptabi na.

Ñe Zacaria hã ma tô dama tinha. ⁷⁶ Te duré tinha, ti'ra ma:

— 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã, danhipai u ãpire uptabi. A hã ãsadawa wasu'u'wa, te za 're aimo. ãsadawa wasu'u'wa na, te za aiwaihu'u za'ra ni. Datẽme te za 're aimo, Wanhib'apito wana, asimiroti na 're da'apawapto mono da, Wanhib'apito zô danhimipari sina 're danomro wẽ mono da.

⁷⁷ Datẽme 're aimorĩ wamhã, te za 're ãda'apo're pu'u mo, ãne: “Re ãhãmãna u'ãsi mono hã te za te te aima 're apari 'wa, marĩ hã 're ãmanharĩ waseté za'ra wa'aba mono zé hã. ãne te za te te 're asõ'reptu za'ra wa'wa.” ãne te za 're ãda'apo're pu'u mo.

⁷⁸ Wahuré te tãma 're hãmãna, ãpẽ'ezézé hã, duré ãsimizawi pese zé hã. ãne 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã, Wanhib'apito hã. Taha wa, te za oto te te 're wa'anho'reptu, rowẽ na 're wanomro mono da. Bãdã 'rãi watobro wamhã, tãibã oto robra hã. Tawamhã dama 're rowẽ za'ra mono di za. Tane, Wanho'reptui'wa hã te te wama 're apari mono wamhã, marĩ, wa te 're ãmanharĩ waseté za'ra mono zé hã, taha wa, wama 're rowẽ za'ra mono di za.

⁷⁹ Tawamhã ab're pipa te, robzei'õ u'ãsi, 're wanomro mono õ di za. Te za oto te te 're wa'anhimroi wẽ, rowẽ na 're ãwanomro mono zém na.

Ñe Zacaria hã te ti'ra ma rowasu'u.

⁸⁰ Tawamhã 'watébrémi hã ma tô tiprédu. ãhãiba hã siptete di, prédu wamhã. Tiwaseté wi siptete wamhã, 're morĩ wẽ di. A'ubuni wi, te oto 're sãmra. Bãdã ãwa waptã'ã wapsi, te za datẽme 're mo, te te dama 're sadawa wasu'u mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ ma.

Zezusihì waptã'ãzé wasu'u

Mateusi 1.18-25

2 ¹⁻² Tawamhã Zuwã hã waptã'ã wamhã, ma tô Roma ãma danhib'apito Adusitu hã dama ti'ru, uburé danhisi na, da te daza'rata za'ra da. Dahãiba te te waihu'u da, ma tô dama ti'ru, daza'ratazé hã. Daza'rui mono bã danhib'apito uptabi, apito Adusitu hã. Tawamhã ma tô dahãiba za'rata na sãna'rata za'ra ni, Sirenizu hã, ãsadawa para te te dama 're roti mono ré, Siriza na ti'a nhisi ãma. ³ Taha wa, dahi'rata za'ru u, ma tô 're danomro daro mono bã, danhisi na da te 're daza'rata za'ra mono da.

⁴ Taha wa, Zuzé hã te mo, tihì'rata za'ru u. Apito Dawi hã ãhi'rata wa, tihì'rata za'ru u te mo, Berẽ u. Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Berẽ hã. Nazaré hawi te mo, Berẽ u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Nazaré hã. ⁵ Timro me, te tineb zahuré Marizaha me, ãsisi na, da te dame rob'ui'éré zahuré da.

Wasã ré, te saprõ. 6-7 Tawamhã Berẽ u, ma tô aimasisi zahuré. Berẽ ãma simasisi ré, ma tô ïwasã hã ãma sépu, te te ãma ïrosõwada 'rada hã. Tawamhã ma tô tãma waptãrã, aibã 'rare hã. Waptãã wamhã, zazahã pa na ma tô ubu, ïna hã. Te te ubu pari, ma tô tihi, nomro da, danhimizama hã 're ïsaihuri mono zéb 're, wede're wa. 'Re ïdanhimi'wara mono zéb ãma hã, 'ri 're baba hã tãma 'maihãimana zahuré õ wa, ma tame tihi.

Pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ ma, romhuri'wa te te ïrowasu'uzẽ wasu'u

8 Tamemhã pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô mara bãre asimro, Berẽ 'rata. Tinhimizama te 'madã'ã'wa za'ra a'ubuni wi, rom na. 9 Tawamhã tinhimizama te te 'madã'ã'wa za'ra ré, misi, ma tãma sihã'rẽ za'ra, hãiwa hawimhã uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã. Tawamhã aibã norĩ 'rata, rowa'a ma tô tãma rowa'a za'ra. Rowa'a sa'ẽtẽ di, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hawimhã. Tawamhã, ïsisiwi rowa'a za'ra wamhã, ma tô tãma tipahi za'ra. 10 Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa, te tãma nharĩ za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tõ. Wa hã wa wei mo, rowasu'uwẽ hã te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Rowasu'uwẽ hã da te wapari za'ra wamhã, dama 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. 11 ã bãtã na ma tõ

Rucasi 2.8

waptãrã Berẽ ãma, danho'reptui'wa da hã, Dawihi za'rui ãma. Ta hã 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu, Danho'reptui'wa da, uburé Danhib'apito da hã. **12** Ìwaptã'ãzé hã tô sena na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ai'uté hã ìsabu za'ra wa'wa. Wede're wa, te nomro, zazahã pa na, ubu ré. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa hã.

13 Tawamhã awa'awi ma tô tãma sihãire' za'ra romhuri'wa norĩ hã, ahã uptabi na, hãiwa hawimhã. 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma te tiwata za'ra, ãne:

14 — 'Re ìhâimana u'âsi mono hã sôprub di, hãiwa ãma 're ìsãmra mono hã. Ma tô sima dawẽ, ìwẽ hã te te dama 're anhomri mono da, rowẽ na 're danomro mono da oto, ti'ai ãma hã. — ãne te tinho're na ãma tiwata za'ra.

15 Tawamhã romhuri'wa norĩ hã hãiwa u apã si'aba'rei wamhã, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô sima nharĩ za'ra:

— Oto wasi'aba'rei wa'aba Berẽ u, Wanhib'apito, marĩ te te wama ìwaihu'u za'ra hã wa te sabu za'ra da. — ãne te si'ru za'ra.

16 Tawamhã si'aba're na te oto ai'aba're, Berẽ u. Tame ma tô sabu za'ra Mariza hã, Zuzéhé me. Ai'uté zama, ma duré sabu za'ra. Danhimizama sazé wa, wede're wa, te nomro. **17** Te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô Zuzé norĩ ma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa norĩ nhimirowasu'u na, ai'uté ãma hã. **18** Uburé da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ nhimirowasu'u na hã. **19** Mariza hã ìsimirowasu'u na te te 're rosa'rata u'âsi, tipẽ'ẽ na. **20** Taha pari, te apã ai'aba're, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ hã. Morĩ sina, te ãma tiwata za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma, rowasu'u te te ìwapari za'ra zém na, duré te te ìmadã'ã za'ra zém na. Hãiwa hawi romhuri'wa nhimirowasu'u zarina, tô sena na te te waihu'u za'ra wa, ma tô tinho're na ãma tiwata za'ra.

Zezi na, da te ìsisizé wasu'u

21 Romhuri misi ãma si'utõrĩ pari, ai'uté ìwaptã'ãzém na hã, ma tô oto sihãiwata nhizãri ni. Ma tô duré sisi zahuré ìna norĩ hã, Zezi na. ã hã ìsisi hã waptã'ã õ ré, hãiwa hawi romhuri'wa te te tãma ìwaihu'uzéb zarina, ma sisi zahuré.

22-24 Tawamhã bãdã ma tô oto ìwa waptãrã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti te te ãma uwaimrami zahuré da, Zuzé norĩ hã, Marizaha me. Te za ãma uwaimrami zahuré, ti'ra na, duré pi'õ na. ãne Mozésihi nhimi'ui'ére hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na: “Aibã 'rare, waptã'ã wamhã, te te ãma ìrosõwada 'rada hã te za ìmama norĩ te te tãma 're sãmri za'ra apã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma.” ãne ìsimiroti hã. ìsimiroti hãiba amo hã, ãne: “Pi'õ hã 're 'ra za'ra mono wamhã, te za maparane naire hã te te tãma 're sãmri

za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. Naire ò wamhã, te za maparane utu'ure te te tãma 're sômri za'ra, apã tãma 're hãiba wẽ za'ra mono da, pi'õ norĩ hã." ãne ìsimiroti hã. Taha wa, ìsimiroti zarina, te oto Zuzé norĩ hã tineb zahuré ti'ra ré, Zeruzarẽ u, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, ti'ra te te sômri zahuré da, duré si te te tãma sômri zahuré da, da te tãma zata zahuré da.

Simi'ãhã wasu'u

25 Tawamhã aibã hã te 're sãmra Zeruzarẽ ãma, Simi'ã na ìsisi hã. Wẽ na te 're mo, Simi'ã hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te 're 'madãhã pese. Danho'reptui'wa zô, te 're simipari u'âsi, Izarazéhé nhihudu norĩ te te sô'reptu za'ra da. 26 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'èzani ré, te 're mo, Simi'ã hã. Ìpẽ'èzani hã ma tô tãma ropisutu, ãne: "Atãhã ò ré, te za Danho'reptui'wa da hã ìsabu, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã." ãne ma tô Simi'ãhã ma waihu'u siro. 27 Tawamhã te te tãma ìwaihu'uzéb zarina, te oto mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb u, Simi'ã hã. Ìsa'u si, ma tô tizasi zahuré, Zuzé norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti te te ãma uwaimrami zahuré da. 28 Tawamhã Simi'ã, ma tô tipa ti'ã ì'ra hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma wata da. ãne te ãma tiwata:

29 — ãhãna ma tô ãma ìma ì'uwaimra, aimreme hã. Taha wa, ìto na, wa za a'ré.

30 Wa hã ìtõmo na, wa tô oto sabu, danho'reptui'wa da hã.

31 Uburé da'udãna zama ìpisudu hã wa tô sabu.

32 Rob'uiwézé hã te te bãdãdi uiwẽ wamhã, damorĩ wẽ di.

Tane te za zudezu'õ norĩ ma, te te 're awaihu'u asimiroti hã, ãma 're nomro wẽ mono da. Wa norĩ ma, 're rowẽ za'ra mono di za, asib'a'uwẽ norĩ ma, Izarazéhé nhihudu norĩ ma, ìsabãdã za da te dasima 're wawasuu wẽ u'âsi za'ra mono wa.

ãne te 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma tiwata, Simi'ã hã.

33 Tawamhã Simi'ãhã mreme, 'watébrémi ãma te te wapari zahuré wamhã, ma tô ãma titob'uzu zahuré, ìmama norĩ hã, ìna me.

34-35 Tawamhã Simi'ã hã te tiwi rowaptẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, te te 're pawaptob zahuré mono da. Marizaha ma, te duré tinha:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô ai'ra hã pisutu, watême wei morĩ da, Izarazé na warom nhisi u. Tawamhã, watême wei morĩ wa, te za da'ahã na danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra. Tane nherẽ, da'ahã na danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra mono ò di za. Danho'reptui'wa na da te dasina 're waihu'u za'ra mono da, te te pisutu nherẽ, niwapsi te za ai'ra hã dasiwi wẽ'õ ni, da'ahã na. Tawamhã da te dasiwi wẽ'õ wamhã, dama waihu'u pese di za

oto, danhimirosa'rata wasédé hã ai'ra ãma hã. Sib'ézé i'wa pese na, da te 're danhiahãri za'ra mono wamhã, dama 're rowẽ za'ra mono õ di za. Tane ai'ra hã da te dasiwi wẽ'õ wamhã, aipẽ'êzé ahã di za. — ãne te romhã ré Zezusihi na ma rowasu'u, Simi'ã hã.

Ãna na, pi'õ nhisi wasu'u

36-38 Tawamhã pi'õ hã te 're hãimana, ãna na ãisi hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, pi'õ hã. ãmama nhisi hã, Panuwẽ na ãisi hã. ãhi'rata nhisi hã, Asẽ na ãisi hã. Ma tô oto si'ãhi uptabi, ãna hã. Sahuré 're simasisi zahuré mono ré, ma tô ãma tiwahub zahuré, 7 na. Tawamhã ãmro, ma tô dêrã. Tiwi idã'ãzẽm na hã ma tô oto ãma tiwahub ahã, 84 na. Pi'õ hã te 're sãmra u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're idawata za'ra mono zẽb ãma, 'ri 'wawi wa'ra ãma. Rowa'a ré zama, te ãma 're wata, barana zama. Nimahã bãtã na si, te sai ãna 're sãmra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're mreme mono da. Tawamhã Simi'ã hã Marizaha ma, te te rowasu'u ré, ma tô itẽme tiwisi za'ra, ãna hã. Tawamhã ai'uté te te sabui wẽ te, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Tawamhã ma tô te te dama 're wasu'u, Danho'reptui'wa da hã, ai'uté hã. Danho'reptui'wa zõ, 're ãsimipari za'ra mono nori ma, ma tô te te 're rowasu'u za'ra. Ta nori hã te sõ 're simipari za'ra, te te da'anho'reptu da, Zeruzarẽ ãma.

Nazaré u, apã ãnebze wasu'u

39 Zuzẽ nori hã zahadu te aimasisi, Zeruzarẽ ãma. Tame simasisi ré, ma tô ãma uwaimrami zahuré, uburé 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Tawamhã te oto tineb zahuré apã, tirob u. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, te tineb zahuré apã, Nazaré u. Tawamhã ma tô aimasisi zahuré apã, tinhorõwa u.

40 Tawamhã ma tô tiprẽdu, 'watẽbrẽmi hã. Hãiba nhiptete di oto. ãsimiroti hã wẽ uptabi di durẽ. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're pawapto mono wa, wẽ uptabi di, ãsimiroti hã.

Zezi hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're idawata za'ra mono zẽb ãma, ãsãmrazẽ wasu'u

41 Wahup sidãpãsi, te Zezusihi mama nori hã dame 're neb zahuré Zeruzarẽ u, dato hã da te 're i'manharĩ za'ra mono zẽb u hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Ezitu hawi te te idawaibuzẽm na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. 42 Tawamhã 12 na Zezusihi ãma wahu wamhã, te durẽ ãme timori zahuré oto, datoi u hã. 43 Tawamhã dasi'rã'õtõ pari, ãmama nori hã ma tô dame tipusi zahuré, tirob u apã neb zahuré da. Tazahã, Zezi hã te zahadu nhamra, Zeruzarẽ ãma, timama nori za'u. ãsa'u ãsãmra

zahuré zém na hã te te waihu'u zahuré ô di. **44** Dame morĩ newa, te ãmama norĩ hã dame tineb zahuré apã, tirob u, te te ãma rosa'rata zahuré ãna. Bãtã bã, te dame tineb zahuré. Tawamhã te sô da'ab'madã'ã zahuré. Īsĩsãnawã norĩ, te te sô ab'madã'ã zahuré. Īsiwadi norĩ zama, te duré sô ab'madã'ã zahuré. Tane nherẽ, ma tô sô amrami zahuré. **45** Tawamhã, sô simrami zahuré wamhã, te apã tineb zahuré, sô rĩtĩ zahuré da. **46** Tawamhã si'ubdatõ bãdã ãma ne wapsi, ma tô sôpẽtẽ zahuré, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma dame sãmra ré. Zudezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ me, te dame nhamra. Tame te Zezusi hã da'awapa, roti na. Te duré roti na da'azadanha, roti hã te te tãma waihu'u pese za'ra da. **47** Zezusi hã roti te te waihu'u pese wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ĩsimirowaihu'u na hã. **48** Duré ãmama norĩ hã te te 'madã'ã zahuré wamhã, ma duré ãma titob'uzu zahuré. Tawamhã ĩna te tãma tinha:

— Ī'ra, e tiha da, ma tô ãne hã wama ĩ'manha. Taré wa tô asô 're warĩtĩ, aimama me, wapẽ'ezé sina. — ãne te ĩna hã tãma tinha.

49 Tawamhã te asa tãma nharĩ zahuré:

— E marĩ da, ma tô ĩzõ 're airĩtĩ aba mo. E ĩ'ãma rowaihu'u aba ãna, ãmama nhorõwa ãma ĩnhamra na hã.

50 Tane nherẽ, te te waihu'u zahuré ô di, te te ĩnharizém na hã.

51 Tawamhã Zezusi te ĩme timorĩ zahuré apã, Nazaré u. Tame timama norĩ mreme, te te 're wapari pese. ĩna hã ĩ'ra tãma ĩsiwasu'uzéb zahuré na, te te 're rosa'rata u'ãsi, tipẽ'ẽ na.

52 Tawamhã ma tô oto tiprédu, Zezusi hã. ĩsimiroti hã wẽ uptabi di. Wẽ na 're morĩ wa, ma tô wẽsã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. ĩsiré zudezu norĩ hã ma tô duré wẽsãmri za'ra.

Zuwã Batita te te dama ĩrotizé wasu'u

Mateusi 3.1-12; Marcusi 1.1-8; Zuwã 1.19-28

3 ¹ Tawamhã 15 na ma tô ãma tiwahu, Tiberizuhu ãma, danhib'apito na 're hãimana mono ré, Roma ãma. ĩsadawa para, te Põsi'u Piratu hã te te dama 're roti, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodidi hã te te dama 're roti ĩsadawa para, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Erodidi no hã Piripi hã te te dama 're roti, ĩsadawa para, Itureza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Taraconiti na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duré Risãniza hã te te dama 're roti, ĩsadawa para, Abireni na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. ² Duré Anasi hã, Caipasihĩ me, dama pire uptabi na te 're tineb zahuré, sasedoti na hã. Uburé 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, pire zahuré di. ãne wamhã, ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã timreme hã Zuwãhã ma tisõ, a'ubuni u 're sãmra mono ré. Zacariaha 'ra, Zuwã hã. ĩsadawa para te te dama 're roti mono da, ma tô timreme hã tãma tisõ.

3 Taha wa, Zuwã hã te oto datême 're mo, Zodã pa 'rata, 're ãsi'ubumroi mono norĩ u. Tawamhã, datême 're morĩ wamhã, ãne te te dama 're roti:

— Ma'ãpé, aiwasété wi aipizari za'ra wa'aba, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, marĩ 're ãmanharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã te te aima pari za'ra wa'aba da. Tawamhã â dawabzuri hã wa za te aima 're ab'manharĩ 'wa. — ãne ma tô te te dama 're roti, Zuwã Batita hã.

4 ãne wamhã, ma tô sina uwaimra romhã ré, Iza'iza te te dama ãrowasu'uzé hã. ãne, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te te dama ãrowasu'uzém na rob'ui'ééré hã:

“Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahârã, a'ubuni wi:

Bãdãdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zô.

ãmana 'rãmi bãdãdi hã sô sa'ra wa'aba, awa'awi da.

5 Sa'a wa'wa, rob'rehã hã te za asiwi ãsito wa'wa, aiwab da.

Sa'a zama, te za asiwi ãhãpã 'wa. Bãdãdi nhi'oto wamhã,

ãmana 'rãmi te za asiwi ãhiri 'wa, awa'awi da. Roptã

wamhã, te za asiwi ãromhãpã 'wa, aiwab da.

6 Tawamhã, watême wei wisi wamhã, te za aihĩni sabu za'ra ni, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te ãpisudu hã,

Danho'reptui'wa da. ãne te za ni'wa hã te te dama 're roti, a'ubuni wi.”

ãne romhã ré, ma tô ãma rob'ui'ééré, Iza'iza hã.

7 Tawamhã da'ahã na ma tô Zuwãhã u 're dasihutu, â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ mono da. Tawamhã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ mono õ ré, te ãne te te dama 're anharĩ:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne, te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ãtême ai'aba'rúi wa'wa bété, taré â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra wa'aba wa, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimihãzé wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bã, aiwasédé hã rême za'ra wa'aba õ nheré.

8 Sena na aiwasédé hã ãrême za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwaih'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Duré Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te 're ãaihã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ãhãmmana u'ãsi mono ma, waih'u pese di, ã étẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're nomro mono da oto, êne hã. **9** Hãtãra hã ma tô ni'wa hã sarõtõ oto, wede te te ãma sari nhihãri da. Uburé wede hã 're ãrãi pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhama u te za te te 're anhamra. — ãne te dama ãma simir'éé Zuwã hã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono nhimihãzém na hã.

10 Tawamhã ãsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te sadanharĩ za'ra ni, ãne:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ãwẽ hã, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tõ da hã. — ãne te sadanharĩ za'ra ni.

11 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Te za 're asipawaptob za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã, ti'uza ãsõ'utu'u hã maparane wamhã, te za tihãiba amoi ma misi tisõ, uza õ wa. Duré ni'wa hã, tisa hã te za tihãiba amoi ma tisõ, sai õ wa. — ãne te tãma roti za'ra.

12 Tawamhã danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma ãtẽme aihutu, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ za'ra da. Tawamhã ãtẽme sihutu wamhã, te siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, wa norĩ hã bété e marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni ãwẽ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tõ da hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

13 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— ãuwaibaba si, te za dawĩ 're ãwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, rob'uiprazé hã. ãma dawĩ 're pararé za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tõ tãma waihu'u za'ra, Zuwã hã.

14 Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te duré siwi 'mahã:

— Wa norĩ hã bété, e marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ãwẽ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te wama rob'manharĩ za'ra tõ da hã. — ãne te sadanharĩ za'ra.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Asiptete na, rob'uiprazé hã dawĩ 're waibu za'ra wa'aba mono õ di za. Duré asadawa nhipese na, rob'uiprazé hã dawĩ 're waptẽrẽ za'ra wa'aba mono õ di za. Duré aipawa'ãbã 'wa hã 're ãwaibui aba mono na hã asima ãma 're rowẽ pese za'ra wa'aba mono. — ãne ma tõ tãma waihu'u za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma.

15 Tawamhã, Zuwã hã ma tõ te te dama 're rowasu'u, Danho'reptui'wa, za we ãmorĩ na hã. Tawamhã te dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— ãté wanho'reptui'wa da hã romhutu na, te za wei mo. ãté Zuwã hã, wanho'reptui'wa. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

16 Tazahã, ãne ma tõ dama tinha, Zuwã hã:

— Wa hã wa tõ â na si â dawabzuri hã te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. ãza'u si te za ãma ãpire uptabi hã wei wi. ãma pire wa, ãpara'uza wasisizé, te tãma wasihu waihu'u õ di za. ãma ãpire hã wei morĩ wapsi, te za Tipẽzani hã te te aima 're anhomri 'wa, unhama ro'o ne hã. 17 Wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o. Buru nho, da te 're upõrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ãsa'warizéb 're. Tawamhã ãtomhã te za da te ãma ro'o za'ra. ãro hã sa'ëtẽ nherẽ, da te wĩrĩ waihu'u õ di za. Tane, ãma ãpire hã wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o, tridu upõrĩ za'wari ne, ãtomhã za'wari ne. — ãne ma tõ Zuwã Batita hã dama rowasu'u.

18 ãwasu'u'wẽ na te te 're da'apo're pu'u, Zuwã Batita hã. Tawamhã marĩ na hã ãsimirowasu'u hã ahã di, 're danomro wẽ

mono da, te te dama 're roti mono ré hã. **19** Tawamhã apito Erodihi ma, te duré tinha, wasété na 're morĩ wa. Tinoi mro, ma tô ti'â, Erodi hã. Īnoi mro nhisi hã, Erodiza na. Ma tô duré tiwasédé hã te te 're ab'manharĩ. Taha wa, te tãma tinha, Zuwã hã. **20** Taha wa, Erodi hã ma tô Zuwã hã dama ti'ru, dazazéb 're, da te sêrê da. Āne wamhã, ma tô ĩsipai u tiwasédé hã 'manha, Erodi hã.

Zezi hã, â dawabzuri te te ĩmanharizé wasu'u

Mateusi 3.13-17; Marcusi 1.9-11

21-22 Tawamhã dazazéb 're, zahadu da te sêrê ô ré, te â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zuwã hã. Te te dama ab'manharĩ parimhã, Zezihi ma zama, ma 'manha. Tawamhã Zezihi hã te mre, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. Mreme ré, hâiwa ma we si'ridawa, ĩsisi nho'ômoi baba. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ezani hã ma we ĩtême wi, utu'u ne. Hâiwa hawi, te we tãma tinha, âne:

— A hã ĩ'ra. Īma asawi uptabi di. Aima ĩto za'êtê uptabi di. — Āne te we tãma tinha, Īmama hã.

Zezihi hi'rata norĩ wasu'u

Mateusi 1.1-17

23 Zezihi hã 30 na âma ĩwahub âma, ma tô romhuri na sãna'rata, Timama zadawa wasu'u na hã. Zuzéhé 'ra newa, ma tô ĩ'ra na, da te 're sisi za'ra. Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Eri na ĩsisi hã. **24** Erihi poto'wa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi poto'wa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã. Réwihi poto'wa nhisi hã, Meti na ĩsisi hã. Metihi poto'wa nhisi hã, Zana'i na ĩsisi hã. Zana'ihhi poto'wa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. **25** Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Matatiza na ĩsisi hã. Matatiza poto'wa nhisi hã, Amosi na ĩsisi hã. Amosihi poto'wa nhisi hã, Na'u na ĩsisi hã. Na'uhu poto'wa nhisi hã, Eziri na ĩsisi hã. Ezirihi poto'wa nhisi hã, Nada'i na ĩsisi hã. **26** Nada'ihhi poto'wa nhisi hã, Ma'ati na ĩsisi hã. Ma'atihi poto'wa nhisi hã, Matatiza na ĩsisi hã. Matatizaha poto'wa nhisi hã, Seme na ĩsisi hã. Semehê poto'wa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Zoda na ĩsisi hã. **27** Zodaha poto'wa nhisi hã, Zuwãna na ĩsisi hã. Zuwãnahã poto'wa nhisi hã, Reza na ĩsisi hã. Rezaha poto'wa nhisi hã, Zorobabé na ĩsisi hã. Zorobabéhé poto'wa nhisi hã, Sarati'é na ĩsisi hã. Sarati'éhé poto'wa nhisi hã, Neri na ĩsisi hã. **28** Nerihi poto'wa nhisi hã, Meti na ĩsisi hã. Metihi poto'wa nhisi hã, Adi na ĩsisi hã. Adihhi poto'wa nhisi hã, Cosã na ĩsisi hã. Cosãhã poto'wa nhisi hã, Emadã na ĩsisi hã. Emadãhã poto'wa nhisi hã, Ere na ĩsisi hã. **29** Erehe poto'wa nhisi hã, Zuzuwé na ĩsisi hã. Zuzuwéhé poto'wa nhisi hã, Eri'ézé na ĩsisi hã. Eri'ézéhé poto'wa nhisi hã, Zorĩ na ĩsisi hã. Zorĩhĩ poto'wa nhisi hã, Matati na ĩsisi hã. Matatihi poto'wa nhisi hã, Réwi na ĩsisi hã. **30** Réwihi poto'wa nhisi hã, Simi'ã

na ĩsisi hã. Simi'ãhã poto'wa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. Zudaha poto'wa nhisi hã, Zuzé na ĩsisi hã. Zuzéhé poto'wa nhisi hã, Zona na ĩsisi hã. Zonahã poto'wa nhisi hã, Eri'atĩ na ĩsisi hã. ³¹ Eri'atĩhĩ poto'wa nhisi hã, Mereza na ĩsisi hã. Merezaha poto'wa nhisi hã, Mena na ĩsisi hã. Menahã poto'wa nhisi hã, Matata na ĩsisi hã. Matataha poto'wa nhisi hã, Natã na ĩsisi hã. Natãhã poto'wa nhisi hã, Dawi na ĩsisi hã. ³² Dawihi poto'wa nhisi hã, Zésé na ĩsisi hã. Zéséhé poto'wa nhisi hã, Obedi na ĩsisi hã. Obedihi poto'wa nhisi hã, Bu'azi na ĩsisi hã. Bu'azihi poto'wa nhisi hã, Sara na ĩsisi hã. Sarahã poto'wa nhisi hã, Nasõ na ĩsisi hã. ³³ Nasõhõ poto'wa nhisi hã, Aminadabe na ĩsisi hã. Aminadabehe poto'wa nhisi hã, Ademi na ĩsisi hã. Ademihĩ poto'wa nhisi hã, Arini na ĩsisi hã. Arinihi poto'wa nhisi hã, Esirõ na ĩsisi hã. Esirõhõ poto'wa nhisi hã, Perezĩ na ĩsisi hã. Perezihĩ poto'wa nhisi hã, Zuda na ĩsisi hã. ³⁴ Zudaha poto'wa nhisi hã, Zaco na ĩsisi hã. Zacoho poto'wa nhisi hã, Izati na ĩsisi hã. Izatihĩ poto'wa nhisi hã, Abra'ã na ĩsisi hã. Abra'ãhã poto'wa nhisi hã, Tera na ĩsisi hã. Teraha poto'wa nhisi hã, Na'õ na ĩsisi hã. ³⁵ Na'õho poto'wa nhisi hã, Serudi na ĩsisi hã. Serudihĩ poto'wa nhisi hã, Rada'u na ĩsisi hã. Rada'uhu poto'wa nhisi hã, Peredi na ĩsisi hã. Peredihĩ poto'wa nhisi hã, Ébé na ĩsisi hã. Ébéhé poto'wa nhisi hã, Sera na ĩsisi hã. ³⁶ Seraha poto'wa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. Ca'inahã poto'wa nhisi hã, Apasadi na ĩsisi hã. Apasadihi poto'wa nhisi hã, Sê na ĩsisi hã. Sêhẽ poto'wa nhisi hã, Nowé na ĩsisi hã. Nowéhé poto'wa nhisi hã, Rameti na ĩsisi hã. ³⁷ Rametihĩ poto'wa nhisi hã, Matuzarẽ na ĩsisi hã. Matuzarẽhẽ poto'wa nhisi hã, Enoti na ĩsisi hã. Enotihĩ poto'wa nhisi hã, Zareti na ĩsisi hã. Zaretihĩ poto'wa nhisi hã, Marere na ĩsisi hã. Marerehe poto'wa nhisi hã, Ca'ina na ĩsisi hã. ³⁸ Ca'inahã poto'wa nhisi hã, Enosi na ĩsisi hã. Enosihĩ poto'wa nhisi hã, Sete na ĩsisi hã. Setehe poto'wa nhisi hã, Adã na ĩsisi hã. Adãhã poto'wa hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono.

Zezi hã a'ubuni wi hãimana ré, Wa'uburé te te ĩpibuzé wasu'u

Mateusi 4.1-11; Marcusi 1.12-13

4 ¹ Tawamhã Zoda pa hawi, te oto mo Zezi hã, tirob u apã morĩ da. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani ré, te 're mo. Taha si, te te 're wapari pese. Tawamhã ĩpẽ'ẽzani hã te saprõ, a'ubuni u. ² A'ubuni wi hãimana ré hã, bãdã hã ahã na ma tã ãma ai'utõ, 40 na. Tame hãimana ré, ma tã ĩtẽme wi Wa'uburé hã, te te nasi pibu da, ĩsimiroti na te te saze da. Taha ré hã, sai ãna te tihãiba, Zezi hã. Taha wa, ma tã mra hã sãpata. ³ Tawamhã Wa'uburé hã te Zezihĩ ma tinha, ãne: — Sena a hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé ẽtẽ ma nharĩ, ĩ'u'ẽtẽ wapu na aima si'manharĩ da.

⁴ Tawamhã Zezi te asa tãma tinha:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za.” — ãne te Zezusi hã tãma rowasu'u, Wa'uburé ma.

⁵ Tawamhã Wa'uburé hã te Zezusi saprõ, sa'a nhisi u. Tawamhã sa'a nhisi sima'wara wamhã, ma tô Zezusihi ma tinha, danhib'apito norĩ nhipti'ai mono bâ, te te rob'madâ'â mono da. ⁶⁻⁷ Tawamhã te te rob'madâ'â mono pari, te duré tãma tinha, Zezusihi ma:

— Uburé danhipti'a hã ma tô ìma sòmri ni, ìte da. Tawamhã te ìsima ìwëzéb uwaibaba, wa za dama tisõ. Aihi'rãtitõ, te za ìnho're ìma aime, asib'apito na ìãma aiwata da. Tawamhã wa za aima tisõ danhipti'ai mono bâ, ate da. Tawamhã danhipai u, dama aipire di za. Duré asibrob ahã uptabi di za. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tô ãne rob'ui'ééré, ìbaihã na hã: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma si. Taha ma si, te za 're ìromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ìmreme na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusi hã tãma rob'rãzarõtõ.

⁹⁻¹¹ Tawamhã Wa'uburé hã ma tô Zezusi hã saprõ Zeruzarê u, te te duré pibu da. 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u sab da hãimo, 'ri 'rãihã uptabi nhisi. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha:

— Sena a hã 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ápé ã hawi atobro, ti'ai u. 'Re ìhâimana u'âsi mono, te za, u, hãiwa hawi we atême satõrĩ za'ra, te te ai'madâ'â za'ra da, tãma ìromhuri'wa norĩ hã. Tinhibrata na te za, u, siwi asapa, êne hã te te ai'u'a õ'umnhasite, aipara wi. ãne 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimirob'ui'ééré, ìbaihã na hã. — ãne ma tô Zezusihi ma sadawa 'rãzarõtõ, wa'rui'wa hã.

¹² Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã, marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherê, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zõ.” ãne ìmreme na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusi hã duré tãma rob'rãzarõtõ.

¹³ Tawamhã Wa'uburé hã taré te te Zezusi hã pibui mono pari, te oto ìsiti mo, ìsimiroti na te te sazei õ wa, a'ã sadawa utu da.

Zezusi hã, tinhimirohuri na te te ìsãna'ratazé wasu'u, Darireza ãma

Mateusi 4.12-17; Marcusi 1.14-15

¹⁴ Tawamhã apã te mo Darireza u, Zezusi hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono pë'ezani ré, te 're mo. Ìré 're morĩ wa, te waihu'u pese na 're mo. Tawamhã ma tô ìwasu'u hã wapari za'ra ni, Darireza ãma daro

mono bâ. 15 Zezusi hã te te dama 're rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. Tawamhã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te ãma 're dawata za'ra, ãsimirowasu'u hã wẽ uptabi wa.

Zezusi ãprédubzéb ãma, da te dasiwi ãwẽ'ózé wasu'u

Mateusi 13.53-58; Marcusi 6.1-6

16 Tawamhã Nazaré u te mo Zezusi hã, tiprédubzéb u. Sabadu sidâpâsi dame 're zasi mono wa, ma duré dame ãzé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, romhuri zahârizém na hã. Tawamhã rowahutuzéb ãma sãmra wamhã, ma wahudu. Hãiwi te za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme ui'ére hã te te dama sôré da. 17 Tawamhã ma tô tãma sômri ni, Iza'izaha nhimi'ui'ére hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, Iza'iza hã. Tawamhã ma tô oto sima sôzi, ãbaihã hã. Te te sôzi wamhã, ma tô tisã, da te ãma ãrob'ui'ére hã, ãne:

18 “Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tô ãma tisô, Tipẽézani hã. Ta hã ma tô ãpisutu, ãwasu'uwẽ na, ãsibrob'ô norĩ hã te 're apo're pu'u mono da. Ma tô we ãzatô, dama romhuri'wa da, da te ãwaiibu za'ra norĩ hã te 're apawapto mono da, apã oto 're nomro mono da, robze u'ãsi. Duré ãtob'a hã te 're ato pese mono da, ma tô we ãzatô, datômo wẽ na apã oto 're danomro mono da, robze na. Duré ma tô we ãzatô, da te tãma 're ãmanharĩ wasété za'ra mono zém hawi, te 're da'awaibui mono da.

19 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te sima ãropisutuzé hã ma tô ãwa waptãrã, tinhib'a'uwẽ hã te te 're ãanho'reptui mono zéb da hã. Taha wasu'u na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tô wẽ ãzatô.”

Ãne ma tô Iza'izaha nhimi'ui'ére hã dama sôré, Zezusi hã.

20 Tawamhã te te sôré pari, ma tô apã sito, ãbaihã hã. Tawamhã apã ma tô tãma tisô, dapawapto'wai ma. Tawamhã ma tô nhamra, te te dama rowasu'u da. Uburé rowahutuzéb ãma ãsi'ubumro norĩ hã tãma rĩtĩ si'ẽ za'ra ãna, ma tô Zezusi hã siwi 'madãã pese.

21 Taha wa, ma tô Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa tô aima sôré za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme ui'ére hã. ãwasu'u hã ma tô ãwapari za'ra wa'wa. ãhãna ãwapari za'ra wa'aba ré, ma tô oto we ãma uwaimra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. — Ãne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

22 Tawamhã ãsimirowasu'u hã wẽ wa, aihãni te ãma tawata za'ra ni. Mreme wẽ uptabi wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Tazahã, te dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— E niha ô hã simirowasu'u waihu'u pese di, Zuzéhé 'ra nherẽ.
— Ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

23 Tawamhã Zezusi te dama tinha:

— Áté da te dasima ãnharĩ za'ra zém na, te za ãma ãnharĩ za'ra

wa'wa, âne: “Wawede'wa, ma'ãpé 'râwi asipese.” Áté te za duré ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, âne: “Ma'ãpé, âneb zama 're wa'apawapto mono, aiwaihu'u pese na, Capana'u âma 're ĩda'apawapto mono ne. Aiwasu'u hã wa tô wapari za'ra ni.” Áté, âne te za ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa. — Âne te Zezusi tâma nharĩ za'ra.

24 Te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zô, 're datob'uzu za'ra mono ô di, ĩsipti'ai âma wa. Mare di. Sô 're datob'uzu za'ra mono ô di za. 25-26 ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wahi'rada Eriasi hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo. Tawamhã ti'ai âma 're morĩ ré hã, tâi âna hã ma tô da'âma tiwahu, si'ubdatô. Tâi ô wa, mra hã te da te 're sépata za'ra. Tawamhã ĩmrotô ahâ nherê, Izarazé na darom nhisi âma, ma tô darob amoi u satô, zudezu'ô u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Sido na danhipti'a nho'ômo nhisi u, ma tô pi'ô mrotô u satô, Sarepata na 'ri nho'ômo nhisi u. 27 Duré wahi'rada Erisezu hã 're morĩ ré hã, da'ahâ na te 're danomro, ĩ'wa're ré hã, Izarazé na darom nhisi 'remhã. Tane nherê, aibâ misi, ma tô pese, Na'ama na ĩsisi hã, Siriza na 're ĩhâimana mono hã zudezu'ô hã. — Âne, Zezusi ma tô tâma rob'rãzarôtô za'ra.

28 Taha wa, ĩsimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tazahi za'ra ni, rowahutuzéb âma ĩsi'ubumro norĩ hã. 29 Tawamhã ma tô sô tiwahutu za'ra, rob u te te siwi wazere da. Ma tô te te âma robâdâ za'ra, 'ri nho'ômo nhiti. Sa'a na, ma tô âma siwi sai'u, sa'a nhisi hawi, ĩrã sipra u te te siwi me da. 30 Tazahã, ma tô dawa'wai baba ro'razâ. Dahawi te oto mo.

Zezusi hã aibâ ma, wa'uburé te te ĩsatõrízé wasu'u

Marcusi 1.21-28

31 Tawamhã Capana'u na 'ri nho'ômo nhisi u, te mo Zezusi hã. Darireza âma, Capana'u hã. Tame sabadu na te dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb âma. 32 Tawamhã mreme pire na te te dama rowasu'u wamhã, ma âma tatob'uzu za'ra ni. 33 Tame te aibâ hã dame nhamra, zudezu norĩ te, rowahutuzéb âma, wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã. Tawamhã aibâ hã te sa'êtê 'mahã, âne:

34 — Zezusi, Nazaré nhihudu, e marĩ zô, te we aimo. E wa'uproxi da, te we aimo. A hã ĩma aiwaihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono we te te asatõrĩ na hã. Aiwe uptabi di, a hã. — Âne te 'mahã.

35 Taha wa, ma tô Zezusi hã wa'uburé ma tinha, âne:

— Tô'ã, we ĩma nharĩ tã. Mo oto aiwatobro, aibâ hawi. — Âne ma tô tâma rob'ru, wa'uburé ma. Tawamhã sisa'u ma tô aibâ hã time ti'ai u, danho'a. Taha pari, ma aibâ hawi watobro. Te te u'a ô di. 36 Tawamhã, da te 'madâhã za'ra wamhã, ma âma tatob'uzu za'ra ni, uburé. Taha wa, te âne dasima nharĩ za'ra ni:

— Ô hã mreme pire di. Waihu'u pese di. Dahawi si'aba're da, te za tãma rob'ru za'ra. Tawamhã te za dahawi ai'aba're. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

37 Taha wa, Zezusihi wasu'u hã wa'uburé te te dama ãsãmra na, ma tô ãwasu'u hã ropé, daro mono bâ.

Zezusi hã, da'ahã na te te 're ãda'apese mono zé wasu'u

Mateusi 8.14-17; Marcusi 1.29-39

38 Tawamhã ma tô watobro rowahutuzém hawi, Zezusi hã. Simahã nhorõwa u, te oto mo. Tame Simahã maprebaba sipi'õ hã, hãzé ré te nomro, wa'ro za'ëtê na. Taha wa, ma tô Zezusihi ma wasu'u za'ra ni. **39** Taha wa, ãsimiwaptâ u te ãtême mo. ãrãta te za. Tawamhã ãwa'ro ma, te tinha, wahã da. Taha wa, ma tô tiwahã. Awa'awi ma tô wahudu. Wahutu wamhã, ma tô tãma api za'ra, saihuri da.

40 Tawamhã bâdã sébrézéb u, ma tô we ãtême ãwisi za'ra ni Zezusihi u, ãsiwadi norĩ hã, ãhãzé sipu'u norĩ hã. Tawamhã tinhibrada, ma tô te te da'ãma aza'ra, misi si. Taha wa, ma tô tazéptã'ã za'ra ni. **41** Duré wa'uburé hã ma tô dahawi wairé. Da'ahã na, ãré 're ãdanomro mono norĩ hawi, ma tô wairé, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã dahawi wairébé sina, te ãne 'mahãrã za'ra:

— A hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra. — ãne te wa'uburé norĩ hã 'mahãrã za'ra. Zezusi hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na te te waihu'u za'ra wa, ma tô Zezusi hã ãmreme hã tiwi sisisi za'ra sa'ëtê, ari'wi dahawi wairébé da.

42 Tawamhã awẽ ma tô watobro, 'ri nho'õmo hawi, a'ubuni u morĩ da, Zezusi hã. Taha wa, ma tô sô danhopré. Da te sõpëtê za'ra wamhã, ma tô ãma ropti za'ra ni, nimomo danhiti morĩ tã da.

43 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã danhib'apito uptabi hã, te te dapawapto waihu'u pese di. Ta hã ma tô we ãzatõ, ãwasu'uwẽ na te 're da'apo're pu'u mono da, daza'rui mono bâ. Taha wa, a norĩ wa'aba si te 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ãwasu'uwẽ na hã. Uburé wa za ãwasu'uwẽ na te 're da'apo're pu'u. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

44 Taha wa, te datême 're mo, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ, ãwasu'uwẽ na te te 're da'apo're pu'u mono da, daro mono bâ.

Tepe ahã wasu'u

Mateusi 4.18-22; Marcusi 1.16-20

5 ¹ Tawamhã Zezusi hã te nhamra, ãsõ'u zaihã na. Zenezaré na ãsõ'u nhisi ãma te nhamra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama sadawa wasu'u da. Da'ahã uptabi na ma tô ãtême dasito, da te

wapari za'ra da. ²Tawamhã uba're maparane ma tô sabu zahuré. Ìsô'u zaihâ na, te da'wa. Tepe na romhuri'wa norĩ hã ma tô ìwana wairé. Abazipara, te oto upsô za'ra. ³Tawamhã Zezusi ma tô âzé, uba're wa, Simahã te 're. Tawamhã, uba're wa, sébré wamhã, te Simahã ma tinha, syry na te te ìré sa'ré da, supara'ré nhiti. Tawamhã uba're wa, te oto nhamra, te te dama rowasu'u da.

⁴Tawamhã, te te dama rowasu'u pari wamhã, te Simahã ma tinha, ãne:

— Uba're hã asiré sari, â 'rehâ u, abazipara hã asiré norĩ me, tepe zô sãmra aba da. — ãne te Simahã ma tinha.

⁵Taha wa, ma tô Sima hã asa tãma siwasu'u, ãne:

— Mara bâre, wa tô wei wa te sô sãmra. Tane nherê, wa te 'mai'âri za'ra ã di. Tepe ã di. Tane nherê, ìruzéb zarina wa za sô sãmra ni. — ãne te Zezusihi ma tinha asa. Tawamhã te oto sô sari za'ra, â wa'wa u.

⁶Taha wa, abazipara, ma tô â wa'wa u sô sãmra. Tawamhã tebe hã ahâ na ma tô waibu za'ra, abazipara na. Taha wa, te aré te te sina sinarĩ, abazipara hã. ⁷Tawamhã tisiré tepe mrami'wa norĩ zô ma tô pahamrimi zahuré, uba're ìhâiba amo hã te te ìtême sari zahuré da, te te ãma pawaptob za'ra da. Taha wa, te ìtême sari zahuré. Tawamhã uba're wa, ma tô sãmra za'ra, aibâ norĩ hã. Tebe hã uba're si'uiwa na hã 'masisi zahuré di. Tebe hã ahâ uptabi wa, te aré sina 'mazasi zahuré, uba're hã. ⁸⁻¹⁰Tebe ahâ na te te awaibui wamhã, ma tô ãma titob'uzu za'ra. Ti'adu norĩ zama, ma tô ãma titob'uzu zahuré, Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Ìsiré tepe na, te te 're romhuri zahuré, Simahã siré. Tawamhã hi'rãtitô, ma aime Zezusihi papara, Sima Pedru hã, tebe ahâ na te te 'madââ wamhã. ãne te Zezusihi ma tinha:

— Ìrãta asãmra ã di za. Te za oto aimo, ìnhiti. Wa hã ìwasétéré di. — ãne te Zezusihi ma siwasu'u. Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Asina aipahi ã di za. Tepe na 're ìromhuri mono ne, te za oto ìma 're ìda'awaibui wê mo. — ãne te Zezusi hã Simahã ma tinha.

¹¹Tawamhã uba're, ma tô sani za'ra, rob'ré u. Uburé ma tô marĩ hã rême za'ra, tinhimiromhuri za'ra zé hã, Zezusihi siré oto 're nomro mono da.

Aibã ì'wa're ré hã, Zezusi te te ìpesezé wasu'u

Mateusi 8.1-4; Marcusi 1.40-45

¹²Tawamhã Zezusi hã te nhamra, 'ri nho'ômo ãma. Tame te aibã hã 're sãmra, ì'wa're ré hã. Uburé ìhâiba na, ì'wa're hã. Tawamhã Zezusi te te sôpêtê wamhã, hi'rãtitô ma aime, Zezusihi papara. Ti'ai u, ma tô ti'ubu na ropto. Tawamhã Zezusihi ma, te tinha, ãne:

— Apito, ĩma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na hã. Taha wa, te za ĩpe, asima ĩwẽ wamhã. — Āne te tãma tinha.

13 Tawamhã tinhib'rada hã ma tô wahuu Zezusi hã, te te āma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Wa tô ĩsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã za oto aihâzé hã. — Āne te tãma tinha.

Tawamhã awa'awi ma ĩ'wa're hã tãma apa. 14 Tawamhã Zezusi ma tô sina sadawa uwati, te te dama sina wasu'u tã da. Te tãma tinha, āne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wai u, te za aimo, aihâiba wẽ zô te te aihâiba 'madâ'â da. Taha parip si, te za tãma asõpru, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, dama aipibu pese zéb da, aipesezém na hã. — Āne te tãma tinha, Zezusi hã.

15 Tane nherẽ, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari za'ra ni, daro mono bâ. Taha wa, ma tô da'ahã na ĩtẽme 're dasihutu, da te 're wapari za'ra mono da. Duré te te 're da'apese mono da, ma tô ĩtẽme 're dasihutu. 16 Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô dawu 're ne, a'ubuni u, 're mreme mono da, Timama ma.

Aibã ĩhi'rẽ hã, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 9.1-8; Marcusi 2.1-12

17 Tawamhã apã datẽme wisi wamhã, te nimahã bãtã na dama rowasu'u, Zezusi hã. Te te dama rowasu'u ré, te ĩrata ai'ubumro, parisezu norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ me, te ĩrata ai'ubumro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô ĩtẽme sito Darireza hawi, duré Zudeza hawi, duré Zeruzarẽ hawi. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono tiwaihu'u pe hã, te te tãma ĩsõmri na, ma tô da'apese, Zezusi hã. 18 Tawamhã aibã norĩ hã, ĩhi'rẽ hã ma tô siwi ti'ã, ĩsimiwaptã wa. Ma tô sima wẽ za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Zezusihi nho're te te siwi hiri da. 19 Tazahã da'ahã wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u õ di. Tawamhã 'ri nhisi hawi, ma tô tãma 'ri 're pu'u za'ra, te te siwi 'mazébré da. Tawamhã dawa'wa ma tô siwi tihi, Zezusihi nho're, ĩsa'warizéb ré. 20 Zezusi hã simiwaihu'u pese wa, ma tô āma saze za'ra. Taha wa, ma tô siwi ti'ã, te te pese da. Zezusi ma tô sina waihu'u siro, te te āma ĩsaze za'ra na. Taha wa, te ĩhi'rẽ ma tinha, āne:

— ĩsiwadi, aiwasédé hã 're ĩ'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za oto. — Āne te ĩhi'rẽ ma tinha, Zezusi hã.

21 Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã te parisezu norĩ me tãma nharĩ za'ra, tipẽ na:

— E niha ma tô bété ô hã tãma tinha, ïmorĩ'ô ma. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wê ô di, aibâ ma, te te ïnharizé hã. Dawasédé hã da te 're ïmanharĩ wasété za'ra mono zé hã, ni'wa hã te te dama 're apari waihu'u mono ô di. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, dawasédé hã te te dama 're ï'apari mono da hã. — ãne te Zezusihi ma nharĩ za'ra, tipě'ê na.

22 Tawamhã Zezusi ma tô sina waihu'u za'ra, ïsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te ãne ï'ãma ïrosa'rata za'ra wa'wa. 23-24 Wa hã dawasédé hã te dama 're ï'apari waihu'u pese mono na, e niha te za ïwaihu'u za'ra wa'wa, sena na ïwaihu'u za'ra wa'aba da hã. Aibâ ma, wa tô tinha, ãne: “Aiwasédé hã 're ï'ab'manharĩ wasété mono zé hã, te ai'ãma 're ab'madâ'â mono ô di za oto.” ãne hã ïmreme si wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di tô. ã hã ïmorĩ'ô hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ïwaihu'u za'ra wa'wa, ïwaihu'u pese na sena na ïwaihu'u za'ra wa'aba da oto. Ti'ai ãma dasiré ïpodo hã ïma waihu'u pese di, dawasédé te dama 're ï'apari mono da hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para. ãne na asiwi ïwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ïhi'rê ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ïhi'rê ma, te oto tinha:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, asõrõwa u aimorĩ da oto. — ãne te aibâ ma tinha.

25 Tawamhã awa'awi ma tô aibâ hã wahudu, danho'a. Tiza'warizé, ma tô siré ti'â. Tinhorõwa u, te oto mo. Morĩ sina, te ãma tiwata, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma. 26 Tawamhã uburé ma tô ãma tãtob'uzu za'ra ni. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma, te tawata za'ra ni. ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Aibâ te te ïpesezé hã, wê uptabi di. ãhãna, wa tô wasiwi 'madâ'â za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

Réwihi wasu'u

Mateusi 9.9-13; Marcusi 2.13-17

27 Tawamhã rob u, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, ma aibâ hã 'madâ, danhib'apito ma, dawu rob'uiprazé ubumroi'wa hã, Réwi na ïsisi hã. ïsimiromhurizéb ãma sãmra ré, ma tô 'madâ. Tame te da te tãma 're sõmri za'ra rob'uiprazé hã, ï'ubumrozéb ãma, danhib'apito nhimiwada'uri zarina. Tawamhã Zezusi hã ma tô ãne 'mahâ:

— We aimorĩ, ïsiré 're aimorĩ da oto.

28 Tawamhã ma wahudu. Tinhimiromhurizé, ma tô tirê, Zezusihi siré 're morĩ da oto. 29 Tawamhã Zezusi te te sawi da, ma tô tinhorõwa ãma dasa hã dama 'manha, sa'êtê na. Zezusihi siré, te za dasa hã huri ni. Taha wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã te ïrata

ai'ubumro, ĩsiré saihuri da, da'ahâ na. Ni'wam norĩ zama, te ĩsiré tisa tihu. ³⁰ Tawamhã saihuri da, si'ubumroi ré, ma tô 'madâ'â za'ra parisezu norĩ hã, rowahutu'wa norĩ me. Taha wa, te âne tãma nharĩ za'ra, Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— E niha bâ, te bété dawazari asaihuri 'wa, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siré, dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ siré zama. — Âne te tãma nharĩ za'ra.

³¹ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, âne:

— Hâzé âna 're ĩnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono ô di, te te 're wede za'ra mono da. Ĩhâzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da. ³² Tane duré wa hã, dawē na 're ĩdanomro mono norĩ zô, ĩsitēme 're ĩhârâ mono da, we ĩmorĩ ô di. Dawasété na 're ĩdanomro mono norĩ zô si, 're ĩhârâ mono da, wa wei mo, dawasédé hã da te 're rēme pese za'ra mono da, 're danomro wē mono da oto. — Âne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

³³ Tawamhã ni'wam norĩ hã te Zezusihi ma nharĩ za'ra, âne:

— Zuwã Batitaha siré 're ĩnomro mono norĩ hã nimahã bâtâ na si, te sai âna 're si'ubumro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te te 're romhuri za'ra mono da, parisezu norĩ zadawa 'madâ'â pese 'wa norĩ zama. Ânei ô di, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Te 're saihuri u'âsi, asiré. Te duré asiré te te 're âhuri. Âne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³⁴ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Aibâ hã ĩmrozéb u, sô ĩhârâ za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e te za dasa hã tiwi sawi za'ra ni, saihuri âna si'ubumro da, ta norĩ hã. Mare di. Aibâ ĩmro da hã, ĩrata sãmra za'ra ré, te za tô ĩsiré tisa tihu, to sina. ³⁵ Niwapsi te za bâdâ hã ĩwa waptârã, aibâ ĩmro da hã ĩsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ĩ'ârĩ za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai âna 're si'ubumro, robzei âna. — Âne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra. Âne sô'awib ô nherē, te te si'âma ĩsimiré'ézé hã.

³⁶ Tawamhã te duré âma romnhimiré'é, âne:

— Zazahâ ĩhâiwē hã e te za sizâri ni, ĩhâ'ratate hã da te âma hâiwa'aba da. Mare di. Âne wamhã, te za aiwamna, ĩhâiwē hã. Duré ĩhâtém na da te hâiwa'aba wamhã, aiwab ô di, ĩhâ hã. Hâiwē hã ô di. ³⁷ Duré e romhâ 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãĩ wa'u ĩsé hã da te 're sé, wa'ui ware ô ré. Mare di. Wa'ui ware ô ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhâ 'manharĩ 'ratate hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãĩ wa'u ĩsé hã te za asa'wa. Romhâ 'manharĩ hã te za duré hâihaiwamna. ³⁸ Ĩtép si'uiwa na si, te za da te 're sé, rob'rãĩ wa'u zé té hã. — Âne te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra. ³⁹ Te duré tãma âma simiré'é za'ra:

— Uwa 'rãĩ wa'u ĩsé ĩ'ratate hã da te 're âhuri mono pari, e te za da te dasima 're wē za'ra, uwa 'rãĩ wa'u zé ĩté hã. Mare di. Âté ĩté hã

da te dasima 're wẽ za'ra mono õ di za. Te za dasima da te 're nharĩ za'ra: “Ĩwa'u 'ratatare si, wẽ uptabi di.” Āne te za dasima da te 're nharĩ za'ra. — Āne te Zezusi hã tãma ãma simiré'é za'ra, sõ'awib õ nherẽ.

Sabadu na, Zezusihi nhimirotizé wasu'u

Mateusi 12.1-8; Marcusi 2.23-28

6¹ Tawamhã sabadu na, Zezusi norĩ hã ma tô ro'rahâri za'ra, amngo wa'wai baba, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na. Tawamhã tridu rã ne hã ma tô te te sima 'rãnhinarĩ, tinhib'rata na te te sima tomhâiwazu za'ra da, te te huri mono da, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te tãma nharĩ za'ra:

— Wahi'rada Mozési hã ma tô wama roti, sabadu na, wa te 're romhuri za'ra mono tõ da. E marĩ da, te bété ĩromhuri za'ra wa'wa, ãne te te wama roti õ nherẽ. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

³ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ĩrob'manharizém na hã, tisiré norĩ me. ⁴ Mra te te simroi wamhã, ma tô ãzé 'ri para u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Tawamhã sébré wamhã, ma tô 'ma'rẽ ĩ'u'êne hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, aré da te ĩsa'ra za'ra hã. Duré tisiré norĩ ma, ma tô tãma a za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô aré pisutu, da'ãma romhuri'wa norĩ si, ĩ'u'êne hã te te 're ĩhuri mono da hã, sasedoti norĩ si. Tane nherẽ, ma tô 'ma'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. — Āne Zezusi hã ma tô parisezu norĩ ma Dawihi wasu'u hã 'rãzarõtõ za'ra.

⁵ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu, dasiré ĩpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ĩpire di, sabadu na roti hã te dama 're ĩ'apisutu mono zéb da hã. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Aibã ĩsimizu'rã're hã, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

Mateusi 12.9-14; Marcusi 3.1-6

⁶ Tawamhã sabadu ĩhâiba amo na, ma tô duré ãzé zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, Zezusi hã. Tame te duré aibã hã dame nhamra, ĩsimire niwĩ ĩsimizu'rã're hã. ⁷ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô siwi 'madâ Zezusi hã, sabadu na te te pese zô, romhuri zahârizém na hã. Parisezu norĩ me, te simiza'rese sina 'madâ'â za'ra. Mozésihi nhimiroti te te 'madâ'â õ wa, te te siwi wẽ'õ da, te 'madâ'â pese za'ra. ⁸ Tawamhã Zezusi ma tô sina waihu'u za'ra, ĩsimirosa'rata za'ra hã. Tawamhã aibã ma, te tinha:

— Aiwahutu, dawa'wa asab da. — ãne te tãma tinha. Tawamhã aibã ma tô wahudu. Hãiwĩ te za. ⁹Tawamhã Zezusi ma tô ãma sadanharĩ za'ra, ãne:

— Wa za asadanharĩ za'ra wa'wa. E niha 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã, sabadu na hã, romhuri zahãrizé bãtã na roti hã. E ma hã ãwẽ, wa te 're ãmanharĩ za'ra mono zéb da hã sabadu na hã. E ma hã ãwẽ'õ. E wa te ãma 're dapawaptob za'ra mono õ di za. E wa te ãma 're danho'reptu za'ra mono õ di za. E niwamhã wa za taré wa te 're da'madã'ã za'ra, 're dadã'ã za'ra mono da. — ãne te Zezusi hã sadanharĩ za'ra.

¹⁰Tawamhã Zezusi te ab'madã, te te siwi ã'uirĩ za'ra norĩ hã. Tawamhã ãsimizu'rã're ma, te tinha:

— Ma'ãpé, asimizu wahutu. — Tawamhã ma tô tinhimizu wahutu, aibã hã. Tawamhã awa'awi ma tô tinhimizu pese. ¹¹Tawamhã rowahutu'wa norĩ hã ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zada. Tawamhã te sima rosa'rata za'ra, marĩ hã te te tãma 'manharĩ za'ra da.

Zezusi hã aibã 12 na te te ãpisutu za'ra zé wasu'u, tizadawa wasu'u'wa da

Mateusi 10.1-4; Marcusi 3.13-19

¹²Tawamhã êtẽ rãihã na ma tô Zezusi hã sai'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. Tawamhã mara bã te tãma mre. ¹³Taha wa, awẽ wi ma tô sô tihãrã za'ra, tizazei'wa norĩ zô. Tawamhã ãtẽme sihutu wamhã, ma tô pisutu za'ra, 12 na ãhãiba za'ra hã ãsiré 're nomro mono da. Ma tô oto sisi za'ra, tizadawa wasu'u'wa na. ¹⁴Ta norĩ nhisi za'ra hã ãne: Sima Pedru, tinoi me, ãdéréhé me. Pedru na te za sisi té, Zezusi hã. Duré Ti'adu norĩ hã tisisãnawãi me Zuwãhã me, duré Piripi norĩ hã, Batoromezuhu me, ¹⁵duré Mateusi norĩ hã, Tomehẽ me, duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã, duré Sima Zeroti, ¹⁶duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã, duré Zudasi Icarizoti hã, dama ãhãiba nhomri'wa da hã.

Zezusi te te ãrowasu'uzé, duré te te ãda'apesezé wasu'u

Mateusi 4.23-25

¹⁷Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô sa'a hawi si'ra za'ra. Tawamhã ti'ai haré u sihutu õ ré, te a'ã nhamra, sõnhihãpã ãma, tizazei'wa norĩ me. ãsazei'wa norĩ hã ahã di. Tame duré da'ahã uptabi na, te sô ai'ubumro ni. Daro mono bã, ma tô ãwana sô tasi'rã'õtõ ni, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, duré Zeruzarẽ hawi, duré Tiru na 'ri nho'õmo nhisi hawi, duré Sido hawib zama. ã zaihã na Tiru hã, duré Sido hã, 'ri nho'u. ¹⁸Zezusihi mreme hã da te wapari za'ra da, ma tô ãtẽme dasito. Duré te te da'apese da zama, ma tô ãtẽme ai'aba're ni, duré wa'uburé te te dama anhamra da. Tawamhã ma tô

dama anhamra. ¹⁹ Simipese waihu'u pese wa, ma tô dasima wẽ za'ra ni, danhib'rata na da te upi za'ra da, rowẽ na oto 're dasi'ubumroi mono da.

Dama 're ĩrowẽ za'ra mono zé wasu'u, robzei'õ na 're ĩdasi'ubumroi mono zé wasu'u me

Mateusi 5.1-12

²⁰ Tawamhã Zezusi hã te tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã 'madââ pese za'ra. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Áté asibrob ãna, te oto 're anomro aba mo. Tane nherẽ, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Danhib'apito uptabi. Taha wa, ĩsib'a'uwẽ 're anomro aba mono wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono di za.

²¹ — Áté mra, te oto 're ĩsépata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, te za robze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi mra hã, ahâ di za.

— Áté te oto 're ai'ry'ry wa'aba mo, aipẽ'ézé za'ra wa'aba wa. Tane nherẽ, te za robze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za aipẽ'ẽ 're, 're ato za'ra wa'aba mo, rowẽ te.

²² — Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo. A norĩ wa'wa hã ĩzazei'wa, 're anomro aba mono wa, áte te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. Áte te za da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Áte te za da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'wa. Áte aiwasédé hã te za taré da te ai'ãma 're sa'ra za'ra wa'wa. ãne wamhã, te za robze na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²³ Rowẽ te, te za 're asarõtõ za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'aba ma si, rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Wahi'rata norĩ ma, ma tô rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma. Taha wa, da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono nherẽ, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Niwapsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za marĩ ĩwẽ hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, hãiwa ãma asô 're ĩsimi'wara aba mono hã. Taha wa, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. — ãne romhã ré ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

²⁴ Taha pari, te uburé dama tinha oto:

— Áté asibrob ahâ na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi tâibã za oto asibrob ahâ za'ra wa'wa hã. Tawamhã robzei õ na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo.

²⁵ — Áté asai ahâ na, te a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Niwapsi, te za mra hã 're ĩsépata za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za robzei õ na 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

— Áté rowẽ te, te a'â aipẽ'ẽ na 're ato za'ra wa'aba mo. Niwapsi te za robzei ãna 're asimroi wa'aba mo. Tawapsi te za 're ai'ry'ry wa'aba mo.

26 — Tane duréihã ma tô aibã norĩ ãma 're dawata za'ra. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wa newa, ma tô ãma 're dawata za'ra, wahi'rata norĩ hã. Taha wa, a'ã ai'ãma 're dawata za'ra wa'aba mono nherẽ, niwapsi aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô dama rowasu'u, Zezusi hã.

**Zezusihi nhimiroti wasu'u,
da te 're ãdazawi pese za'ra mono zém na**

Mateusi 5.38-48

27 Te duré dama tinha:

— ãwãpari'wa norĩ, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne hã: Asawi'õ'wai wa'aba norĩ hã te za 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré ai'ruiwãpari'wa norĩ ma, te za marĩ tãma 're ãmanharĩ wẽ za'ra wa'aba mo, ãwẽ na. 28 Duré da te aima 're nharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, te za da'ãma 're aimreme zusi aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãwẽ hã te te dama 're anhomri mono da. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi 're ãrowaptẽrẽ za'ra wa'aba mo, te te 're da'apawãpto mono da. 29 Ai'u'rata wi, da te 're aihã za'ra wa'aba mono wãmhã, dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, ai'u'rata amo niwĩ, da te 're aihã za'ra wa'aba mono da. Duré asi'ubuzé hã da te aiwi 're waibui wa'aba mono wãmhã, dawu 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, asõ'utu'u zama, da te aiwi 're waibui wa'aba mono da. 30 Marĩ hã da te aiwi 're wãptẽrẽ za'ra wa'aba mono wãmhã, te za dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo. ãté ni'wa hã te za asibro hã aiwi ãri 'wa. Tawãmhã sô aihãrã õ di za, apã te te aima sõmri da. 31 Marĩ ãwẽ si, da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ãdawẽ za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ãwẽ si dama 're ãmanharĩ u'ãsi za'ra wa'aba mo, ãwa'rãmi.

32 — Siwa'ru, te za 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ãdanomro mono hã, tizawi pese 'wa si, te te 're sawi pese za'ra. Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wãmhã, ãwẽ na te te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Taha wa, te za uburé 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. 33 Duré, uburé te za marĩ hã dama 're ãmanharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. Dawasété na 're ãdanomro mono norĩ hã, tizawi pese 'wa norĩ ma si, te za te te tãma 're 'manharĩ wẽ za'ra. Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wãmhã, e niha te za 're ãumnhãsi za'ra wa'aba mo, ãwẽ na te te aima ãma 're ã'uwa'imrami aba mono da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Taha wa, te za marĩ hã uburé dama 're ãmanharĩ wẽ za'ra wa'aba mo. 34 Duré, uburé te za dama 're asõprub za'ra wa'aba mo. ãté marĩ hã te za da te aiwi 're wãptẽrẽ za'ra wa'wa, a'ã dama 're sõmri za'ra

wa'aba mono da. Tawamhã te za dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo, ãwa'rãmib zõ 're asimnhasi za'ra wa'aba mono ãna. Dawasété na 're ãdanomro mono hã te marĩ hã tisiré norĩ ma si, te te 're sõmri za'ra, te te siwi 're waptêrê za'ra mono wamhã. Tawamhã te duré ãwa'rãmib zõ 're simnhasi za'ra. Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã za. ãne wamhã, ãwê na te te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãmiana u'ãsi mono hã. Taha wa, te za uburé dama 're asõprub za'ra wa'aba mo. **35** Dawasété na 're ãdanomro mono ne, 're anomro aba mono õ di za. Uburé te za 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo. Asitob'ru norĩ zama, te za 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo. Uburé te za marĩ hã tãma 're ãmanharĩ wê za'ra wa'aba mo. ãté marĩ hã te za da te aiwi 're waptêrê za'ra wa'wa, syry na a'ã dama 're sõmri za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za tãma 're ãsõmri za'ra wa'aba mo. ãwa'rãmib zõ 're asimnhasi za'ra wa'aba mono õ di za. ãne wamhã, te za ãwê na te te 're asawi za'ra wa'wa, 'Re ãhãmiana u'ãsi mono hã. ãra te za 're aihãmiana za'ra wa'aba mo, danhipai u ãpire uptabi 'ra hã. Marĩ wê na, uburé te dama 're sõpru. ãsõprum na ãma 're ãdawata za'ra mono õ norĩ ma zama, te dama 're sõpru. Dawasété na 're ãdanomro mono ma zama, te 're sõpru. **36** Taha wa, te za Aimama aba ne, 're anomro aba mo, aiwê na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma roti za'ra.

37 Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Dawasédé hã da'ãma 're ãsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawê'õ za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã te te siwi 're aiwê'õ za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhãmiana u'ãsi mono hã. Dawasédé hã da'ãma 're ãsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, dama 're nharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã 'Re ãhãmiana u'ãsi mono, te te aima 're anharĩ aba mono õ di za. Marĩ, da te aima 're ãmanharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã, asina 're 'madâ'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã aiwasété 'wa hã te te 're ab'madâ'ã mono õ di za, 'Re ãhãmiana u'ãsi mono hã. **38** Asibrom na te za dama 're asõprub za'ra wa'aba mo, ãsimarĩ'õ norĩ ma. Tawamhã 'Re ãhãmiana u'ãsi mono hã te za marĩ hã ãwa'rãmi sa'ëtê na te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. Marĩ na asima 're asõprub za'ëtê za'ra wa'aba mono ne, te za aima 're sõprub za'ëtê za'ra wa'wa. Sa'ëtê na dama 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, te za sa'ëtê na te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi, 'Re ãhãmiana u'ãsi mono hã. Syry na dama 're sõmri za'ra wa'aba mono wamhã, te za syry na te te aima 're sõmri za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

39 Tawamhã ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra:

— Ni'wam norĩ hã tob'a zahuré wamhã, nimomo sisaprõni zahuré wamhã, sisaprõni wê zahuré õ di za. Te za siré tiwaptãã zahuré, ab're u. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra. **40** Te duré tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Romnhoré'wa norĩ hã te te 're romnhoré za'ra mono ré hã, pire na 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di, tãma ïromnhoré'wa norĩ ma hã. Niwapsi te te 're uprosi za'ra mono wapsi, te za te te 're waihu'u za'êtẽ za'ra, tãma ïromnhoré'wa ne hã. — Æne ma tô tãma rowasu'u za'ra.

41 Te duré tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Até wede wa'õno hã atob 're, te nomro, sabui õ nherẽ. E niha te za bété sô ïtõmo 'madâ, wede nhipubre wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã. 42 Wede wa'õno hã atob 're ïnomro, sabui õ nherẽ, e niha te za tãma ïnha: “Ropru hã a'â te aima wazere, atõmo hawimhã.” Mare di. Wede wa'õno hã te za a'â atõmo hawimhã ïwaze. Tawamhã te za sô airĩtĩ wẽ, wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã, wede nhipubre hã. — Æne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra.

43-45 Tawamhã Zezusi ma tô da'ãma ãma romnhimiré'é, rob'rã na, ãne:

— Rowede hã wẽ wamhã, 're 'rãĩ wasété za'ra mono õ di za, wede wẽ wa. Wasété wamhã, 're 'rãĩ wẽ za'ra mono õ di za, wede wasété wa. 'Re 'rãĩ wẽ za'ra mono wamhã, te za ãma waihu'u za'ra ni, rowede ïwẽ na. E wab'ru u, te za 're aimo, rob'rã ïse zô. Mare di. Wab'ru na 're simnhatã mono õ di, rob'rã ïse hã. E aptob u, te za 're aimo, rob'rã ïse zô. Mare di. Aptom na 're simnhatã mono õ di, rob'rã ïse hã. Æne ni'wa hã 're morĩ wẽ wamhã, tipẽ'ẽ 're, tinhimirosa'rata wẽ hawim na, te za 're mreme wẽ u'ãsi. Duré ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na, te za duré 're mreme wasété u'ãsi. Danhimirosa'rata zarina, te za tô õne u'ãsi 're damreme zusi. — Æne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra.

'Ri'wa norĩ wasu'u

Mateusi 7.24-27

46 Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô Asib'apito na asiwi 're ïnhisi za'ra wa'aba mo, ïnhimiroti hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono õ nherẽ. 47 Até ni'wam norĩ hã te za we ïtẽme aihutu, ïnhimiroti hã te te wapari za'ra da. Tawamhã te te wapari za'ra wamhã, te za oto ïnhimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra. 48 Taha wa, wa za ïnhimiroti 'madâ'â'wai ãma simiré'é, 'ri'wa na. Aibã hã ma tô ab're, 'ri da, ti'ai 'rowi ãne hã ïnomro u. Tawamhã ma tô ãma tipahã, ab're na. Ab're 'rehã di oto. Tawamhã êtẽ nhisiwi ma tô 'ri, aibã hã. Tawamhã âpré wamhã, â hã ma tô 're praba, 'ri u. Tete na ma tô 'ri hã 'manha, aibã hã. Taha wa, rési ãna te 're sa, 'ri hã. 49 Até ni'wam norĩ hã te za ïnhimiroti hã tipo're na te te 're wapari za'ra. Tane nherẽ, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za, ïnhimiroti hã. Taha wa, wa za ïnhimiroti

'madâ'â'ô'wai âma simiré'é, 'ri'wa îhâiba amo na. Aibâ hã 'ri na'rata da, te te ab're ô di. Ti'a nhisiwip si, ma tô sima 'ri. Tawamhã 'ri u, â 're praba mono wamhã, â, ma tô 'marôwĩ, 'ri hã. Tâibâ oto. Taha wa, ma tô aipru pese, 'ri hã. — Âne ma tô 'ri'wa na simiré'é dama Zezusi hã, da te waihu'u za'ra da.

Romanuhu ma romhuri'wa, Zezusi hã te te ìpesezé wasu'u

Mateusi 8.5-13

7 ¹Tawamhã te te dama roti parimhã, te oto mo Zezusi hã, Capana'u na 'ri nho'ômo nhisi u. Tawamhã ma tô wi. ²Tame aibâ hã te 're hâimana romanu hã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa. Tâma ìromhuri'wa hã te te sawi pese di. Hâzé na te oto nomro, tâma ìromhuri'wa hã. Hâzé ahâ wa, te za oto dârâ. ³Tawamhã hâzé na nomro ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa, romanu hã. Taha wa, ma tô zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusihi zô, îhâzé ré hã te te pese da. ⁴Tawamhã te te sô ìsatõrĩ za'ra hã ma tô ìtême aihutu, Zezusihi u. Ìtême sihutu wamhã, ma tô tâma rowasu'u za'ra:

— Aibâ hã ìwê, romanu hã. Wê wa, pawapto na. ⁵Wasiré ô nherê, te te 're wa'azawĩ pese. Taha wa, ma tô ìsiminhimi'ru zarina wama 'ri za'ra ni, wate da, rowahutuzé hã. Ta hã ma tô duré pawa'âbâ za'ra, 'ri'wa norĩ hã. — Âne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

⁶Tawamhã Zezusi te ìsiré timorĩ za'ra. Ma tô oto rosahutu za'ra, 'ri u. Te te rosahutu za'ra wamhã, romanu hã ma tô tisiwadi norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, te te tâma 'mazadawa wasu'u za'ra da, Zezusihi ma. Tawamhã te te uzusi za'ra wamhã, âne te tâma 'mairowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— Wasiwadi hã zudezu'ô nherê, âté asébré ô di za, u, ìsôrôwa u. A hã, u, aiwê di. Ô hã, u, wê prã ti. Wê prãĩ wa, âté ìsôrôwa u asébré ô di za, u. ⁷Wê prãĩ wa, si'uihã na we atême morĩ ô di za, u, tâma ìromhuri'wa hã tâma pese da. Romhã na nherê, aimreme pire wa, te za, u, aimreme na tâma ìpe, rowê na tâma 're sãmra mono da. ⁸Romanu hã, damreme ìpire hã tâma waihu'u pese di, u. Ìsib'apito norĩ mreme hã tâma pire za'ra di, u. Duré ô hã, u, ìmreme hã pire di, tinhib'a'uwê norĩ ma, da'wapéi'wa norĩ ma. Tawamhã, te te 'mazatõrĩ wamhã, te za, u, mo, ìsadawa para. Sô hârâ wa, te za u, ìtême wi, ìsadawa para. Duré marĩ hã tâma ìromhuri'wai ma, te te 'rui wamhã, te za, u, tâma 'manha, te te tâma ì'ruzéb uwaibaba. Taha wa, aimreme hã pire wa, te za, u, tâma ìpe, tâma ìromhuri'wa hã, rowê na tâma 're sãmra mono da. — Âne te Zezusihi ma sadawa wasu'u za'ra, romanuhu siwadi norĩ hã.

⁹Tawamhã Zezusi hã âne hã te te wapari wamhã, ma tô âma titob'uzu, ìsimirowasu'u za'ra na, romanuhu âma hã. Tawamhã ma

aipi'ra, datême. Da'ahâ uptabi na ïsarina ïsi'aba'ré norĩ u, ma aipi'ra. ãne te dama tinha:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ï'umnhasizém na hã, niwa te ï'madâ'â õ, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma hã. Ta norĩ hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ï'umnhasizém na hã. — ãne Zezusi hã te tinha, ïsarina ïsi'aba'ré norĩ ma.

¹⁰ Tawamhã apã ma tô ai'aba'ré, romanu siwadi norĩ hã, ïsöröwa u. Sihutu wamhã, ma tô ïhâzé ré hã sabu za'ra. Rowẽ na te oto nhamra, hãzé ãna.

Ïmrotõ 'ra hã, Zezusi te te ïhãiwa'utuzé wasu'u

¹¹ Tawamhã ãma ronomro õ ré, te Zezusi hã mo, 'ri wa'õtõ u. Na'ĩ na 'ri wa'õtõ nhisi u, te mo. ïsiré 're ïnomro mono norĩ hã te ïsiré ai'aba'ré. Da'ahâ na te duré ïsiré ai'aba'ré ni. ¹² Tawamhã 'ri wa'õtõ 'wawi wa'ra u, ma tô rob'uwe za'ra, Zezusi norĩ hã, 'ridawa u. Tawamhã ïwab'rere, ma tô dasiwi âri ni, ab're u, ïmrotõ 'ra ïdã hã. Misire aibã ï'ra hã. Da'ahâ na te ïsiré ai'aba'ré ni, ïmrotõ siré, ab're u. ¹³ Tawamhã ïmrotõ te te 'madâ'â wamhã, ma tô ãma tip'êzé, Zezusi hã. Tawamhã ma tô tãma tinha, wawa tõ da.

¹⁴ Tawamhã ma tô oto ïtême wi. Te te âri za'ra ré, ma tinhib'rata na ïré upi. Taha wa, ma ïré mazahâri za'ra. Tawamhã te oto 'mahã:

— Ai'repudu, wa za aima tinha: Ai'utu. — ãne te 'mahã.

¹⁵ Tawamhã ai'repudu hã ma tô udu. Sahã na te oto nhamra. Tawamhã tãma rowẽ wa, te oto mre. Taha wa, te Zezusi hã ïna ma ti'ru, ãne:

— ã ai'ra, ãma saprõni. — ãne te tãma tinha. Dã'ã zahã, oto sahã na sãmra wa, ma tãma tap'êwara za'ra ni. ¹⁶ ãne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Tinhib'a'uwẽ norĩ hã te za we te te 're wa'apawapto, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã. Ma tô we watême satõ, tizadawa wasu'u'wa hã. Mreme pire uptabi di. — ãne 'Re ïhãimana u'ãsi mono ãma, te tawata za'ra ni.

¹⁷ Tawamhã ïwasu'u hã ma tô wapari za'ra ni, daro mono bã, Zezusi te te ïhãiwa'utuzé wasu'u hã. Zudezu norĩ rob 'rata, 're ïdasi'ubumroi mono norĩ zama, ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra ni.

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizadawa wasu'u'wa norĩ te te ïsatõri zahuré zé wasu'u

Mateusi 11.2-19

¹⁸⁻¹⁹ Tawamhã Zezusi te te ïhãiwa'utuzé hã ma tô Zuwãhã ma wasu'u za'ra, ïsadawa 'madã'ã pese 'wa norĩ hã. Tawamhã maparane te sô tihãrã zahuré, Wanhib'apito u neb zahuré da, te te sadanharĩ zahuré da. ãne Zuwã te tãma nharĩ zahuré:

— Ane wa'aba wamhã, te za ïsadanharĩ 'wa, ãne: “E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra.” ãne te za tãma ïzadawa wasu'u wa'wa. — ãne Zuwã hã ma tô tãma nharĩ zahuré. ²⁰ Tawamhã Zezusihi u, te tineb zahuré. Ìtême simasisi wamhã, ma tô sadanharĩ zahuré:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra. — ãne te sadanharĩ zahuré.

²¹ Tawamhã ïsô'a zahuré, te a'â da'apese da'ahâ na, Zezusi hã. Duré wa'uburé ré, 're ïdanomro mono hã ma tô dama anhamra. Duré ïtob'a norĩ hã ma tô ato pese, ahâ na. ²² Tawamhã te te da'apese parimhã, te oto tãma nharĩ zahuré, Zuwã Batitaha mreme 'madâ'â pese 'wa norĩ ma, ãne:

— Apâ te za ane wa'wa Zuwãhã u, tãma ïwasu'u wa'aba da. Ìtob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apâ te te 're rob'madâ'â za'ra. Ìmorĩ'ô norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré ï'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hâiba wẽ na te oto 're nomro. Duré ïpo'reptô norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're ïdâ'â za'ra mono norĩ hã ma tô duré apâ 're hâiwa'utu za'ra. Ìwasu'uwẽ hã ma tô duré ïsibrob'ô norĩ hã te te 're wapari za'ra. ãne na te za tãma ïrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma. ²³ Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para we ïmorĩ na, 'râwi ïãma 're siwawã za'ra mono ô wamhã, ta norĩ ma si tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

²⁴ Tawamhã apâ te tineb zahuré Zuwã Batitaha u, aibâ norĩ hã. Tawamhã ïsa'u zahuré si, te Zuwã hã dama wasu'u wẽ, Zezusi hã. Da'ahâ na ïdasi'ubumroi mono norĩ ma, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— A'ubuni u, ma tô 're anomro aba mo, Zuwã hã sabu za'ra wa'aba da. E tawamhã du teihi 'râihã hã uware wa, rowa'u te te 're ïhâpâ za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hâimana mono wa, ma tô ïtême 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tô 're hâimana. ²⁵ E uza wẽ na 're si'uza mono wa, ma tô ïtême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wẽ na 're si'uza mono ô di. Uza wẽ ré 're ïnomro mono norĩ hã, te apito nhorôwa ãma 're si'ubumro. Uburé marĩ hã ïwẽ uptabi si, te tãma 're hâimana za'ra, ta norĩ ma. ²⁶ Ma'âpé, ïma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ïtême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tô. Ìwana ïsadawa wasu'u'wa norĩ hã, ïpire na te te siwi ãma wabzu za'ra ô di, Zuwã hã. ²⁷ Duréihã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne ãma rob'ui'ére, Zuwãhã ãma, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na: “Ïzadawa wasu'u'wa, wa za

aiwana satõ, te te asô ropese mono da.” ãne duréihã ãma rob'ui'éré hã, ïbaihã na hã.

28 Te duré tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Uburé ïwana 're ïnomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra õ di Zuwã hã, ïsimiromhuri pire na hã. Tane nherẽ, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te 're ïda'azawi mono zéb zarina, te te 're ïda'apawapto mono zé hã, hãiba ré ré, te te waihu'u õ di za, Zuwã hã. Ni'wam norĩ si, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, ïuirĩ na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ïhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za pire na 're hãimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si ïuirĩ na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te 're ïda'apawapto mono zé hã. — ãne ma tô Zezusi hã dama wasu'u, Zuwã hã.

29 Tawamhã uburé ma tô ïsimirowasu'u hã wapari za'ra ni. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ zama, ma tô dame wapari za'ra. Ta norĩ hã ma tô oto wapari pese za'ra, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti hã. Taha wa, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã tãma 'manharĩ za'ra. **30** Tazahã, parisezu norĩ hã rowahutu'wa norĩ me, ma tô siwi wẽ'õ za'ra 'rãwi, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te sima ïda'awẽzé hã. Taha wa, te te siwi wẽ'õ za'ra wa, â dawabzuri hã te te tãma 'manharĩ za'ra õ di, Zuwã hã.

31 Tawamhã Zezusi te duré dama tinha:

— E 'wam norĩ ãma, wa za ãma simiré'é za'ra, ã nimosi dapoto tém norĩ ãma hã. **32** Até ai'uté norĩ ãma, wa za ãma simiré'é za'ra. 'Ri nhi'riti wa, da te dasina 're ï'ubumroi mono zéb ãma si'ubumroi ré, ãne ai'uté norĩ hã te za si'mahârã za'ra: “Wa norĩ hã wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tazahã, ãma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na, wa tô aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tazahã, a norĩ wa'wa hã wazu ai'ry'ry wa'aba õ di.” ãne te za si'mahârã za'ra. **33** Tane a norĩ wa'wa hã. Zuwã Batita hã te sai ãna nasi aimasisi. Duré uwa 'rãi wa'u ïsé hã te te 're hãsi mono õ di. Tazahã, ãne 're hãimana mono wa, ma tô tãma 're ïnharĩ wasété za'ra wa'aba mo, wa'uburé ré 're ïmorĩ na. **34** Wa hã ti'ai ãma dasiré ïpodo hã dasazém na, wa 're ïsa. Uwa 'rãi wa'u ïsé hã wa duré te dame 're hãsi. Tazahã, ïsa za'ëtẽ na 're ïsai mono na, duré uwa 'rãi wa'u zé zei 'wa na, ma tô ïma 're ïnharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Duré siwa'ru 're ïdanomro mono norĩ siwadi na, ma tô ïma 're ïnharĩ wasété za'ra wa'aba mo. **35** Tane tô. 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti hã, wẽ di. Tawamhã ïsimiroti hã da te dasima 're wẽ za'ra mono wamhã, te za ïwẽ hã da te 're waihu'u za'ra. Da te 're wẽ'õ

za'ra mono õ di za, ãwẽ hã dasiwi. — ãne Zezusi ma tô tâma siwasu'u za'ra.

Simahã wasu'u

36 Tawamhã aibã parisezu hã ma tô Zezusihi zô hã, ãme sa da. Taha wa, te Zezusi hã ãsõrõwa u mo. Tawamhã ma tô nhamra tame, sa da. **37** Tame 'ri wa'õtõ ãma hã ma tô ãwasu'u hã wapa pi'õ hã, siwa'ru 're ãmorĩ hã. Parisezu nhorõwa ãma sa da, ãsãmra na ma tô wapa. Taha wa, ma tô simhi ti'ã, Zezusihi zarina, wedewa'u zadaze ré hã. Simhi hã, êtẽ'a 'manharĩ. Wa'ãbã za'êtẽ di, wedewa'u zadaze hã. **38** Tawamhã Zezusihi babarã na ma tô nhamra, wawa sina. Wawai wamhã, Zezusihi para nhisiwi, ma tô ti'upĩni a'a. Taha wa, te tizéré na tâma u'õ. Tawamhã da te 're ãdatob'rata hãrã za'ra mono ne, tizadawa na ma tô para hãrã. Ma tô wedewa'u zadaze hã ãpara nhisiwi sa'wa, pi'õ na. **39** Tawamhã, parisezu te te 'madãã wamhã, ma tô tipẽ'ẽ na tâma tinha, Zezusihi ma:

— Tô sena, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u wai 'wa'ãhã, te aré ãwasété na ãma waihu'u, pi'õi ãma hã. Tawamhã te aré tiwi sisawi, te te upi tõ da. — ãne ma tô tipẽ'ẽ na tâma tinha.

40 Tawamhã ãsimirosa'rada hã te te sina waihu'u wa, te aibã ma tinha, Zezusi hã:

— Sima, marĩ, wa za aima waihu'u, waihu'u da. — ãne te tâma tinha.

Tawamhã Sima te asa tâma tinha:

— Ma'ãpé, ãma waihu'u, marĩ hã te waihu'u da.

41 Taha wa, te Zezusi hã tâma rowasu'u oto, ãne:

— Aibã norĩ hã ma tô rob'uiirazéb õ wa, taré a'ã dawi 'maiwaptẽrẽ zahuré. ãmorĩ'rada hã 500 na ma tô dawi waptẽ. Duré ãhãiba amo hã, 50 na ma tô dawi waptẽ. Niwapsi te za ãsõwa're're tâma sõmri zahuré, aibã ma. **42** Tawamhã rob'uiirazéb õ wa, ãsõwa're're te te tâma sõmri zahuré õ di. Sõpru wa, ma tô tâma waihu'u zahuré aibã hã, ãsõwa're're te te tâma sõmri zahuré tõ da. — ãne ma tô Simahã ma rowasu'u, Zezusi hã. Tawamhã te oto ãma sadanha:

— E 'wa hã te za sawi pese, aibã ãsõpru hã. E 500 na te te tâma ãsõmri hã te za sawi pese. E 50 na te te tâma ãsõmri hã te za sawi pese. — ãne Zezusi te sadanha.

43 Tawamhã Sima te asa tâma tinha:

— ãté 500 na te te tâma ãsõmri hã te za sawi pese. — ãne Sima, te Zezusihi ma tinha.

Tawamhã Zezusi te duré asa tâma tinha:

— Tane tõ. ãuwaibaba ma tô ãma ãwaihu. — ãne ma tô ãma saze.

44 Tawamhã pi'õi u sipi'rai wamhã, te duré tâma tinha, Simahã ma:

— Āhāta, pi'õ hã. Tãma ãzawi pese di. A hã we ãzébré wamhã, â hã dama 'rui õ di, da te ãpara upsõ da. Pi'õ si ma tô ãpara upsõ, ti'upĩni na. Ma tô duré tizéré na ãpara u'õ. ⁴⁵ A hã we ãwisi wi, ãzawi õ di, ãtob'rata hãrã na. Pi'õ si ãzébré wi, ma tô ãpara hãrã. ⁴⁶ A hã dama ãrui õ di, azeitona 'rãi wa'ui wam na da te ãzéré u'ré da, ãma robze da. Pi'õ hã wedewa'u zadaze pire hã ma tô ãpara nhisiwi sa'wa. ⁴⁷ Tãma ãzawi uptabi wa, ma tô ãma 'manharĩ wê. Marĩ hã te te 're ãab'manharĩ wasété mono zé hã ahã nherê, wa tô tãma tipa. Taha wa, tãma ãzawi uptabi di, te tãma apari wa. Dawasété ahã na 're dasisãmri za'ra mono õ wamhã, da te dasina 're waihu'u za'ra mono õ di za, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dawasété ahã na te te dama 're ãapari mono zé hã. Tawamhã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dama sawi prã ti za. Dawasété ahã na 're dasisãmri za'ra mono wapsi, te za da te dasina 're waihu'u za'ra, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dawasété ahã na te te dama 're ãapari mono zé hã. Tawamhã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, dama sawi uptabi di za. — Āne ma tô Simahã ma waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁸ Tawamhã pi'õĩ ma, te oto tinha:

— Marĩ hã 're ãab'manharĩ wasété mono zé hã wa tô oto aima tipa. — Āne te pi'õĩ ma tinha.

⁴⁹ Tawamhã Zezusihi mreme, ma tô pi'õĩ ãma wapari za'ra, ãsiré ãsaihuri norĩ hã. Taha wa, ma tô tipêẽ na tãma nharĩ za'ra:

— E 'wa hã õ hã, marĩ, da te 're ãmanharĩ wasété za'ra mono zé hã, te te dama 're ãapari mono hã. — Āne te tãma nharĩ za'ra, tipêẽ na.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi te duré pi'õĩ ma tinha:

— ãzazei wa, wa tô aipawapto, aiwasédé hã rême pese da. Rowẽ na te za oto 're aimo. — Āne te pi'õĩ ma tinha, Zezusi hã.

Pi'õ norĩ hã, Zezusihi siré ãsi'aba'rézé wasu'u

8 ¹ Tawamhã ãma ronomro wapsi, te Zezusi hã datême 're mo, daro mono bâ. 'Ri nho'õmo mono bâ, te datême 're mo, 'ri wa'õtõ mono bâ. Tawamhã datême 're morĩ wamhã, ma tô ãwasu'uwê na te te 're da'apo're pu'u, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zé wasu'u na. Datême 're morĩ wamhã, aibã norĩ hã 12 na ãhãiba za'ra hã, te ãsiré 're nomro. ² Pi'õ norĩ zama, te ãsiré 're nomro, wa'uburé, te te tãma 're ãanhamra mono norĩ hã. Duré, ãhãzé hã te te tãma 're ãapari mono norĩ zama, te ãsiré 're nomro. Pi'õ nhisi hã, Mariza Madarena na ãsisi hã, wa'uburé hã, 7 na ãhãiba za'ra hã te te tãma ãsãmra za'ra hã. ³ Duré, Zuwãna na pi'õ nhisi hã. Cuzaha mro hã, apito Erodihĩ ma romhuri'wai mro hã. Duré, Suzana na pi'õ nhisi hã. Aimawi norĩ hã te duré ãsiré 're nomro, pi'õ norĩ hã, ahã na. Ta norĩ hã tinhimarĩ na, te Zezusi norĩ hã te te 're pawapto za'ra.

Aibã hã amnho poto mono da, te te ĩ'anhama mono zé wasu'u

Mateusi 13.1-23; Marcusi 4.1-20

4 Tawamhã da'ahã na ma tô ĩtẽme aihutu ni Zezusihi u, 'ri ahã mono bã, da te sabu za'ra da. Tawamhã, ĩtẽme dasi'rã'õtõ wamhã, ma tô dama romnhimiré, ãne:

5 — Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibãdã na, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da. Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bãdãdi zababa ma rere'e. Taha wa, ma tô dapara na nasi wati'i za'ra ni, tiwi ĩrere'e mono hã. Sire hã ma duré te te uprosi, poto mono õ ré. 6 Ĕtẽ nhisiwi, ma duré nima norĩ hã rere'e, amnho hã. Ti'a baihãire di, ĩtẽ nhisiwimhã. Tawamhã, 'wanhipré wairébé mono wamhã, ti'ai wa'ro wamhã, ma 'wanhipré 'ré. 7 Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, ma tô te te uprosi. 8 Ti'ai wẽ wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Ma tô oto rã. Rãĩ mono wamhã, rãĩ pese uptabi di, rob're hã. — ãne Zezusi ma tô dama rowasu'u.

Te duré dama tinha:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé ĩwapari pese za'ra wa'aba ĩnhimirowasu'u na hã, waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne te dama tinha.

9 Tawamhã Zezusihi siré 're ĩnomro mono norĩ si, te sadanharĩ za'ra:

— E marĩ na, te ãma ĩsimiré, amnho potozém na hã. — ãne te sadanharĩ za'ra. 10 Tawamhã Zezusi asa te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã ma tô dawĩ sawi, a'ã da te waihu'u tõ za'ra da, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. A norĩ wa'aba ma si, ma tô oto ĩwasu'u hã aima waihu'u za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, dama ĩwaihu'u'õ hã. Taha wa, wa tô ĩnhimiroromnhimiré na si, te dama 're arowasu'u. Tawamhã dapo're na, da te 're wapari za'ra mono nherẽ, da te waihu'u za'ra õ di za, ãma ĩsimiré'ézẽ hã.

11 — ãhãna, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, te ãma ĩsimiré'ézẽ hã waihu'u za'ra wa'aba da. Amnho potozẽ hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono mreme, te wasu'u. 12 Amnho hã bãdãdi zababa ĩrere'e mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã ãtẽ te za ĩsadawa wasu'u hã taré tipo're na te te 're wapari za'ra. Tawamhã te za Wa'uburé hã ĩtẽme 're sihutu ãtẽ, te te tãma 're roti za'ra mono da, te te 're saze za'ra mono tõ da, te te 're sõ'reptu za'ra mono tõ da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Tawamhã wa'rui'wa nhimiroti zarina, te te saze za'ra õ di za, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã. 13 Duré amnho hã ĩtẽ nhisiwi ĩrere'e mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã ãtẽ te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra, tipo're na. Tawamhã te za ĩwasu'u ma 're to za'ra.

Tazahã, õne haré te te 're saze za'ra mono õ di za. Áté, te za te te 're saze hutu za'ra. Áté rowasédé hã da te tãma 're 'manharĩ za'ra mono õ'umhasite, te za apã 're sipizari za'ra. **14** Duré amnho hã wab'ru wazari ɾ'a'a mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za taré tipo're na te te 're wapari za'ra, ɿsadawa wasu'u hã. Tazahã, marĩ wamhã, õhõ ãma si 're nomro mono õ di za. Áté, marĩ na si te za te te 're rosa'rata za'ra sima, áté rob'uiprazém na si, áté titozém na si. Tawamhã rob'rã ɿrã wẽ prã ne, 're hãimana wẽ uptabi za'ra mono õ di za. **15** Amnho hã ti'ai wẽ wa, te te ɿanhamra mono hã, aimawi a'uwẽ, te wasu'u. Ta norĩ hã áté te za tipo're na te te 're wapari za'ra, 'Re ɿhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã te za te te 're 'madãâ pese za'ra. Õne haré, te za ɿsimiroti na 're nomro. Tawamhã rob'rã ɿrã wẽ uptabi ne, hãimana wẽ uptabi na, te za oto 're hãimana za'ra. ãne amnho potozé wasu'u na, wa aima ãma simiré'é za'ra wa'wa. — ãne, Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ɿnomro mono norĩ ma.

16 Tawamhã rob'uiwězém na te duré ãma simiré'é:

— Rob'uiwězé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. E daza'warizéb' rowi, te za sãrĩ ni. Mare di. ɿsima'warazém na si, te za sõ'awi da te 're sõré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwězé hã. **17** Tane, ɿmreme hã a'ã te dama ɿwaih'u'õ hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Taha wa, wa tô rob'uiwězém na ãne ãma simiré'é.

18 — Taha wa, ma'ãpé ɿmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Tawamhã ɿzadawa wasu'u hã te za te te aima 're waihu'u za'ëtẽ za'ra wa'wa, 'Re ɿhãimana u'âsi mono hã. ɿmreme hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za apã te te aiwi 're awaibui wa'wa, ɿzadawa wasu'u hã. Tawamhã ɿmreme waihu'u'wa na, 'rãwi 're asi'madãâ ze za'ra wa'aba mono nherẽ, te za ɿmreme waihu'u'õ'wa ne, oto 're anomro aba mo. — ãne te Zezusi hã tisiré 're ɿnomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra.

Zezusihi na wasu'u, ɿno norĩ wasu'u me

Mateusi 12.46-50; Marcusi 3.31-35

19 Tawamhã Zezusihi u, te ɿna hã mo, ɿno norĩ me. Te te sabu za'ra da, te ɿtẽme ai'aba'ré. Tazahã, da'ahã uptabi wamhã, ɿtẽme sisisi waihu'u õ di. **20** Tawamhã Zezusihi ma, ma tô ni'wa hã rowasu'u, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asõ aimasa, ana me. Te sima wẽ za'ra, te te asabu za'ra da. — ãne ma tô tãma rowasu'u ni.

21 Tawamhã Zezusi te uburé dama tinha:

— Ni'wam norĩ hã, 'Re ɿhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madãâ

pese za'ra mono wamhã, ta norĩ hã ãna, duré ãno. — ãne Zezusi ma tô dama waihu'u.

Zezusi hã rowa'u'u ma, te te ãnharizé wasu'u

Mateusi 8.23-27; Marcusi 4.35-41

22 Tawamhã båtã na, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— Oto zara u, wa te saprĩ za'ra wa'aba. — ãne te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma. Tawamhã uba're wa, ma tô asisi, zara u te te saprĩ za'ra da, ãsõ'u na. 23 Tawamhã te te siré sari za'ra ré, te oto Zezusi hã nhono, uba're wa. Sõtõ ré, ma tô rowa'u ãsa'ene hã watobro. Taha wa, uba're 're, ma tô â hã âzé. Uba're 'remhã, â hã 'masisi wamhã, simimnhasi di oto. 24 Taha wa, ma Zezusihi u tiwahutu za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã ãne te siwi 'mahã:

— Rowahutu'wa, rowahutu'wa, wa za ai'utõrĩ ni. — ãne te 'mahârã za'ra. Tawamhã Zezusi ma tô udu. Ma tô wahudu. Rowa'u'u ma, te tinha, te te sazãri da. Duré â ma, te tinha, âtu da. Taha wa, ma tô sazã, rowa'u hã. Ma tô ti'ãtu oto. 25 Tawamhã tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, te tinha:

— E niha bâ asiwi ã'umnhasi aba õ di. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te sima nharĩ za'ra:

— E niha õ hã aibã hã. Rowa'u'u ma, te tinha. Tawamhã rowa'u hã ma tô sazã. Duré, â nhibzaihã ma, te tinha. Taha wa, ma tô ti'ãtu. ãmreme hã ma tô wapari zahuré. — ãne te sima nharĩ za'ra. Mreme pire wa, ma ãma titob'uzu za'ra. Õne hã tãma sa'rese za'ra õ wa, ma tô tãma tipahi za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã.

Zezusi hã, aibã hawi wa'uburé te te ãsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 8.28-34; Marcusi 5.1-20

26 Tawamhã Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, te ãsõ'u na siré sari za'ra, te te saprĩ za'ra da, zara u, Zezusi norĩ hã. Tawamhã ma tô oto aihutu zara u, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi niwĩ. 27 Tawamhã uba're hawi, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, ma tô aibã hã ãtẽme wi, wa'uburé ré 're ãmorĩ hã. 'Re si'uza mono õ di oto, aibã hã. Ai'uréiwi, te oto 're mo. Duré 'ri 're, 're sãmra mono õ di oto. Adã'ã 'ru ãma si te oto 're sãmra, êtẽ wa, ab're sirõmo ãma. Tame 're hãimana mono ré hã, ma tô ãma tironomro pese. 28-29 Aibã hã da'rata 're sãmra mono ré, ma tô da te 're 'madã'ã za'ra, 're pusi tõ mono da. Ma tô da te dasiwi 're hi wasisi, ãsi'uwazi nhorõ rutu na. Te duré da te dasiwi 're pa wasisi. Tazahã, tihi wasisizé hã te te sina 're anhinari, tipawasisizéb zama. Taha pari, te wa'uburé hã te te siwi 're saprõni, a'ubuni u. Tawamhã aibã hã Zezusi te te 'madã'ã wamhã, ma tô 're sadari.

Taha wa, hi'rātītō ma aime, Zezusihi papara. Tawamhã mreme 'rãihã na te tãma tinha, ãne:

— Zezusi, 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra, e marĩ ìĩãma 'manharĩ da, te we aimo. Ìazãri õ di za. ãne, wa ìsina aipa'uwati. — ãne te Zezusihi ma tinha, wa'uburé ma, te te rob'rui wa, aibã hawi watobro da.

30 Tawamhã Zezusi hã te sadanha, ìsisi zô:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, ìnhisi hã. — ãne te aibã hã tãma sisisi, wa'uburé hã ãma ahã wa.

31-32 Tawamhã romhutu na te uhãbã norĩ hã tisa te te 're huri ahã na, sa'a zahãpã para wi. Tawamhã wa'uburé norĩ hã te Zezusihi wi rowaptẽrẽ za'ra sina, rob'rehã u te te satõrĩ tõ za'ra da. Uhãbã u, te te satõrĩ za'ra da, te sina rowaptẽrẽ za'ra, uhãbã hãiba 're, 're si'ubumroi mono da. Taha wa, ma tã Zezusi hã ãma saze za'ra. **33** Tawamhã aibã hawi ma tã wairé wa'uburé norĩ hã, uhãbã u si'aba'rẽ da, ìhãiba 're, 're si'ubumroi mono da. Tawamhã, ìtẽme sisisi wamhã, uhãbã norĩ hã te sisa're, wara sina. Sa'a hawi, te pi'reba sisa're, ìsõ'ui u. Tawamhã ãi ba ma tã rere. Taha wa, ma ai'utõ uburé.

34 Tawamhã uhãbã 'madã'ã'wa norĩ hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, te ìsiti datẽme sisa're, wara sina. 'Ri nho'õmo ãma, ma tã dama rowasu'u za'ra. Rom na, 'ri wa'õtõ ãma zama, ma tã dama rowasu'u za'ra. **35** Tawamhã ìsimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te ìtẽme ai'aba'rẽ ni, da te sabu za'ra da. Zezusihi u dasihutu wamhã, ma tã aibã hã 'madã'ã za'ra ni, wa'uburé ìhawi ìwairébé hã. Uza ré, te oto nhamra Zezusihi papara, rowẽ na. Tawamhã tãma rowẽ wa, ma tã tãma tipahi za'ra, dama 're ìrowẽ za'ra mono zé hã tãma sa'rese za'ra õ wa. **36** Tawamhã ãma ì'madã'ã za'ra 'wa norĩ hã te aibã wasu'u hã dama wasu'u za'ra, ìsihutu norĩ ma. Aibã, Zezusi te te ìpawaptobzém na, te tãma rowasu'u za'ra. **37** Tawamhã aibã wasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tã tãma tipẽ'ẽwara za'ra. Taha wa, te Zezusihi ma rob'ru za'ra, ìrom nhiti morĩ za'ra da. Aihĩni te tãma rob'ru za'ra, Zeraza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ìsi'ubumroi mono norĩ hã.

Tawamhã Zezusi te za oto ãzé, uba're wa, danhiti morĩ da. **38** Tawamhã aibã te sina 'mahã, Zezusihi siré 're morĩ da, te te tãma pisutu da, wa'uburé ìhawi ìwairébé hã.

Tane nherẽ, te Zezusi hã aibã ma tinha, ãne:

39 — Apã aimorĩ, asõrõwa u, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ìwẽ na te te aipawaptobzém na asisãnawã norĩ ma, asiwasu'u da. — ãne te aibã ma tinha.

Tawamhã aibã te oto mo, tinhorõwa u, 'ri baba dama siwasu'u mono da, Zezusi te te ìpawaptobzém na hã.

**ZeZusi, Zairuhu 'ra te te ihâiwa'utuzé wasu'u, bâdâdi wâi wa,
pi'ô hã te te ipesezé wasu'u me**

Mateusi 9.18-26; Marcusi 5.21-43

40 Tawamhã ma tô ZeZusi norĩ hã apâ saprĩ za'ra, zara u. Zara niwĩ, ma tô da'ahâ na iwana sô ropsãmri za'ra ni. Tawamhã apâ datême wisi wê te, ma ZeZusi hã sawi za'ra ni, dato sina. 41-42 Tawamhã ma tô aibã hã itême wi, Zairu na isisi hã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb âma dawada'uri'wa hã. Itême wisi wi, ma tô hi'rãtitô aime, ZeZusihi papara, ti'ra âma te te sadawa pibu da, isôrôwa u morĩ da, i'ra hã hâzé wa, te te tâma pese da. I'ra hã pi'ô pisi, azarudu hã 12 na âma iwahu. Hâzé ahâ wa, te za oto tiwi dêrâ. Tawamhã ZeZusi te oto mo, isôrôwa u. Morĩ ré, te da'ahâ na âma dasi'uirĩ. Ma dasiwi hõti ni.

43-44 Tawamhã bâdâdi na morĩ ré, ma tô pi'ô hã wi, ZeZusihi u, ihâzé ré hã, marĩ te te 're i'manharĩ mono hã. Hâzé ré, ma tô âma tiwahub ahâ, 12 na âma iwahubzé hã. Dawede'wa norĩ ma, ma tô uburé tinhibro hã uprosi, tisiwa'âbâzém na. Tazahã, dawede'wa norĩ hã te te siwi hõsi ô di, iwede na hã. Tawamhã pi'ô hã, ZeZusihi babarã niwĩ ma tô saprĩ. I'za 'rãsudu hã ma tô tiwi upi. Taha wa, ma awa'awi séptârâ. Tâibã oto ihâzé hã. 45 Taha wa, ma tô âne da'mahã, ZeZusi hã:

— E 'wa hã ma i'za hã iwi upi. — Âne te da'mahã.

Tane nherê, te tâma amrami za'ra ni. Taha wa, te Pedru hã tâma tinha:

— Rowahutu'wa, oro aihĩni ai'ãma wasi'uirĩ mono za, wa wasiwi aihõti ni. — Âne te tâma tinha.

46 Tawamhã ZeZusi asa te tâma tinha:

— Ni'wa hã ma tô i'za hã iwi upi. Iwaih'u pese na, wa tô pese. Âne, wa tô isina waih'u. — Âne te tâma tinha.

47 Tawamhã ma tô pi'ô hã sina wapa, ZeZusihi mreme hã. Da te sa'rese âna, sãmra ô di oto, pi'ô hã. Âne ma tô sina waih'u. Tawamhã rêrê'ê sina, ma tô ZeZusihi papara aime hi'rãtitô. Danho'a te ZeZusihi ma siwasu'u pese, âne:

— Ihâzé wa, wa ai'za aiwi upi, ipese da. Tawamhã awa'awi wa tô séptârâ. — Âne te tâma siwasu'u. 48 Tawamhã ZeZusi te tâma tinha:

— Ihidiba, za te aipesezém na i'umnhasi wa, ma tô aihâzé hã aima apa. Rowê na te za oto 're aimo. — Âne, ZeZusi ma tô tâma tinha.

49 Tawamhã pi'oi ma, te te rowasu'u ré, ma tô âma wi, aibã hã. Zairuhu u, ma wi. Isôrôwa hawi, ma itême wi, rowahutuzéb âma 're da'anhimi'rui mono 'wai u hã. Tawamhã te Zairuhu ma rowasu'u aibã hã, âne:

— Ai'ra hã ma tô aiwi dêrâ, azaruture hã. Rowahutu'wai wi, ro'wa're ô'umnhasite, simiromhuri nherê. — Âne te tâma tinha.

50 Tawamhã Zezusi ma tô sina wapa. Taha wa, te Zairuhu ma tinha: — Ai'ra wasu'u ma, aipahi tō. Īwétési asina ĩ'umnhasi, te aipawaptob da. Īwétési ĩ'umnhasi wamhã, rowẽ na te za oto aima 're sãmra. — Āne te Zezusi hã tãma tinha.

51 Tawamhã Zezusi hã Zairuhu nhorõwa u oto wisi wamhã, ma tô pisutu za'ra, Pedru norĩ si ĩsiré sisisi da, Zuwã hã duré Ti'adu hã, azaruture mama norĩ siré hã.

52 Tame da'ahâ na te âma ta'ry'ry ni, dapê'êzé te. Taha wa, te Zezusi hã dama tinha, âne:

— Āma ai'ry'ry wa'aba õ di za. Azaruture hã dâ'â õ di. Taré te nhono. — Āne te dama tinha.

53 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Oro taré sõtõ za, te pê'êzani âna nomro. — Āne te tãma nharĩ za'ra ni. Īdâ'âzém na, ma tô waihu'u za'ra ni. Taha wa, ma tô âne tãma nharĩ za'ra ni. 54 Tazahã, te te damreme 'madâ'â õ di, Zezusi hã. Ma tô pa'â. Mreme 'râihâ na, te tãma tinha, âne:

— Azaruture, aiwahutu. — Āne te tãma tinha.

55 Tawamhã ma tô apâ pê'ê waze, awa'awi. Hâiwi te oto za. Taha wa, mram na te wada'uri zahuré, te te tãma a zahuré da, ĩmama norĩ hã. 56 Taha wa, ĩ'ra apâ hâiwa'utu wa, ma tô âma titob'uzu zahuré, ĩmama norĩ hã, timro me. Taha wa, tãma rowẽ zahuré di. Tane nherẽ, te ĩ'ra na sadawa uwati zahuré, te te dama rowasu'u zahuré tō da a'â.

Zezusi hã, aibâ norĩ te te datême ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Mateusi 10.5-15; Marcusi 6.6-13

9 1 Tawamhã Zezusi hã ma tô sitême sô tihârâ za'ra, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ zô, aibâ norĩ hã 12 na ĩhâiba za'ra zô. Tawamhã ma tô tãma pisutu za'ra, waihu'u pese na 're nomro mono da, wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra za'ra mono da, duré ĩhâzé ré norĩ hã te te 're pese za'ra mono da, ĩsadawa para. 2 Tawamhã ma tô duré satõrĩ za'ra, ĩwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Taha wasu'u na te te 're dapo're pu'u za'ra mono da, ma tô satõrĩ za'ra. Duré te te 're dapese za'ra mono da, ma tô datême satõrĩ za'ra. 3 Āne te tãma roti za'ra:

— Ai'ubana te za 're anomro aba mo. Marĩ hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, asiwazusizé hã, duré romramizé hã. Marĩ hã 'wasari aba õ di za, mra hã, duré rob'uiprazé hã, duré ai'uzazé hã, asõ'utu'u wa'wa hã. Datême 're aihutu aba mono wapsi, âté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. 4 Tawamhã asõ ĩhârâ 'rata aba nhorõwa âma si, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, 're aiwairébé aba mono õ ré. 5 Datême 're aihutu aba mono wamhã,

ãté asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ di za. Tawamhã dahawi te za 're aiwairébé aba mo, darob amoi u. Dahawi 're aiwairébé aba mono wamhã, aipara'uza zapru hã te za 're ítata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dawasété ma ropibuma, asimirowasu'u na, da te dasiwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono wa. — ãne ma tô tâma roti za'ra, Zezusi hã.

⁶ Tawamhã te oto datême ai'aba'ré, 'ri wa'õtõ mono bâ. Daro mono bâ, ma tô ãwasu'uwẽ na te te 're dapo're pu'u za'ra, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ hã. Ma tô duré te te 're dapese za'ra.

Apito Erodi hã, Zezusihi ãma te te ãrosa'ratazé wasu'u

Mateusi 14.1-12; Marcusi 6.14-29

⁷ Tawamhã apito Erodi hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma da'madâ'ã'wa hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa. ãne ma tô ni'wam norĩ hã ãma rosa'rata za'ra, Zezusihi ãma hã:

— Áté Zuwã Batita apã ãhãiwa'udu. ⁸⁻⁹ Áté Eriasi apã we ãmorĩ. Áté 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese ãdã, apã ãhãiwa'udu. — ãne ma tô Zezusihi ãma romnomri za'ra ni. Tawamhã Erodi te tinha:

— Wa hã te waihu'u õ di. Áté ni'wa hã. Wa hã, Zuwã hã wa tô dama ti'ru, da te 'rã nhizãri da. Tãibã Zuwã hã. E 'wa hã bété ãwasu'u hã, te ãwapari hã. Te sabu neza. — ãne te tinha, Erodi hã.

Zezusi, dasa na te te ãdapawaptobzé wasu'u

Mateusi 14.13-21; Marcusi 6.30-44; Zuwã 6.1-14

¹⁰ Tawamhã ãsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô aihutu apã, Zezusihi u, ãsadawa para datême ãsi'aba'ré norĩ hã. Sihutu wamhã, ma tô tâma siwasu'u za'ra, te te 're ãdapawaptob za'ra mono zém na. Zezusi hã te oto te te simro siré, Besada na 'ri nhisi u, hãiba pisutu. ¹¹ Tazahã ma tô ãwasu'u hã wapari za'ra ni. Taha wa, da'ahã na te ãsarina ai'aba'ré ni. ãtême dasihutu wamhã, uburé ma tô dazawi, Zezusi hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, te dama rowasu'u, Zezusi hã. Duré, ãhãzé ré norĩ hã ma tô pese za'ra.

¹² ãne ré, ma tô tihãiwahã. Taha wa, ma ãtême ubumro, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã, 12 na ãhãiba za'ra hã, te te tâma nharĩ za'ra da, ãne:

— ãmemhã robaba di, 'ri hã. ãhõta romhuture di, 'ri wa'õtõ u hã. Duré, re na 'ri ãsimasa mono u hã, romhuture di. Ma'ãpé tamomo dazatõrĩ za'ra na, dasa hã da te huri da, danhotõ za'ra da zama. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

¹³ Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Mare di. A norĩ wa'wa hã te za dama 'ãa za'ra wa'wa, dasaihuri da. — ãne te tâma nharĩ za'ra.

Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Wasazé hã syryre di. Ĩ'u'ětē wapu hã 5 na si, ìhâiba hã. Duré pe'a hã maparanere. E da'ahâ uptabi nherê, wa za tawamhã ai'aba'ré ni, dasazé hã wa te dama uipra za'ra da. — ãne te tãma nharĩ za'ra, tame da'ahâ uptabi na, dasimasa wa.

14 Aibâ norĩ hã 5 miu na ìhâiba za'ra hã te aimasa. Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ãpé, dama roti za'ra wa'aba, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsâtã pese na. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

15 Tawamhã te dama nharĩ za'ra, 50 na si dasi'ubumroi mono da, da'upsâtã pese na. 16 Tawamhã ĩ'u'ětē wapu hã ma oto waibu Zezusi hã, 5 na ìhâiba hã. Pe'a ma duré timra. Hâiwa u te ĩré rob'madã, timama ãma wata da, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ĩ'u'ětē wapu hã. Pe'a zama, ma tô te te wê'ê. Ma tô te te sômri oto, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma, te te dama sômri mono da. 17 Tawamhã dasa hã aihĩni ma tô huri ni. Ma tô da te 'mahâpãrĩ. Da te 'mahâpãrĩ mono parip si, ma tô si'õtô wa, te te apâ ubumro za'ra, danho'rada hã, Zezusihi siré 're ìnomro mono norĩ hã. Si'õno hã ahâ di, danho'rata ré hã, 12 na ìhâiba hã.

Pedru hã Zezusi, Danho'reptui'wa na te te ĩwasu'uzé wasu'u

Mateusi 16.13-28; Marcusi 8.27-9.1

18 Tawamhã Zezusi hã bâtã na te nhamra danhiti, mreme da, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. Aibâ norĩ hã te ĩ'rata asimro, ĩsiré 're ìnomro mono norĩ hã. Timama ma, mreme pari, te sadanharĩ za'ra tisiré norĩ hã, ãne:

— E niha ma tô dasima ĩwasu'u za'ra ni. E 'wa hã wa hã, wa 're mo. — ãne te sadanharĩ za'ra.

19 Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra:

— Aiwasu'u hã, ahâ di. A hã, u, Zuwã Batita, apâ aihâiwa'udu. A hã, u, Eriasi apâ we aimorĩ. A hã, u, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, duréi pese atã, apâ aihâiwa'udu. ãne, wa tô aiwasu'u hã wapari za'ra ni. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra.

20 Tawamhã Zezusi te duré sadanharĩ za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo. — ãne te sadanharĩ za'ra.

Taha wa, te Pedru hã tãma tinha, ãne:

— A hã Danho'reptui'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aipisudu. — ãne te tãma tinha.

21 Tawamhã Zezusi te sadawa uwati za'ra, te te a'ã dama wasu'u tã za'ra da, Danho'reptui'wa na. 22 Taha wa, te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, wa za robzépata za'ětē. Dama roti'wa norĩ hã te za siwi ĩwê'õ za'ra. Duré 'Re ìhâimana u'âsi mono

ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã, te za siwi ãwẽ'õ za'ra, sasedoti ãpire norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi ãwẽ'õ za'ra. Taha wa, te za dasiwi ãwĩrĩ ni. Tawamhã bâdâ maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za hãywa'udu apã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

23 Tawamhã te uburé oto dama tinha, ãne:

— Ni'wam norĩ hã ãsiré 're nomro u'ãsi mono da, te te sima 're ãwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Awẽ sidãpãsi, tiza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, da te dasiwi uprosi da nherẽ, te za ãsiré 're nomro. 24 Ni'wam norĩ hã tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. 25 Áté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dârã. Ti'ab ré sibrob ahã nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina uwaimrami õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. 26 Ni'wam norĩ hã dapipa te, ãzazei'wa na, duré ãmreme 'madãã pese 'wa na, áté dama 're siwasu'u za'ra mono õ di za, 're siséb za'ra mono õ'umnhasite. Áté te za dawĩ 're si'udã za'ra, ãzazei'õ'wa newa. Nimahã na, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa za wei mo apã, ãhãiba na hã rowa'a za'ëté na. ãmama hã rowa'a ré, te 're hãimana u'ãsi. Hãywa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ zama te duré ãré 're hãimana u'ãsi za'ra, hãimana wẽ na. Tane duré wa hã, wa za duré rowa'a za'ëté ré wei mo apã. Tawamhã, apã we ãmorĩ wapsi, ã'udã'wa norĩ hã ãzazei'wa na te sisi za'ra õ di za, ta norĩ hã. 27 Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Aihĩni õ nherẽ, ai'matãã aba õ ré, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã ãma ãmadãã za'ra wa'wa. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

Ëté 'rãihã ãma, Zezusihi hãiba na rowa'a za'ëté wasu'u

Mateusi 17.1-13; Marcusi 9.2-13

28 Romhuri hã misi ãma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã te te siré simro, Pedru norĩ hã Zuwã norĩ me, Ti'adu norĩ me, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, mreme da. Ëté 'rãihã na, ma tô sai'uri za'ra. 29 Zezusi hã Timama ma, mreme ré hã, aimawi oto ã'ubu hã. Duré, ma tô ti'uza hãirã. Hãirã uptabi di, ã'uza hã. Ma ai'ubuzi. 30-31 Tawamhã aibã hã maparane, ma tô ãtẽme sihãiré zahuré, Mozési norĩ hã, Eriasihi me. ãhãiba na hã rowa'a sa'ëté zahuré di. Ta norĩ hã Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma ãpisutuzéb zarina, za ãdã'azém na Zeruzarẽ ãma. 32 Te te sima rowasu'u za'ra ré, te Pedru norĩ hã tinhotõ za'ra. Sõtõ pese za'ra di. Oto utu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã 'madãã za'ra.

Ĩhâiba na hã rowa'a sa'ětě di. Aibâ norĩ zama ĩrata ĩsima'wara zama ma tô 'madâ'â za'ra. **33** Aibâ norĩ hã oto apâ tiwi neb zahuré wa za, te Pedru hã Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, âme wama rowě za'ra di. Si'ubdatō, wa za aimã 'ri za'ra wa'aba ni, aihâiba bâ wa'aba, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã. — Âne te tãma tinha, te te rosa'rata âna, Pedru hã. **34** Tawamhã Zezusihi ma, te te nharĩ ré, ma hâiwa nhirõtō'a za'êne hã we hâiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, ma tãma tipahi za'ra. **35** Hâiwa nhirõtō hawi, te we 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã tãma nharĩ za'ra, âne:

— Â hã ĩ'ra, te ĩpisudu. Ma'âpé ĩsimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono za. — Âne te we tãma nharĩ za'ra, Pedru norĩ ma.

36 We tãma mreeme pari wamhã, siwaprosi te oto za, Zezusi hã. Ari'iwĩ te a'â tihâimana za'ra, mreeme âna, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra õ di a'â, te te ĩ'madâ'â za'ra zém na hã.

Zezusi hã, ai'reputu ma, wa'uburé te te ĩmezé wasu'u

Mateusi 17.14-20; Marcusi 9.14-29

37 Tawamhã awěpsi ma tô êtě 'râihã hawi si'ra za'ra, Zezusi norĩ hã. Taha wa, da'ahã na ma tô danhopětě za'ra, Zezusihi u ĩdasi'aba'ré hã. **38** Aibâ hã dawa'wa ĩsa hã ma tô 'mahã, âne:

— Rowahutu'wa, ĩ'ra ma, wa aiwi rowaptě, ĩma pese da. ĩ'ra misire hã, ai'repudu. **39** Wa'uburé hã te za upi. Te te upi wamhã, te za tizadari, ĩ'ra hã. Te za sitete. Te za sadaiproi watobro. Te te 're u'a u'âsi. Te te sazâri õ di. Ône u'â. **40** Asiré 're ĩnomro mono norĩ ma, wa tô aré tãma 'ru za'ra, wa'uburé te te tãma me za'ra da. Tazahã, te te tãma mei waihu'u za'ra õ di. — Âne te Zezusihi ma rowasu'u, ĩmama hã.

41 Tawamhã te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, âne:

— E niha bété, ai'rata 're ĩnhamra u'âsi aba mono nherě, asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're ĩ'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. E niha te aiwasété na si 're anomro aba mo. E ĩpě'ézé u'âsi, wa za ai'rata 're ĩmorĩ 'wa, 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. — Âne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te aibã ma tinha, âne:

— We ĩtême saprõni pé, ai'ra hã.

42 Tawamhã te te ĩtême saprõni ré, ma tô wa'uburé hã 'marõwĩ. Te sitete. Taha wa, te Zezusi hã tãma rob'ru, ai'reputu hawi watobro da. Taha wa, ma ĩhawi watobro. Rowě na te oto 're sãmra, ai'repudu hã. Taha wa, te Zezusi hã ĩmama ma tinha, âne:

— Âhãta ai'ra hã. Tãma rowě di oto. — Âne ma tô ĩmama ma waihu'u, Zezusi hã. **43** Taha wa, ma âma tatob'uzu za'ra ni, waihu'u pese uptabi wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

ZeZusi te te 're ãda'apese mono zém na, ãma datob'uzu za'ra ré, te tisiré 're ãnomro mono norĩ ma ZeZusi hã tinha, ãne:

44 — Wa za aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. Aima ãsiwasu'u za'ra wa'aba zém na, aipo're si'ãri za'ra wa'aba õ di za. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã te za dasima ãhãiba nhomri ni. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

45 Tane nherẽ, te te siwi waihu'u za'ra õ di, te te sina ãrowasu'uzém na hã. Ma tô tiwi sawi za'ra ZeZusi hã, te te waihu'u pese za'ra tã da a'ã, te te sina ãrowasu'uzé hã. Taha wa, te te sina ãrowasu'uzé ma, pahi za'ra wa, te te siwi sadanharĩ za'ra õ di, ãma. Taha wa, te ari'iwi ai'ubumro.

Dama ãpire wasu'u

Mateusi 18.1-5; Marcusi 9.33-37

46 Tawamhã sima ãmaipire zô sãpré wa, ãma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'rãwi si'wapé za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. 47 ãsimirosa'rada hã ma tô waihu'u za'ra, ZeZusi hã. Taha wa, ma tô ai'uté hã sisababa tisã. 48 Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ni'wam norĩ hã te te 're ãzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'ãbã te duré ãzô 're tob'uzu za'ra. Tawamhã, e ãzô si te 're tob'uzu za'ra. Mare di. We ãzatõrĩ'wa zô zama te duré sô 're tob'uzu za'ra. Dama ãwapu norĩ hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, asima ai'maipire zô asãpré wa'aba ãna, wa za aipire na te 're ai'awaihu'u 'wa. — ãne, ZeZusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

ZeZusihi wẽ'wa norĩ wasu'u

Marcusi 9.38-41

49 Tawamhã Zuwã hã te tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, aibã, wa tô 'madã'ã za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're ãrob'rui mono hã, dama 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô dama 're wairébé. Õ hã, wasiré 're morĩ õ di. Taha wa, wa tô tiwi sawi za'ra ni, asisi na wa'uburé ma, te te 're arob'ru tã mono da, wasiré 're morĩ õ wa. — ãne te ZeZusihi ma siwasu'u, Zuwã hã.

50 Taha wa, te ZeZusi hã asa tãma nharĩ za'ra, Zuwã norĩ ma:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, ãsimiromhuri hã. ãté ni'wa hã te te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono õ di za. Tane wamhã, aiwẽ wa'aba 'wa na, te za ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, aibã hã aiwẽ wa'aba 'wa, 're morĩ nherẽ, tiwi sawi za'ra wa'aba õ di za, ãsimiromhuri hã. — ãne, ZeZusi te tãma roti za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Samaritanu norĩ hã, ZeZusihi zô ãtob'uzu za'ra õ zé wasu'u

51 ZeZusi hã hãiwa u za ãmorizé hã romhuture wa, ma tô sina roti, Zeruzarẽ u morĩ da. 52 Taha wa, ma tô aibã norĩ hã sisõwa

satõrĩ za'ra, ãsãmrazéb da hã, te te sô 'maipisutu za'ra da. Si'aba'rêi wamhã, ma tô aihutu, 'ri wa'õtõ u. Samaritanu norĩ rob ãma, 'ri wa'õno hã. ⁵³ Sihutu wamhã, sô tob'uzu za'ra õ di, samaritanu norĩ hã. Zeruzarê u, za morĩ wa, te te sima wê za'ra õ di, ãrata sãmra za'ra da, Zezusi hã. ⁵⁴ Tawamhã samaritanu norĩ wasu'u, ma tô wapari zahuré, Ti'adu norĩ hã, Zuwãhã me. Ìwasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, te Zezusi 'mahârâ zahuré, ãne:

— E aima wê di, unhama zô wahârâ da, hãiwa hawi we te te da'uprozi da. — ãne te 'mahârâ zahuré.

⁵⁵ Taha wa, ma Zezusi hã ãtême aipi'ra zahuré. Ìmreme hã ma tô tiwi sisisi zahuré. ⁵⁶ Taha pari, ma tô ai'aba'rê, 'ri wa'õtõ hãiba amoi u.

Zezusi te te dama ãrotizé wasu'u, sena na ãsiré 're danomro mono da

Mateusi 8.18-22

⁵⁷ Tawamhã bâdâdi na si'aba'rêi ré, te aibã hã Zezusihi ma tinha, ãne:

— Nimomo 're aimorĩ wamhã, asiré, wa za 're mo. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁵⁸ Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Wapsã wawêre hã, ab're 're ãsõrõwa hã. Si norĩ hã te duré tizasi hã te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorõwa da hã. Tanei õ di wa hã, ti'ai ãma dasiré ãpodo hã. Marĩ ãma hãimana õ di, 're ãwa'utu mono zéb da hã. Hãiwĩ si wa datême 're morĩ u'â. — ãne, Zezusi ma tô tãma siwasu'u.

⁵⁹ Tawamhã Zezusi te aibã hãiba amo 'mahã, ãsiré morĩ da. Taha wa, te asa tãma tinha:

— Apito, a'ã apã ãmorĩ, nimahã bâtã na ãmama hã ãwi dâ'ã wa, ãsisa'u te ãma ti'a da. — ãne te sina 'mahã.

⁶⁰ Tane nherê, te aibã ma tinha asa:

— Ìdã'ã norĩ hã te za tisiré ãdã'ã norĩ ãma, te te 're ti'a za'ra. A hã te za datême 're aimo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zém na, 're da'apo're pu'u mono da. — ãne te aibã ma tinha.

⁶¹ Aibã hãiba amo hã te duré Zezusi 'mahã, ãne:

— Wa hã wa za asiré 're mo. A'ã ãsisanawã norĩ, te sawi za'ra, ãsisa'u. — ãne te Zezusihi ma tinha.

⁶² Taha wa, ma tô tãma ãma romnhimiré Zezusi hã, ãne:

— ãté ni'wa hã te za romhuri na sãna'rata, ti'a te te hãibãdã da. Siwa'rãmi te te nasi 'madã'ã wamhã, tinhib'apito ma, romhuri'wa da hã mare di. Tane duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zém na romhuri'wa da hã mare di, misi, da te 're pisutu za'ra mono õ wa. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

Aibâ ahâ na, Zezusi te te datême ĩsatõrĩ za'ra zé wasu'u

10 ¹ Taha pari, ma tô Zezusi hã aibâ ahâ na pisutu za'ra, ĩsõwa datême 're nomro mono da, 72 na aibâ norĩ hãiba za'ra hã. Maparane si, ma tô te te apisutu, 'ri wa'õtõ mono bâ ĩwana te te datême ropéi mono da, za datême ĩmorizé wana, datême si'aba'ré da. ² Taha wa, si'aba'réi õ ré, te tãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Amnho hã sa'ětê na 're simi'wara mono wamhã, duré romhuri'wa norĩ hã umrore wamhã, te za buru tede'wai wi waptêrê za'ra, sada dasitob da. Tane a norĩ wa'wa hã ai'umrore wa'aba wa, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi 're ĩrowaptêrê za'ra wa'aba mo, te te 're da'apisutu mono da, ĩsadawa wasu'u'wa da hã. ³ Te za oto datême 're ĩropéi wa'aba mo. Pone'ërebâ 'ra, robzahi wa'wa u 're ĩsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra wa'wa, datême 're ropéi wa'aba mono da oto. ⁴ Marĩ hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, ro'wapézé hã, duré rob'uiprazé nhemezé hã, duré aipara'uza hã. Duré, 're asimzahâri za'ra wa'aba mono õ di za, bådâdi wa, 're dazawi za'ra wa'aba mono da. ⁵ Duré, danhorõwa u 're aihutu aba mono wamhã, te za a'â 're ĩdazawi za'ra wa'aba mo, rowê na 're dahâimana za'ra mono da. ⁶ Simizawi pese wamhã, 'ri tede'wa hã rowê na te za 're hâimana. Mreme wasété wamhã, rowê na 're hâimana mono õ di za. ⁷ Datême 're aihutu aba mono wamhã, 'ri baba 're anomro aba mono õ di za. 'Re aihutu aba mono zéb ãma si, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tame te za danhipi hã da te aima 're ĩsõmri za'ra wa'aba mono na 're asaihuri aba mo. Tame te za duré 're ĩ'âhuri aba mo. Romhuri'wa pawa'â hã tãma 're ĩwairébé mono ne, te za taré asa hã da te aima 're sõmri za'ra wa'wa, wa'âbâ ãna asimirowasu'u wa'rãmi wa'aba.

⁸ — Datême 're aihutu aba mono wamhã, ãté 're aihutu aba mono wi, te za da te 're asawi za'ra wa'wa. Duré danhipi, da te aima 're ĩsõmri za'ra wa'aba mono na te za 're asaihuri aba mo. ⁹ Tame 're ai'ubumroi wa'aba mono ré, te za 're ĩdapese za'ra wa'aba mo. Duré te za ãne dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Ãhãna bådâ hã ma tô oto ĩwa waptârã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĩsib'a'uwê mono zéb da hã.” ãne te za dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. ¹⁰⁻¹¹ Datême 're aihutu aba mono wamhã, da te 're asawi za'ra wa'aba mono õ di za ãté. Taha wa, te za dahawi 're aiwairébé aba mo. Dahawi 're aiwairébé aba mono õ ré, te za dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, ãne: “Wanhimirowasu'u na, ma tô asiwi ĩwawê'õ za'ra wa'wa. Taha wa, wa za wapara zapru hã wamirĩ za'ra ni, rere'e da, ti'a hã, aiwasété na ãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Ãhãna bådâ hã ma tô oto ĩwa waptârã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're ĩsib'a'uwê mono zéb da hã. ãne na, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa.” ãne te za aiwê'õ'wa

norĩ wa'aba ma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tãma roti za'ra, Zezusi hã.

12 Ma duré tãma waihu'u za'ra, āne:

— Niwapsi, aiwē'ō'wa norĩ wa'aba ma hã, 're robze za'ra mono ō di za. Niwapsi bādâ hã ĩwa ĩwaptã'ázém na, te za dazô nhamra, marĩ, da te 're ĩmanharĩ za'ra mono zém na, te te 're da'awaihu'u mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. Sodoma āma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma, te te ĩrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za tô aiwē'ō'wa norĩ wa'aba ma, te te tãma 're arob'manharĩ za'ētē. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zezusihi wē'ō'wa norĩ wasu'u

Mateusi 11.20-27

13 Tinhimiroti na ma tô duré āne āma uzusi, Zezusi hã:

— Corazi na 'ri wa'ōtô nhisi āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'ōtô nhisi āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ, dama ĩmanharĩ waihu'u'ō hã asō'a za'ra wa'aba, te 're ĩab'manharĩ wē mono ne, Tiru āma 'ri nho'ōmo āma, duré Sido āma 'ri nho'ōmo āma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ nho'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'âhã, duréi te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ĩsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã āma te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ĩhâiro na 're si'uza za'ra. 14 Tane nherē, tanei ō di, a norĩ wa'wa hã. Niwapsi 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma ĩsipo'ozéb āma hã, Tiru āma duré Sido āma 're ĩdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ĩrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ētē za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. 15 Capana'u āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ĩrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're asāmra 'wa. — Āne Zezusi ma tô tãma nharĩ za'ra, da'āma pē'lezé uptabi wa.

16 Tawamhã te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, āne:

— Ni'wam norĩ hã ĩzadawa wasu'u na, te te 're aiwapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, ĩmreme 'madâ'â pese 'wa na, wa za ta norĩ hã te ĩsina 're awaihu'u. Duré ni'wam norĩ hã ĩzadawa wasu'u na te te 're aiwē'ō za'ra wa'aba mono wamhã, ĩwē'ō'wa na, wa za duré ta norĩ hã ĩsina te 're awaihu'u. We ĩzatōrĩ'wai wē'ō'wa na zama, wa za ta norĩ hã te ĩsina 're awaihu'u. — Āne ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, Zezusi hã.

Aibâ norĩ, Zezusihi u apâ ãsihutuzé wasu'u

17 Tawamhã datême 're nomro mono pari, ma tô apâ aihutu ãtême, aibâ norĩ hã, 72 na ãhãiba za'ra hã. Tãma rowê za'ra wa, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te ãne siwasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— Wanhib'apito, asisi na, wa tô wa'uburé ma, wa te 're rob'ru za'ra, dahawi 're wairébé mono da. Taha wa, ma tô te te 're wawapari za'ra, ta norĩ hã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

18 Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Tane tô. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô Satanasi hã wa'rui'wa hã hãiwa hawi time. Waptã'ã wamhã, wa tô 'madã. Wara sina, ma waptãrã, tãiwapsa'a ne. 19 ãwapari pese za'ra wa'aba. Wa tô aima waihu'u za'ra wa'wa, ãzadawa para, wahi norĩ hã duré apa'apa 'wa nhi'oto norĩ hã, aipara na 're simroi wa'aba mono da. Wa'rui'wa hã dama siptete nherê, te za asiptete sina tiwi 're anomro aba mo. Tawamhã te te 're aihõsi za'ra wa'aba mono õ di za, wa'rui'wa hã. Niha te te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za. 20 Asimirob'ru zarina wa'aba, wa'uburé hã dama 're wairébé mono wa, ma tô 're ato za'ra wa'aba mo. Tane nherê, taha nhipai u te za 're ato uptabi za'ra wa'aba mo, asisi hã hãiwa ãma 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, asisi ui'ééré za'ra wa'wa hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

21 Tame 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani te te tãma ãwaihu'uzéb zarina, te 're to, Zezusi hã. Toi uptabi di oto. Taha wa, te Timama ma tinha, ãne:

— ãmama, a hã Danhib'apito uptabi, hãiwa ãma zama, ti'ai ãma zama. ã norĩ hã marĩ te te waihu'u za'etê za'ra õ di. Tane nherê, ma tô marĩ ãwê hã tãma ãwaihu'u za'ra. Rowaihu'u pese 'wa norĩ ma hã, marĩ hã ãwê hã tãma waihu'u za'ra õ di. Tane tô, ãmama. Asima ãwézéb uwaibaba, ma tô ã norĩ ma si a'ã ãwaihu'u za'ra, marĩ ãwê hã. Taha wa, wa a'ãma ãwata, asõpru wa. — ãne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

22 Te duré tãma nharĩ za'ra, aibâ norĩ ma:

— ãmama ma tô ãma waihu'u, uburé 're ãhãimana mono zé hã. Ni'wam norĩ hã si'uihã na te te 're ãwaihu'u za'ra mono õ di, 're ãhãimana mono zém na hã. ãmama si ma tô ti'ra na ãwaihu'u pese, 're ãhãimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na ãmama, da te 're waihu'u za'ra mono õ di za. ãwétési wa tô ãmama hã waihu'u pese, 're ãhãimana mono zém na hã. Te ãsima 're ãawê mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norĩ ma, te 're awaihu'u, ta norĩ zama ãmama hã te te waihu'u za'ra da, 're ãhãimana mono zém na. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

23-24 Taha pari, ma tô aipi'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ u, siwaprosi te te tãma rowasu'u za'ra da. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di. Atõmo na ma tô 're ĩmadâ'â za'ra wa'aba mo, te dama 're ĩab'manharĩ wẽ mono zé hã. Aiwana wa'aba, ma tô da'ahâ na 're dasi'ubumro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, danhib'apito norĩ zama. Ta norĩ hã ma tô aré te te sima 're wẽ za'ra, te te 're 'madâ'â za'ra mono da, 're ĩmadâ'â za'ra wa'aba mono zé hã. Ma tô duré te te sima 're wẽ za'ra, te te 're wapari za'ra mono da, 're ĩwapari za'ra wa'aba mono zé hã. Taha wa, a norĩ wa'aba ma si, 're rowẽ za'ra wa'aba mono di. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Samaritanu 're ĩmorĩ wẽ wasu'u

25 Tame ma tô aibâ hã wahudu hãwi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã. Zezusi te te ĩroti na te te pibu da, ma tô ãne 'mahâ:

— Rowahutu'wa, e marĩ, wa za te 're ab'manharĩ ĩwẽ hã, 're ĩhâimana u'âsi mono zéb da hã, te ĩsina uwaimrami da hã, hãiwa ãma. — ãne te 'mahâ.

26 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— E niha 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na, ĩwasu'u na rob'ui'ére hã. E niha asimirosa'rada hã, ãma. — ãne te sadanha.

27 Taha wa, ma tô aibâ hã ãma sada'â asa:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're morĩ wa, te za asiwi 're ĩsawi pese za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za ĩsimiroti na ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo. Te za duré 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ĩwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zô. ãne ĩsimiroti na rob'ui'ére hã. — ãne ma tô aibâ hã Zezusihi ma rob'rãzarõtõ.

28 Taha wa, te Zezusi hã asa duré tãma tinha:

— Tane tô. ĩuwaibaba ma tô ĩma ĩwaihu. Tawamhã, taha zarina 're aihâimana mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata te za 're aihâimana u'âsi mo, hãiwa ãma. — ãne te aibâ ma tinha.

29 Aibâ hã, uburé te te 're da'azawi pese mono õ di. Taha wa, te asa Zezusihi ma tinha:

— E 'wam norĩ hã wa za wa te 're sawi pese za'ra. — ãne te Zezusihi ma tinha.

30 Taha wa, te Zezusi hã tãma romnhimiré'é, ãne:

— Aibâ hã ma tô si'ra Zeruzarẽ hawi, Zerico u morĩ da. Tawamhã morĩ ré, ma tô sô wairé, ĩsipsaihuri norĩ hã. ĩ'uzã, ma tô tiwi sani za'ra. Te te siwi 're pré'é. Te aré oto siwi tĩwĩ. Te te siwi 're pré'é mono pari, te oto ai'aba'ré. 31 Tawamhã ĩsa'u za'ra si te sasedoti hã mo duré, da te ĩ'u'iti wa'wai baba, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma

romhuri'wa hã. Aibã hã te te sãmri wamhã, bådãdi zada're niwĩ, te timorĩ waré, ísiti. **32** Tawamhã aibã ãhãiba amo hã te duré ãwa'wai baba mo, Réwihi nhihudu hã, sasedoti norĩ pawapto'wa hã. Aibã te te 'madã'ã wamhã, te duré bådãdi zada're niwĩ mo, ísiti. **33** Tawamhã te duré aibã hãiba amo hã ãwa'wai baba mo, darob amoi u morĩ da. Ta hã, samaritanu. Ta hã ma tô 'madã, aibã ãhãzê ré hã. Te te 'madã'ã wamhã, ma tô ãma tipẽ'êzé. **34** Taha wa, ma tô ãtẽme mo. Ma tô 'wa're upsõ, rob'rãi wa'u ísé na. Taha pari, ma tô 'wa're uré, rob'rãi wa'u na, ãwab ré na. Te te u'rei parimhã, ma tô 'wa're ubu. Taha pari, ma tô tinhimizama ba nhisiwi tihi, 're ãdanhimi'wara mono zéb u te te hiri da. Tame te 'madã, a'ã. **35** Tawamhã awẽmhã, rob'uiprazé hã ma tô 'ri tede'wai ma tisõ, maparane ãsapotore hã, êtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ hã. Te tãma tinha, ãne: "Ïzõ 'madã'ã pese. Apã we ãmorĩ wapsi, wa za aima wa'ãbã 'rãsutu, ãwab õ wamhã, rob'uiprazé hã." ãne ma tô 'ri tede'wai ma tinha, samaritanu hã. ãne samaritanu wasu'u hã. — ãne ma tô rowasu'u Zezusi hã, rowahutu'wai ma.

36 Tawamhã Zezusi hã te oto aibã hã ãma sadanha:

— Aibã si'ubdatõ, ma tô siparabãsi aibã wa'wai baba ai'aba're, da te aré ãwĩrĩ wa'wai baba. E 'wa hã ãsawi pese 'wa, te 're mo. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

37 Taha wa, te asa tãma tinha:

— Aibã pawapto'wa, ta hã ãsawi pese 'wa. — ãne te Zezusihi ma tinha.

Zezusi te duré asa tãma tinha:

— Tane tô. Mo oto aimorĩ, ãsine 're aimorĩ da. — ãne ma tô tãma waihu'u Zezusi hã, rowahutu'wai ma.

Zezusi te te Mata norĩ ãsabuzé wasu'u, Marizaha me

38 Tawamhã Zezusi norĩ hã te duré ai'aba're, ãsiré 're ãnomro mono norĩ me. 'Ri wa'õtõ u, ma tô aihutu. Sihutu wamhã, ma tô pi'õ hã Zezusihi ma tinha, 'ri para u sisisi da, Mata na pi'õ nhisi hã. **39** 'Ri para u sisisi wamhã, ma tô Mariza hã Zezusihi 'rata nhamra, ti'a, ãsimirowasu'u hã te te wapari da. Mataha no, Mariza hã. **40** Mata hã si'wa'rutu di, 'ri paramhã romhuri hã ahã wa. Taha wa, te Zezusihi u mo, Mata hã. ãne te tãma tinha:

— ãno hã, ããma sapa'a õ di. ãsiwaprosi, wa romhu. Romhuri hã ahã di. ããma aipẽ'êzé wamhã, ma'ãpé we ãtẽme satõrĩ, te te ãpawapto' da. — ãne Mata te Zezusihi ma tinha.

41 Taha wa, ma tô Wanhib'apito hã asa tãma tinha:

— Mata, marĩ hã ahã wamhã, tô asi'wa'rutu di. **42** Marĩ hã misi ãwẽ hã asima pisutu õ di. Ta hã ma tô Marizaha si sima pisutu. Taha wa, ni'wa hã ãwẽ hã te te tiwi ãri õ di za, te te ãwaparizé hã. — ãne Zezusi ma tô Mataha ma waihu'u.

'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're ìdamreme zusi mono zéb da na, ãma ìsisanhozé wasu'u

Mateusi 6.5-15; 7.7-11

11 ¹Tawamhã nimahã bâtâ na, te Zezusi hã nhamra, Timama ma, mreme da. Tãma mreme pari, ma tô misi ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã 'mai'mahâ:

— Wanhîb'apito, ma'ãpé wama waihu'u, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're ìwamreme zusi mono zéb da hã, wa te waihu'u za'ra da. Zuwã hã tinhimi'ubumro norĩ ma, te te ìwaihu'u ne, te za wama ìwaihu, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tãma tinha.

²Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— ãne te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma: “Wamama, asisi wẽ na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da, wa aima da'ãma 're ìmreme. Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa duré da'ãma 're ìmreme.

³Awẽ sidâpâsi, wei wama 're anhomri mono, wasa hã ãma 're ìwasaihuri mono zéb da hã.

⁴Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra mono wa, wa te wasina 're ìmadâ'â za'ra mono õ zarina, a hã duré wa'ãma 're ab'madâ'â mono õ di za, wawasédé hã.

Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono wa, wawasété u 're warere'e tô mono da.”

ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

⁵Taha pari, te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma, ãne:

— Áté, asiwadi te za mara wa'wa atẽme ti'maiwisi 'wa, asõrõwa wa'aba u hã. Tawamhã, áté marĩ õ wa, te za ai'maimorĩ 'wa, asiwadi hãiba amo nhorõwa u. Rowi, te za tãma ì'manharĩ 'wa: “Wa we atẽme mo, ì'u'êté wapu hã ìma 'manhomri da a'â taré. Taha wa, te za si'ubdatõ ìma ìsõ a'â. ⁶Nimosi ma tô we ìtẽme wi, ìsiwadi hã, romhã hawimhã. Tane nherẽ, marĩ õ di, te tãma ìsõmri da hã.” Áté, ãne te za tãma ì'manharĩ 'wa, 'ri tede'wai ma.

⁷⁻⁸ — Taha wa, te za áté asa aima 'manharĩ 'wa: “Tane nherẽ, ì'utu zei õ di. Taha wa, ì'u'êté wapu hã te aima sõmri neza. Wa tô 'rinhito. ì'ra norĩ me, wa oto wanhotõ za'ra ni.” Áté, ãne te za aima 'manharĩ 'wa, asiwadi wa'wa hã. Tazahã, te za sô wahudu, ì'u'êté wapu zô, tiwi ìwaptêrêzéb uwaibaba, te te aima 'manhomri da. E marĩ wa, te za aima 'manho. E asiwadi wa, te za aima 'manho. Mare di. Taha wab õ di. Marĩ õ wa, nasi tiwi waptêrê wa, te za aima 'manho. ⁹⁻¹⁰Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, te za ìwẽ hã 're ìwaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tô te te aima

're anhomri 'wa. Īwě zô si te za duré asima 're asôpré u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tô te te aima âma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã, 'râwi aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zô, te te 're ĩridawa ta'a mono ne, te za ĩwě hã tiwi 're ĩwaptêrê za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma ĩridawa ne, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, ĩwě hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. ¹¹ Āne, wa za duré aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Damama na 're ai'maihâimana aba mono wamhã, âté ai'ra hã pe'a hã te za aiwi waptê. E tawamhã, te za wahi hã tãma ĩsô. Mare di. Pe'a si, te za tô tãma ĩsô, te te 'rêne da. ¹² Duré ai'ra hã, si'are hã te te aiwi waptêrê wamhã, e te za apa'apa 'wa nhi'odo hã tãma ĩsô. Mare di. Si'are si, te za tô tãma ĩsô. ¹³ Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're anomro wě uptabi aba mono ô nherê, te za marĩ ĩwě si tô ai'ra norĩ ma 're ĩsômri za'ra wa'aba mo. Aimama 'wa hã hâiwa âma 're ĩhâimana mono hã, te za asôpru wa'aba zém nhipai u, ĩwě hã te te aima 're sômri za'êtê za'ra wa'wa, tiwi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã. Tipê'ezani hã te za te te aima 're anhomri 'wa. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Bezebu na, wa'uburé norĩ wada'uri'wa nhisi wasu'u

Mateusi 12.22-32; Marcusi 3.20-30

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã aibã ma, ma tô wa'uburé hã time. Īpê'ê 're, sãmra wa, mreme waihu'u ô di aré, aibã hã. Oto aibã hawi watobro wamhã, ma tô mreme watobro, aibã hã. Taha wa, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁵ Tazahã, ni'wam norĩ hã dame ĩsimasam norĩ hã, te Zezusihi ma nharĩ wasété za'ra, âne:

— Bezebuhu zadawa para, ma tô wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. — Āne te tãma nharĩ wasété za'ra.

¹⁶ Īhâiba amo norĩ hã te duré wada'uri za'ra, âne:

— Ma'ápé wanho'a, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'ô hã wama 'manharĩ za'ra na, aiwaihu'u pese na, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, wa'uburé, dama 're ĩanhamra mono na, wa te aiwaihu'u za'ra da. — Āne te wada'uri za'ra. ¹⁷⁻¹⁹ Taha wa, ma tô sina waihu'u za'ra, te te âma ĩrosa'rata wasété za'ra na, Zezusi hã. Taha wa, te tãma âma romnhimiré'é za'ra, âne:

— Danhib'apito nhib'a'uwě norĩ hã 'râwim nherê, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré, dasisãnawã nherê, dasisada 're dasimasa mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi. Tane duré, Satanasihhi nhib'a'uwě norĩ hã sisada 're simasa mono wamhã, e niha te za sina 're sapa'a za'ra. Waihu'u ô di, ta norĩ hâimanazé hã. Ma tô ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé

te dama 're i'anhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. ãne, wasu'u za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma tô i'wasu'u za'ra wa'wa, i'upa na, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé, te dama 're i'anhamra mono na. ²⁰ Tô sena, wa 'Re i'hâimana u'âsi mono zadawa para si, te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto i'waihu'u za'ra wa'wa, tô sena 'Re i'hâimana u'âsi mono, ai'âma 're i'sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono zéb da, te te âma i'sâna'rata na hã. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²¹ Te duré tâma âma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Áté, aibâ i'siptede hã te za 're 'manhamra. Tawamhã si'wa'rutu ré, te za tinhorõwa te te dawí 're 'madâ'â pese. Taha wa, te za rowẽ na sa 're romnhimi'wara, i'sibro hã, da te upi ãna. ²² Áté aibâ i'siptete u te za oto wi, i'sipai u i'siptete uptabi hã. Tâma siptete wa, te za 'marõwĩ. Te za tiwi waibu i'si'wa'rudu hã, te te i'umnhasizé hã. Uburé i'sibrob zama te za tiwi waibu. Tawamhã te za oto dama âma aipé. — ãne te tâma âma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã.

²³ Te duré tinha:

— Ni'wam norĩ hã i'wẽ'wa 're nomro mono õ wamhã, ta norĩ hã te i'zada 're hâimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã te te 're i'pawaptob za'ra mono õ wamhã, i'tême te 're i'da'ubumroi mono na hã ta norĩ hã i'nhiti dazatõrĩ'wa na te za 're hâimana za'ra. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, tiwẽ'õ'wa norĩ ma.

²⁴ Te duré tâma âma romnhimiré'é za'ra, Zezusi hã, ãne:

— Áté wa'uburé hã te za aibâ hawi 'maiwatobro. Te za duré a'ubuni wi 're mo, â'õ wa'wai baba. Te za dazõ 're rĩtĩ. Dazõ 're rĩtĩ baba mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinha: “i'nhorõwa 'rata u, wa za apâ mo, âma 're i'nhorõwa u'âsi mono da, ipẽ'ẽ 'remhã.” ãne te za sima tinha. ²⁵ Tawamhã te za apâ mo aibâ u, ipẽ'ẽ 're, apâ sébré da. Tawamhã i'hawi watobro haré, te aré hâiba baba na 're hâimana, 'ri hã baba na 're simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're i'simasa mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wẽ u'âsi, 're i'romnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma, wẽ di, aibâ hã apâ âma 're i'sõrõwa mono da hã. ²⁶ Tawamhã te za rob u watobro, tisiré norĩ zõ morĩ da, wa'uburé hã. Tawamhã te za i'tême âwisi za'ra, 7 na i'hâiba hã i'sipai u i'waseté uptabi za'ra hã, si'u âma 're sõrõwa za'ra mono da, aibâ âma. Tâma rowẽ prã ti aré, wa'uburé misi, âma 're sõrõwa mono ré hã, ipẽ'ẽ 'remhã. Ahã na oto âma 're sõrõwa za'ra mono wa, tâma rowẽ'õ uptabi di oto. — ãne, Zezusi ma tô tâma rowasu'u za'ra.

²⁷ Taha wasu'u te te dama wasu'u pari, te pi'õ hã Zezusihi ma tinha, dawa'wa i'sa hã:

— Asépata'wai ma, 're rowē mono di za, aiprédu'wai ma. A hã ĩsimiprédu wa, tãma 're rowē mono di za. — Āne te pi'õ hã Zezusihi ma tinha, mreme 'rãihã na.

28 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Tane tã. Tãma 're rowē mono nherē, ĩsipai u ni'wam norĩ ma, 're rowē uptabi za'ra mono di za. Ni'wam norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono wamhã, duré te te 're 'madâ'ã pese za'ra mono wamhã, tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za. — Āne ma tã pi'õi ma waihu'u, Zezusi hã.

Zonahã wasu'u, apito Saromahã wasu'u me

Mateusi 12.38-42; 16.1-4; Marcusi 8.11-13

29-30 Tawamhã Zezusihi tēme ma oto dasina tahã'ã ni. Taha wa, te dama tinha:

— E niha ã nimosi dapoto té mono hã ĩ'aihãimana wasété za'ra wa'wa. Ma tã ĩma ĩ'ru za'ra wa'wa, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te 'manharĩ da, asõ'a za'ra wa'aba, ĩwaihu'u pese na, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩwēsãmri na, ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. Taha wa, taré 'madâ'ã za'ra wa'aba da, niha te 'manharĩ õ di za. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã, tiwaihu'u pese na niha Zonahã ma, te te ĩ'manharĩ wē ne, te za niwapsi 'manha, dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã. Duréihã, Zonahã ma, te te 'manharĩ wē wamhã, ĩsadawa para datēme ĩmorĩ na, ma tã waihu'u za'ra, Niniwé ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã. Tane, wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpoto ma, te za niha ĩma 'manharĩ wē, ĩsadawa para atēme ĩmorĩ aba na, ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. **31** Niwamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã Saba na romnhisi ãma te te 're ĩda'ab'madâ'ã mono hã, te za duré asada tihãimana 'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã uptabi nherē, ĩwi, apito Saromahã u, ĩsimiroti hã te te wapari da, ĩsimiroti hã dahãimanazém na rowaihu'u na hã wē uptabi wa. Taha nhimiroti hã pire nherē, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherē, ĩnhimiroti hã aima wapari ze za'ra wa'aba õ di. Taha wa, te za tã ĩ'uwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã. **32** Niwamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihãimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma sa'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te tãma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tã te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tã ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherē, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherē, a norĩ

wa'wa hã ãzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimipisutuzéb zarina, we atême ãmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tô ãuwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, Niniwé ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã. — ãne te dama tinha, Zezusi hã.

Rob'uiwězé wasu'u

Mateusi 5.15; 6.22-23

33 Taha wa, te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Rob'uiwězé hã da te ro'o wamhã, e te za nima niwĩ dawi simi'uri ni. E piza'a na, te za upsibi ni. Mare di. ãsima'warazém na si te za sõ'awi da te 're sõré, rowa'a na 're danhisisi mono da. Taha da, te za ro'o ni, rob'uiwězé hã. **34** Tane duré dato hã, aiwa rob'uiwězé me. Datõmo wě wamhã, dama rob'madã'ã wě di. Datob'a wamhã, dama rob'madã'ã waihu'u õ di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wě za'ra wa'aba wamhã, te za ãwě hã asimirosa'rata na 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, ãwě hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. **35** Taha wa, 'rãwi te za asimirosa'rata na 're asi'madã'ã za'ra wa'aba mo. **36** Wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Rob'uiwězé hã te te aima 're rob'uiwě za'ra wa'aba mono wamhã, uburé aihãiba ma hã 're rowa'a za'ra wa'aba mono di za. Awi 're robra za'ra wa'aba mono õ di za. Tane, asimirosa'rata wě za'ra wa'aba wamhã, te za aiwasédé hã 're ãwě'õ za'ra wa'aba mo, ãwě si 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

37 Tawamhã tame te te dama rowasu'u pari, ma tô aibã hã tãma tinha, ãsõrõwa u morĩ da, ãsiré sa da. Aibã hã, parisezu. Taha wa, ma tô Zezusi hã ãma saze. Tawamhã 'ri para u sébré wamhã, te nhamra, sa da. **38** Tane nherě, sai õ ré, simisõi õ di Zezusi hã, dahi'rada hã 're ãsimisõ za'ra mono zéb zarina hã. Taha wa, te parisezu hã tãma tinha, tipě'ě na, simisõi õ wa. **39** Tawamhã ma tô Wanhib'apito hã tãma tinha, Zezusi hã:

— Parisezu norĩ, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Hãsizé hã duré pratu hã ãmana wawip si, da te 're upsõ za'ra mono wamhã, ãwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wě wa'aba mono newã, da te 're ai'madã'ã wě za'ra wa'aba mono da, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti ãpire prã norĩ si 're ãmadã'ã pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherě, aipě'ě 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu ãré 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Danhibrob na si te duré 're ãda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihãimana nhipese zarina, te duré marĩ na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo. **40** E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. Uburé Dapoto'wa hã e wahãiba na si, ma tô te te 're wa'awaihu'u. Mare di. Wanhimirosa'rata na zama, ma tô te te 're wa'awaihu'u,

'Re ihâimana u'âsi mono hã. ⁴¹ Taha wa, ma'âpé ãsibrob'õ norĩ ma, 're asõprub za'ra wa'aba mono. ãne dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata wẽ na, te za te te 're ai'awaihu'u 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

⁴² — Parisezu norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tô asimiromhuri wa'â hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're ipo'o u'âsi za'ra wa'aba mo, wesuirã zapore wa'â hã, syry na tãma 're sõmri za'ra wa'aba mono da. Uburé danhipi wazarizé wa'â hã tãma 're po'o nhimini za'ra wa'aba mono õ di. Ta hã, wẽ di. Tazahã, ãsimarĩ'õ norĩ ma, 're asõprub za'ra wa'aba mono õ di. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono, 're sawi pese za'ra wa'aba mono õ di. Ma tô tãma 're asõprub za'ra wa'aba mo. ãbãre aré ãsimarĩ'õ norĩ ma, 're asõprub za'ra wa'aba mono 'wa'âhã. Tazahã, ma tô 're ãmararé za'ra wa'aba mo. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za.

⁴³ — Parisezu norĩ, ai'ãma ãpẽ'êzé za'ra wa'aba di. Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Dama ãpire norĩ simasisizém na, 're asimro zei wa'aba mono di, rowahutuzéb ãma. Duré 'ri nhi'riti wa, da te dasina 're ãubumroi mono zéb ãma asisi pire na, da te 're asawi za'ra wa'aba mono wamhã, asina 're dawapari ze za'ra wa'aba mono di. Taha wa, niwapsi aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za.

⁴⁴ — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Taha wa, wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Áté ni'wa hã adã'ã 'ru uwaibaba te za mo, sa'rese ãna, ti'ai haré newa. Taha wa, te za siwasété. Tane aiwẽ za'ra wa'aba newa, asirã za'ra wa'aba zarina 're danomro mono wamhã, te za 're dasiwasété za'ra. Taha wa, aiwẽ prã za'ra wa'aba wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne Zezusi te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁵ Tawamhã aibã hã te Zezusihi ma tinha:

— Rowahutu'wa, parisezu norĩ, wẽ'õ za'ra wa, ma tô ta norĩ zu, wa norĩ zama ãwa'awẽ'õ. — ãne te Zezusihi ma tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa hã.

⁴⁶ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Rowahutu'wa norĩ, ai'ãma ãpẽ'êzé za'ra wa'aba di. A norĩ wa'aba ma zama, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne: Áté marĩ ãpire uptabi hã te za ni'wa hã dama sibu, te te sõihi waptob ãna. Tane a norĩ wa'wa hã. Dama asimiroti za'ra wa'aba zé hã ahã uptabi na ma tô dama 're ãpisutu za'ra wa'aba mo, da te 're 'madã'ã za'ra mono da, 're dapawaptob za'ra wa'aba mono ãna. Taha wa, te robzei'õ na oto 're danomro. Taha wa, aima 're robze za'ra wa'aba mono õ di za.

47-49 — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihirata aba norĩ hã ma tô 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simro, ãsadawa wasu'u na te te 're wẽ'õ za'ra mono wa. A norĩ wa'wa hã ãsadawa wasu'u na, 're wẽ za'ra wa'aba mono newa, ma tô êtẽ tãmõ wawẽ hã 're ãsõré za'ra wa'aba mo, ab're 'wawi, dama ãpibu pese zéb da, ãru hã. Tazahã, aihirata aba ne, ma tô ãsadawa wasu'u hã 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo. E marĩ, te bété wasu'u, ab're 'wawi êtẽ tãmõ wawẽ, 're ãsõré za'ra wa'aba mono hã. Aihirata 'wa, ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ te te 're ãsimroi mono zé, ma tô 're ãsaze za'ra wa'aba mo. ãne te wasu'u, ab're 'wawi êtẽ tãmõ wawẽ, 're ãsõré wa'aba mono hã. Aiwana wa'aba, ma tô romhã ré dapo're pu'u, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. Datẽme, wa za te 're da'azatõrĩ, da te dama 're ãzadawa wasu'u za'ra mono da. Tazahã, ãzadawa para õ nherẽ, te za da te 're simro, ni'wam norĩ hã. Rowasédé hã te za duré da te tãmã 're 'manharĩ za'ra, ni'wam norĩ ma. ãne, tãmã waihu'u pese sirõmo wa, ma tô romhã ré dapo're pu'u, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono hã. 50-51 Ropoto na'rata hawi, ma tô ãma dasiwi sãna'rata ni, ãsadawa wasu'u 'rata 'wai pãrĩ na hã. ãmorĩ'rada hã ma tô Abé hã wĩrĩ 'rata ni. Abéhé za'u si, ma tô ãsadawa wasu'u'wa sidãpãsi, da te 're simro. Zacariaha zama, ma duré wĩrĩ ni, 'ri nho're ãma. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zém nho're ãma, ma wĩrĩ ni. ãbãbarã na te 'ri hã za, 'ri ãwẽ hã. Õ niwĩmhã, tãmã danhoprubzé nomrizé te za, wedeza ne hã. Tame sab ré, ma wĩrĩ ni, Zacaria hã. Taha wa, te za 'ruiwa'ãbã za'ra, uburé tizadawa wasu'u'wa norĩ hã, da te 're ãsimroi mono norĩ hã. Taha wa, ã nimosi dapoto té mono hã ã'ãihãmãna za'ra wa'wa hã, te za aima rob'manharĩ za'ra wa'wa, ãsadawa wasu'u'wa norĩ, ãsimirowasu'u na 're wẽ'õ za'ra wa'aba mono 'ru te.

52 — Rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. Wa za ãma romnhimírê'é, ãne: ãté, aibã hã te za 'manhamra, 'ridawa tétézéb ré. Ta hã 're zãsi mono õ di, 'ri para u hã. Duré, 'ri para u 're danhisisi mono õ di, te te dawĩ 're azawi mono wa, 'ridawa tétézé hã. Tane, a norĩ wa'wa hã 're 'madãhã pese za'ra wa'aba mono õ di, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã. Ma tô duré dawĩ 're ãsawi za'ra wa'aba mo, ãsimiroti mono bã, da te 're waihu'u za'ra mono tõ da. — ãne ma tô Zezusi hã tãmã rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

53-54 Tawamhã rob u, ma tô watobro, Zezusi hã. Watobro wamhã, te rowahutu'wa norĩ hã tãmã nharĩ za'ra, parisezu norĩ me. Te te sadawa 'ru za'ra wa, te duré sadanharĩ na sima tirẽ, timreme na te te ãma upa zõ, te te ãma upai wa, te te siwi wẽ'õ za'ra da. Tazahã, timreme na te te ãma upai õ di, Zezusi hã.

Dahâimanazé tô senai ô wasu'u*Mateusi 10.26-33; 12.31-32; 10.19-20*

12¹⁻³ Tawamhã ma tô dasina tahâ'â ni. Da'ahâ uptabi di oto. Da'ahâ uptabi wa, ma tô 're dasipara wati'i za'ra. Âhã wa, te Zezusi hã a'â tâma nharĩ za'ra, tisiré 're ñomro mono norĩ ma, âne:

— Parisezu norĩ hâimanazé hã, tô senai ô di. Taha wa, te za tiwi 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, ï'u'êtê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharizém nhiti. Wa za âma simiré'é, âne: Até te za marĩ hã da te dawĩ 're sahâri za'ra, da te 're waihu'u tã za'ra mono da, danhimirowasu'uzé hã, danhimi'manharizé hã. Tane nherê, te za niwapsi waihu'u za'ra ni. Tane barana, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hã te za rowa'a ré dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Duré 'ri nhitob ré, aihâiba pisutu dama asimirowasu'uzé hã, te za sô'awi dama asimirowasu'uzém na aiwasu'u za'ra wa'aba ni. Taha wa, te za 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, parisezu norĩ hâimanazéb zarina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tã da, tô senai ô wa, 're ñhâimana za'ra mono zé hã, ta norĩ hã.

4-5 — Ìsiwadi norĩ, tô sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Da te 're ai'uprosi aba mono da nherê, asima 're dapipa za'ra wa'aba mono ô di za. Da te 're ai'uprosi aba mono pari, niha oto da te aima 're rob'manharĩ za'ra wa'aba mono ô di za oto. Aipãrĩ'wa norĩ hã ropipa u, te te 're asãmra waihu'u aba mono ô di za oto. 'Re ñhâimana u'âsi mono ma si, waihu'u pese di, ropipa u dawabzurizé hã. Taha wa, taha si te za tô 're ïpipa za'ra wa'aba mo.

6-7 — Wa za aima âma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Sire wa'à hã wa'âbã syryre nherê, âma po're si'âri waihu'u ô di, 'Re ñhâimana u'âsi mono hã. Tane duré, aséré za'rata aba zama, tâma waihu'u pese di. Sire hã tâma sawi pese za'ra nherê, sire zawĩ nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ñhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, te za asina aihâtâ'â âna 're anomro aba mo. — Âne ma tô tâma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ñomro mono norĩ ma.

8 Te duré tâma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã ïzazei'wa na danho'a dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã ti'ai âma dasiré ïpodo hã wa za duré ïzazei'wa na te 're awasu'u, hâiwa âma 'Re ñhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a. **9** Tanei ô di za, ni'wam norĩ hã ïzazei'ô'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã. Âne wamhã, ïzazei'ô'wa na wa za duré te 're awasu'u, hâiwa âma 'Re ñhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a.

10 — Até ni'wam norĩ hã dasiré ïpoto ma, te za ïma nharĩ wasété za'ra. Tane nherê, tiwasété na 'Re ñhâimana u'âsi mono ma, siwasu'u za'ra wamhã, te te âma 'madâ'â za'ra ô di za oto, ïwasédé hã.

Tazahã, ni'wam norĩ hã, Ĩpẽ'ẽzani hã te te 're wẽ'õ u'ãsi za'ra mono wamhã, te za te te ãma 're 'madâ'â u'ãsi za'ra ĩwasédé hã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã.

11 — Áté ĩzazei'wai wa, te za taré da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Taha wa, áté te za rowahutuzéb u, da te 're asimroi wa'wa, ĩzazei'wa na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Áté roti'wa norĩ u, te za da te 're asimroi wa'wa, áté danhib'apito norĩ u. Tane nherẽ, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Tãma asiwasu'u za'ra wa'aba zéb zô, 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. 12 Nimahã bâta na, da te aiwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, te za 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã Tipẽ'ẽzani na aima waihu'u za'ra wa'wa, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Aibã ĩsimarĩ ahã wasu'u

13 Tawamhã aibã hã dawa'wa ĩsa hã te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Rowahutu'wa, ĩdub'rada hã ma'ãpé ĩ'ãma wada'uri, te te ĩma po'o da, wamama hã wawi dâ'â õ ré, te te wama ĩpisudu hã. — ãne te tãma tinha.

14 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha:

— Mare di. E 'wa hã ma tô ĩpisutu, te ai'ãma wada'uri da, te te aima po'o da hã. Ni'wa te te ĩpisutu õ di. — ãne te aibã ma tinha.

15 Tawamhã te uburé dama tinha:

— Ma'ãpé, ĩwapari pese za'ra wa'aba. 'Rãwi te za 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, asimarĩ ahã zô, 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono tõ da. Danhimarĩ ahã uptabi nherẽ, robze u'ãsi, ãma 're danomro mono õ di za. Rowézéb õ di, ta hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

16-17 Te duré ãma romnhimiré'é, ãne:

— Aibã hã te 're hãimana, ĩsimarĩ ahã hã. Buru nho ahã wamhã, 'rãwi te sima rosa'rata, ãne: “Ri hã 'ri 're sy'yre di, buru nho za'warizéb da hã. E marĩ wa za 'manha. 18 Áté ri wa za sãmra, te 'ri za'ěté da, buru nho za'warizéb da hã. Tamomo, wa za ubumro buru nho hã, 'ri za'ěté u. ĩnhimarĩ zama, wa za sa'ra, buru nho zu hã. 19 Taha parip si, wa za ĩsima tinha, ãne: ‘Ahãna ĩma rowẽ di. Marĩ hã ahã na, te ĩza daba'wara, ĩwẽ hã. ĩwi ĩropsi'utõrĩ da hã, mare di. Wahub ahã na, te za ĩ'ãma tiwahu, ĩsa hã ĩma 're hãimana mono ré hã. Wa za oto 're ĩwa'utu u'ãsi. Áté, te 're romhuri mono õ di za oto. Áté ahãna si, wa za oto 're ĩsa. Wa za te 're zãsi u'ãsi. Marĩ na, wa za 're ĩto, ĩtozém na.’ ” ãne te aibã hã sima rosa'rata. 20 Taha wa, te 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tãma tinha: “A hã ma tô ãma ĩ'upa za'ë, asimirosa'rata na. ã barana te za atã. Atã'ã wamhã, e 'wa te hã za

oto asimarĩ hã, asima si 're ĩ'a'ubumroi pese mono hã.” Āne te aibã ma tinha.

21 — Tane, danhimarĩ hã dasima si, da te 're ubumroi pese za'ra mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, 're danhoprub za'ra mono ãna, te za taré da te dasima 're ubumroi pese za'ra, danhimarĩ hã. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

Marĩ na 're dahâtâ'â za'ra mono ãna, 're ĩdanomro mono zé wasu'u

Mateusi 6.25-34

22 Tawamhã Zezusi te tinha, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ãne:

— Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Asazé wa'aba na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Duré, ai'uzza õ na zama asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. 23 Wasazém nhipai u pire uptabi di, wahãimanazé hã. Duré, wa'uzazém nhipai u pire uptabi di, wahãiba hã. 24 Ôhõta, si norĩ hã. Ma'ãpé, 'madâ'â za'ra wa'aba. Si norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Te te duré sima 're rob'rãihãri za'ra mono õ di. Duré robza'warizéb õ di, ĩsazéb za'warizéb da hã. Tane nherë, te ĩsa hã te te tãma 're anhomri u'ãsi, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. E si norĩ si, te te 're azawi pese. Mare di. Si hã tãma sawi pese za'ra nherë, si zawi nhipai u, tãma asawi uptabi za'ra wa'aba di. 25-26 Duré 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're anomro siroptu wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're anomro siroptu wa'aba mono õ di za. E marĩ da, te za bété marĩ na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. 27 Ma'ãpé, romnhirãrã 're ĩhãimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're ĩsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di, zazahã da hã. Tane nherë, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. Apito Saroma hã uza wë uptabi na 're si'uzza mono nherë, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. 28 Romnhirãrã hã hãwi 're simnhatã mono ré, te za du hã ĩré da te 're wazãri za'ra, unhama da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai õ nherë, ma tô wë uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ di za bété. Te za tô te te aima 're anhomri 'wa. E niha Aimama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di bété, taha si ai'uzazé hã za te te aima 're ĩ'anhomri aba mono na hã. 29-31 Taha wa, marĩ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Asazéb zô si, duré â zô

si, 're asõpré wa'aba mono õ di za. Taha zô si, te za ãsazei'õ'wa norĩ hã 're sõpré. Aimama 'wa hã ma tô aiwaihu'u za'ra wa'wa, marĩ hã aiwi sô 're ãrowaptâ'â za'ra wa'aba mono na. Aimama 'wa hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Danhib'apito uptabi. Taha wa, õhõ si, te za 're ãpisutu za'ra wa'aba mo, õhõ ãma si 're anomro aba mono da. Tawamhã marĩ hã aiwi sô 're ãrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã. — ãne, ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

32 Te duré tãma nharĩ za'ra:

— ãsiré norĩ, ai'umrore wa'aba nherê, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Aimama 'wa hã Danhib'apito uptabi hã, te za aima pisutu za'ra wa'wa, ãsiré dama 're roti za'ra wa'aba mono da. ãne ma tô sima aiwê za'ra wa'wa. **33-34** Taha wa, te za uburé asimarĩ hã dama ãwede za'ra wa'wa, ãwa'ãbã zô, ãsimarĩ'õ norĩ ma, sõmri aba mono da. Tawamhã asimarĩ hã ãsi'utõrĩ'õ hã te za hãiwa ãma asô 're hãimana u'ãsi za'ra wa'wa, wê u'ãsi na. Tame, ãsipsaihuri norĩ hã sô 're sisisi waihu'u mono õ di za. Tame duré, da'uza hãzapu'u'wa hã 're hãimana za'ra mono õ di. Ti'ai ãma asimarĩ ahã zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipê'ê 're, asima 're ãrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo, hãiwa ãma ãwê hã ãsi'utõrĩ'õ upana. Duré hãiwa ãma ãwê uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ãrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwê hã te te asô 're ã'apisutu aba mono zô si. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Romhuri'wa norĩ, hãimana nhimiza'rese sina, 're ãhãimana za'ra mono wasu'u

35-36 Tawamhã Zezusi hã te duré tãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Romhuri'wa norĩ hã hãimana nhimiza'rese sina, te za tinhib'apito zô 're simipari za'ra. Tane, te za aihãimana nhimiza'rese sina, 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ãté dasina damrozéb u, te za ãsib'apito hã tiwi timorĩ za'ra, dame sa da. Tawamhã apã wisi õ ré, te za si'uza za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ hã, te te tãma romhuri za'ra da. Te za sô ro'o za'ra rob'uiwêzé hã, rowa'a na sébré da, ãsib'apito za'ra hã. Tawamhã 'ri tême wisi wi, te za ãsib'apito za'ra hã 'ridawa ta'a, te te tãma 'ridawa za'ra da. Taha wa, te za awa'awi tãma 'ridawa za'ra. **37-38** Tãma ãromhuri'wa norĩ hã sõtõ ãna, sô simipari za'ra wamhã, tãma rowê za'ra di za. Tawamhã ãté mara wa'wa, te za apã wi, ãsib'apito za'ra hã. ãté si'a hãrã wi, te za apã wi. Hãimana nhimiza'rese sina, sô 're simipari za'ra mono ré, apã wisi wamhã, tãma rowê za'ra di za, tãma ãromhuri'wa norĩ ma hã. Tawamhã apito nherê, sai õ ré, te za a'ã ti'uza na ãma saprĩ, ãsa te te tãma

sômri mono da, tãma ïromhuri'wa norĩ ma. Te za duré tãma nharĩ za'ra, tisai ma, si'ubumro da. Taha pari, te za duré tãma sômri za'ra, ãsa hã.

39 Wa za duré ãma simiré'é, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. Dahâimana nhimiza'rese ãna, 're dahâimana za'ra mono ré, te za ãsipsaihuri norĩ hã danhibrob zô 're sisisi, 'ri para u hã. Bâdâ hã we ãsébrézé hã 'ri tede'wa te te waihu'u wamhã, te za tiwi 'madâ'â pese, sébré tō da, 'ri para u. 40 Tane te za a norĩ wa'wa hã aihâimana nhimiza'rese ãzô 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo. Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã, wa za wei mo apâ, ãzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na, nimahã bâtâ na. Taha wa, te za aihâimana nhimiza'rese ãzô 're asimipari u'ãsi za'ra wa'aba mo. — ãne te Zezusi hã tãma roti za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

**Romhuri'wa ãumnhasi wasu'u,
romhuri'wa ãumnhasi'õ wasu'u me**

Mateusi 24.45-51

41 Tawamhã Pedru te 'mahã:

— Apito, e 'wai udãna, te ãne ãma ãsimiré. E uburé da'udãna zama, te ãma ãsimiré. — ãne te sadanha.

42 Taha wa, te Wanhib'apito hã asa ãma romnhimiré'é, Zezusi hã ãne:

— Dama romhuri'wa ãumnha hã duré ãsimiroti wẽ hã, e niha 're ãhâimana mono zé hã. ãne hã 're hâimana mono wamhã, te za ãsib'apito hã nimomo tiwi morĩ õ ré, tãma pisutu, uburé tãma ãromhuri'wa norĩ hã ãsa'u nherẽ, te te sô 'madâ'â za'ra da. Te za duré tãma pisutu, bâtâ pisutuzém na ãsazéb da hã, te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ãromhuri'wa norĩ ma. 43-44 Tawamhã apâ we ãmorizéb u, tinhib'apito nhimiroti hã te te tãma ãma uwaimrami wamhã, tãma rowẽ di za, romhuri'wai ma hã. Taha ma, tãma rowẽ uptabi di za tō. E marĩ wa. ãsib'apito hã apâ wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ãsimarĩ hã te te tãma 're 'madâ'â u'ãsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa. 45 Tazahã, tinhib'apito za're'ra, dama 're hâimana wẽ mono õ wamhã, tãma 're rowẽ mono õ di za. ãté apito za're'ra, te za 'rãwi sima tinha, ãne: “ãnhib'apito hã simahudu õ di.” ãté, ãne te za sima tinha. Taha wa, sô rowaptãã wẽ te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahã za'ra ãté, aibã norĩ hã pi'õ norĩ zama. ãté, te za taré tisa zô si 're hâimana. ãté te za ãzé hã te te 're hãsi. ãne u'ãsi, te te 're hãsi mono wa, te za 'rãi wasété na 're hâimana. 46 Tawamhã rosa'rese ãna hâimana ré, te za ãsib'apito hã ãtẽme wi apâ, sô ãsimipari õ zém na nimahã bâtâ na, siwa'ru. Taha wa, te za sa'ëtẽ azã, tãma ãromhuri'wa hã. Sib'ézé 'wa pa na, te za te te wa'õtõ.

Taha wa, te za dapo're'õ norĩ zu robzei'õ te te sina 're s'õ'õtõ, tãma ïromhuri'wa hã.

47 — Áté, ni'wa hã te za waihu'u pese, tinhib'apito nhimiroti hã, tãma ïromhuri'wa hã. Tane nherẽ, wa'a te, ïsimiroti hã te te 're uwaimrami mono õ di za. Taha wa, te za sa'etẽ azãri ni, powawẽ hãiwarẽ na, apito zadawa para. 48 Áté, ni'wai ma, waihu'u pese õ di za, ïsib'apito nhimiroti hã. Tawamhã marĩ te za upa. Taha wa, te za syry na si azãri ni, tãma waihu'u pese õ wa, ïsib'apito nhimiroti hã. Áté te za ni'wai ma waihu'u pese, tinhimiroti hã, 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã. Te te tãma waihu'u pese wamhã, te za s'õ 're simipari, ðanhipai u te te tãma ãma 're uwaimrami mono da, ïsimiroti hã. — ãne ma t'õ tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

49 Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Ti'ai u, wa wei mo, ti'a na te sazu da, zata da. Zata sirõmo 'wa'ãhã, aré ïma wẽ di. 50 Wa za a'ã robzépata za'etẽ. Te robzépata õ ré hã, rosa'rata ahã di za. 51 E datẽme we ïmorĩ wa, te za t'ib ré rowẽ na si dasiré 're dahãimana za'ra, simisutu. Mare di. ãne hã ïãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Rosa'rata na te za ïãma dasima aipo'o za'ra ni. 52 Áté, 5 na ïhãiba hã te 'ri ãma siré 're si'ubumro. Ta norĩ hã te za rosa'rata na ïãma sima aipo'o za'ra. Áté, si'ubdatõ te za ïwẽ'wa, 're hãimana za'ra. Áté maparane te za ïwẽ'õ'wa, 're hãimana zahuré. Áté, maparane te za ïwẽ'wa hã 're hãimana zahuré. Áté duré si'ubdatõ te za ïwẽ'õ'wa hã 're hãimana za'ra. 53 Áté, damama hã te za ti'ra norĩ hã wẽ'õ za'ra, ïzazei'wa 're hãimana za'ra mono wa, ïra si'aibã hã. Áté, da'ra norĩ hã te za timama hã siwi wẽ'õ za'ra, ïzazei'wa, 're hãimana mono wa, ïmama hã. Áté, dana hã te za ti'ra norĩ hã wẽ'õ za'ra, ïzazei'wa, 're hãimana za'ra mono wa, ïra sipi'õ hã. Áté, pi'õ norĩ hã te za tina hã siwi wẽ'õ, ïzazei'wa, 're hãimana mono wa, ïna hã. Áté, damaprewa hã te za tisani'aba norĩ hã wẽ'õ za'ra, ïzazei'wa 're hãimana za'ra mono wa, ïsani'aba norĩ hã. Áté, pi'õ norĩ hã te za timaprebaba norĩ hã wẽ'õ za'ra, ïzazei'wa, 're hãimana za'ra mono wa, ïmaprebaba norĩ hã. — ãne ma t'õ tãma waihu'u za'ra Zezusi hã, tisiré 're ïnomro mono norĩ ma.

54 Uburé te oto dama tinha:

— Áté, te za hãiwa nhirõno ï'madã'ã za'ra wa'wa, bãtã pusizém niwĩ. Taha wa, te za asima ïrowasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Tã, te za we tita'a.” Áté, ãne te za asima ïrowasu'u za'ra wa'wa, awa'awi. Tawamhã tã hã te za we tita'a t'õ. 55 Áté, rowa'u hã te za wei watobro, hãiwa'a're nhimi'e hawi. Taha wa, te za ãne asima ïrowasu'u za'ra wa'wa, “Te za oto tirowa'ro.” ãne te za asima ïrowasu'u za'ra wa'wa. Tawamhã te za t'õ tirowa'ro. 56 Marĩ hã ti'ai ãma hã, duré hãiwa na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã.

E niha bété tane aiwa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba ô di, marĩ te te iwasu'u hã, te dama 're i'ab'manharĩ wẽ mono zé hã, ãma 're i'madââ za'ra wa'aba mono nherẽ. — ãne ma tô dama tinha, Zezusi hã.

57-58 Uburẽ ma, te duré dama tinha:

— E marĩ wa, asina 're roti wẽ za'ra wa'aba mono ô di, i'wẽ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. Wa za ãma simiré'é, ãne: Áté, ni'wa hã te za asaprõ, dama 're i'rowairébé mono 'wa, 're i'sãmra mono zéb u. Marĩ 'manharĩ wa, te za asaprõ, te te tãma aiwasu'u da. Taha wa, te za bådâdi na ane wa'aba ré, tãma asiwasu'u aiwasété na, rowairébé'wai u te te asaprõni tõ da, damrami'wai ma, te te ai'ru tõ da, dazazéb 're, te te asêrẽ tõ da. **59** Te te asêrẽ wamhã, asiwa'âbâ 'rãsutu pese ô nherẽ, ta hawi aiwatobro waihu'u ô di za. ãne, wa aima waihu'u za'ra wa'wa, asina 're roti wẽ za'ra wa'aba mono da, i'wẽ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. — ãne, ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Dawasété wi 're i'dasipizari za'ra mono zé wasu'u

13 ¹ Tawamhã Zezusi te te dama rowasu'u ré, ma tô ni'wam norĩ hã i'tẽme aihutu. Taha wa, te tãma rowasu'u za'ra, Zezusihi ma:

— A'uwẽ norĩ hã ma tô simro ni, Darireza tede'wa norĩ hã. Piratuhu nhimiwada'uri zarina, ma tô simro ni. 'Re i'hãimana u'ãsi mono ma, tinhimizama te te simroi ré, ma tô uprosi ni. — ãne te Zezusihi ma rowasu'u za'ra. ² Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— E Darireza norĩ hã ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. E taha wa, ma tô tidââ za'ra. E ãne, ma tô ãma i'rosa'rata za'ra wa'wa. ³ Mare di. Taha wab ô di. Ta norĩ hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono ô di. Tane nherẽ, ma tô tidââ za'ra. Tane, te za tô a norĩ wa'wa hã i'sine 're atââ za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ô wamhã. ⁴ A'uwẽ norĩ hã, Siro'é na 'ri sipo'o ãma 're i'si'ubumroi mono norĩ nhisiwi, ma tô 'ri 'rãihã hã waptãrã, da'madâ'âzé hã. Taha wa, ma da'ahã na ai'utõrĩ ni. ¹⁸ na ma 'ri hã da'uprosi. Ta norĩ hã bété, e ma tô danhipai u tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, Zeruzarẽ ãma 're i'dahãimana za'ra mono norĩ upana. E taha wa, ma tô tidââ za'ra. ⁵ Mare di. Taha wab ô di. Ta norĩ hã danhipai u, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono ô di. Tane nherẽ, ma tô tidââ za'ra. Tane, te za tô a norĩ wa'wa hã i'sine 're atââ za'ra wa'aba mo, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono ô wamhã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Pidera wede i'rãi'õ wasu'u

⁶ Tawamhã te tãma ãma romnhimiré'é za'ra ãne, Zezusi hã:

— Aibã hã te 're 'mai'hãimana, buru tede'wa hã. I'buru ãma hã, rob'ru

hã te 're hâimana za'ra, uwa 'ru hã. Pidera wede hã te duré tame 're sa. Tawamhã bâta na te mo, pidera 'rã zô. Tane nherê, ì'rã hã te te 'masãmri ô di. 'Rãi ãna te za. ⁷Taha wa, te buru 'madâ'â'wai ma tinha, ãne: “Si'ubdatô, ma tô ì'ãma tiwahu oto, taré nasi we sô ìneb ré hã, pidera 'rã zô. Wa tô 'madâ'â wa'a. Te za 'sizâ. E marĩ da, te za taré 're sab u'âsi, 're 'rãi mono ãna.” ãne te romhuri'wai ma tinha. ⁸Tawamhã romhuri'wa hã te asa tãma tinha: “Apito, misi ãma wahu a'â. Wa hã wa za ab're, powawê nhana na te uirĩ da, wê na sab da. ⁹Wahub amo na 'rãi wamhã, wê di za. 'Rãi ô wapsi, te za ìma ì'ru, te sizãri da.” ãne, romhuri'wa te tinha, buru tede'wai ma. — ãne ma tô tãma ãma romnhimiré'ê za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, romhuri zahârizém na pi'ô ìshâpâre te te ìpesezé wasu'u

¹⁰Tawamhã romhuri zahârizém na ma tô dama rowasu'u Zezusi hã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. ¹¹Tame te pi'ô hã ìhâzé ré hã dame nhamra. Hâzé ré ma tô ãma tiwahub ahã, 18 na, wa'uburé te te 're upi u'âsi mono wa. Sihâpâ u'âsi, te 're mo, wãi wahutu ãna. ¹²Tawamhã Zezusi te te sabui wamhã, te 'mahã:

— Pi'ô, aihâzé hã te za oto aima apa.

¹³Taha pari, ma tô tinhib'rada hã ãma tihi. Tawamhã ma tô awa'awi wãi wahudu. Wãi wahutu wamhã, te ãma tiwata, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma, te te pese wê te. ¹⁴Tane nherê, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã ma tô sada tizahi, Zezusihi zada, sabadu na te te pese wa. Taha wa, te uburé dama tinha:

— Bâdã hã, 6 na ìhãiba hã, wa te 're ìromhuri za'ra mono zéb da hã. Taha bâta na si, te za we 're anomro aba mo, da te 're aipese za'ra wa'aba mono da. Sabadu na hã mare di za, romhuri zahârizém na hã. — ãne ma tô dama waihu'u, rowahutuzé 'madâ'â'wa hã.

¹⁵⁻¹⁶Tawamhã Wanhib'apito te tãma tinha:

— Oro sabadu na te dapese wa, ìma nharĩ za, te za powawê hã awaru po'repore zama, 're ìwasihu za'ra wa'aba mo, âi ba, 're simroi wa'aba mono da, te te 're âhuri mono da. ãhãta pi'ô hã, Abra'ãhã nhihudu hã. Satanasi hã te te 're pibui mono ré hã, ma tô 18 na ãma tiwahu. Sabadu na nherê, wa tô pese, hâzé ãna oto 're hâimana mono da. E niha bâ bété, aima wê za'ra wa'aba ô di, sabadu na te ìpesezé hã rowê na pi'ô hã oto 're ìmorĩ da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, dawasété na dasisãmri ma ropibuma.

¹⁷Tawamhã, Zezusihi mreme hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ìwê'ô'wa norĩ hã aséb za'ra, Zezusihi mreme ma. ìwê'wa norĩ ma, rowê za'ra di. Marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ wê mono wa, te 're to za'ra, tipê'ê na.

Motada nhamare wasu'u, ĩ'u'ětě wasu'u me

Mateusi 13.31-33; Marcusi 4.30-32

18-19 Tawamhã Zezusi hã te dama tinha, ãne:

— E niha, wa za ãma simiré'é, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwě mono zém na hã. Motada nhamare na, wa za ãma simiré'é. Motada nhamare hã aibã hã ma tô a're. Tawamhã ma tô tiwa'ru. Wa'rui wamhã, papo za'ětě di oto. Tawamhã si hã te ĩsu 'rowi, te te sima 're sasi za'ra. ãne, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwě mono zé hã. — ãne ma tô ãma simiré'é, Zezusi hã.

20 Te duré dama tinha:

— E marĩ na, wa za duré ãma simiré'é, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwě mono zém na hã. **21** ĩ'u'ětě wapuzém na, wa za ãma simiré'é. Pi'õ hã te za ĩ'u'ětě wapuzé hã syry na sa'wa, tridu rã zu pese wazari. Tridu zup si, sa'ětě uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, ĩ'u'êne hã. Sa'ětě uptabi di za oto. ãne duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwě mono zé hã. — ãne ma tô ãma simiré'é, Zezusi hã.

'Ridawa, 're sy'yre wasu'u

Mateusi 7.13-14,21-23

22 Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba're, Zeruzarẽ u. 'Ri nho'õmo mono bã, te te dama 're rowasu'u u'âsi Zezusi hã, 'ri wa'õtõ u zama.

23 Tawamhã te ni'wa hã sadanha:

— Apito, e da'umro na si, te za danho'reptuzé hã da te dasina 're waihu'u za'ra. — ãne te sadanha.

Taha wa, ma tô Zezusi hã asa uburé dama tinha:

24 — Tô sena, te za niwapsi da'ahã na da te dasima 're wě za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u 're danhisisi mono da. Tazahã, ĩtẽme 're danhisisi mono õ di za. Taha wa, 'ri para u 'ridawa 're sy'yre na 're danhisisi mono da, sada 're ĩdanhiptete za'ra mono ne, te za sada 're asiptete za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono u 're asisisi aba mono da. **25** Nimahã na te za 'ri tede'wa hã wahudu, te te siré 'rinhitop tete da. Tawamhã te za ĩridawa ta'a za'ra wa'wa, rowi 're ai'ubumroi wa'aba mono hã. 'Ri tede'wa hã te za ĩmahârã za'ra wa'wa, ãne: “Apito, ma'ãpé we wazô 'ridawa za'ra na, ãma atẽme wanhisisi da.” ãne te za 're ĩmahârã za'ra wa'aba mo. Tazahã, te za asa aima nharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. E ma hawimhã, a norĩ wa'wa hã.” **26** Tawamhã ãne te za asa tãma asiwasu'u za'ra wa'wa: “Wa norĩ hã, wa tô asiré wasaihuri ni. Asiré, wa tô duré âhuri ni. Warob ãma hã ma tô duré dama 're ĩrowahutu mo, waza'ru ãma hã.” ãne te za 'ri tede'wai ma asiwasu'u za'ra wa'wa. **27** Taha wa, te za asa duré aima nharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, ĩzazei'wa na hã. Aiwasédé hã ma tô 're

ĩmanharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'réi wa'aba, ĩnhiti.” Āne te za aima rob'ru za'ra wa'wa. **28** Tawamhã rowẽ uptabi āma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're ĩsi'ubumroi mono hã te za ĩmadââ za'ra wa'wa, Abra'ã norĩ hã, duré Izati, duré Zaco, duré uburé ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tazahã, a norĩ wa'wa hã te za rowi 're ai'ubumroi u'âsi aba mo. Taha wa, te za asina 're ai'ry'ry aba mo. Te za duré 're ai'wasitete za'ra wa'aba mo, 're robzépata za'ětẽ za'ra wa'aba mono wa. **29** Daro mono bâ, te za ĩtẽme 're dasihutu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'rata 're dasaihuri mono da, Danhib'apito uptabi na 're ĩhâimana mono zéb u. Bâtâ pusizém hawi, te za ĩtẽme 're dasihutu, bâtâ zasizém hawib zama, duré hãwa'a're nhimire hawib zama, duré hãwa'a're nhimi'e hawib zama. **30** Tawapsi, te za dama ĩwapu ma nharĩ za'ra, dama pire na 're hâimana za'ra mono da oto. Duré, dama ĩpire ma, te za nharĩ za'ra, dama wapu na 're hâimana za'ra mono da oto. — Āne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra.

Zeruzarẽ āma Zezusi hã ĩpẽ'ězézé wasu'u

Mateusi 23.37-39

31 Tawamhã Zezusi hã te te apo're pu'u parip si, awa'awi ma tô ĩtẽme 'maihaihutu, parisezu norĩ hã. Taha wa, ma tô Zezusihi ma rob'ru za'ra, āne:

— Mo oto ã hawi aimorĩ. E marĩ wa. Apito Erodi hã ma tô sima aiwẽ, da te dasiwi aiwĩrĩ da. — Āne te tãma rob'ru za'ra.

32 Tawamhã Zezusi hã apâ te tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ĩtẽme ai'aba'réi wa'aba apâ, tãma ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba da, wapsã wawẽ ne 're ĩmorĩ ma. Wa'uburé hã wa tô te dama 're anhamra. Wa duré te 're da'apese, ã bâtâ na duré awẽm na. Awẽ amo na, wa za ĩnhimiromhuri hã uprosi. Āne te za tãma ĩzadawa wasu'u za'ra wa'wa, Erodihi ma.

33 — Zeruzarẽ āma, ma tô da te 're simro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã. Ōne u'âsi. Taha wa, wa za āma mo, ãhãna, awẽb zama, awẽ amo na zama, tame, da te dasiwi ĩwĩrĩ da, ĩsadawa wasu'u'wa hã. — Āne ma tô Zezusi tãma siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

34 Tawamhã ma tô sisõwa tinha, Zezusi hã:

— Zeruzarẽ āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ āma, ai'āma ĩpẽ'ězé za'ra wa'aba di. Aihi'rata norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'âsi, êtẽ na. Datẽme te te 're ĩsatõrĩ za'ra mono norĩ zama, ma tô duré te te 're simroi u'âsi, êtẽ na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ĩpapo za'ra mono ne, wa aré te ĩsima 're aiwẽ u'âsi za'ra wa'wa, ĩsitẽme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherẽ, asima 're ĩwẽ za'ra wa'aba mono õ di asa. **35** Taha wa, tinhorõwa hã te za oto tirẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi

mono hã, ãma 're ĩ'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Duré a norĩ wa'wa hã, ĩhãiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za a'â. Niwapsi duré ĩhãiba 'madâ'â za'ra wa'aba wa, te za ãne asima ĩwasu'u za'ra wa'wa: "Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para we ĩmorĩ ma, 're rowẽ za'etẽ mono di za." ãne te za asima ĩwasu'u za'ra wa'wa, ĩhãiba 'madâ'â na duré sahu za'ra wa'aba wa. ãne na aipẽ'ẽ 're asina ĩwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ĩhãiba 'madâ'â na duré ĩsahu za'ra wa'wa. — ãne ma tũ sisõwa tinha, Zezusi hã.

Zezusi hã romhuri zahârizém na, aibã te te ĩpesezé wasu'u

14 ¹ Zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na ma tũ Zezusi hã ãzé, aibã nhorõwa u, ĩsiré sa da. Aibã hã, parisezu. ĩsiré parisezu norĩ ma, pire di, aibã hã. Tame 'ri para, ĩsi'ubumro norĩ hã ma tũ Zezusi hã 'madâ'â za'ra. ² Tame sãmra ré, ma aibã ĩhâzé ré hã ĩtẽme wi, Zezusihi u. Hâzé wa, te dupto zahuré di. Duré, paihi dupto zahuré di. ³ Taha wa, ma tũ Zezusi hã rowahutu'wa norĩ hã azadanha, parisezu norĩ me:

— E romhuri zahârizém na, wa za wa te 're dapese za'ra, sabadu na hã. E ma tũ wawi sawi, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã, sabadu na, wa te 're dapese tũ za'ra mono da. E niha ĩsimiroti na rob'ui'éré hã. — ãne te Zezusi hã azadanha, rowahutu'wa norĩ hã.

⁴ Tane nherẽ, asa te te ãma sada'âbã za'ra õ di. Tawamhã Zezusi hã ma tũ aibã hã pa'â. Ma tũ pese. Taha pari, ma tũ tãma rob'ru, morĩ da oto, 'ri tẽme. ⁵ Tawamhã aibã za'u si, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Áté ai'ra hã te za aiwi ti'maiwaptã'ã 'wa, â zõ ab're u, áté powawẽ hã. Tawamhã e â zõ ab're hawimhã asiwi wazere aba õ di za, romhuri zahârizém na nherẽ. — ãne ma tũ Zezusi hã asa ãma azadanha.

⁶ Tazahã asa te te ãma sada'âbã waihu'u za'ra õ di.

Dama dawapu wasu'u, dama dapire wasu'u me

⁷ Tawamhã wedeza na dasi'ubumroi wamhã, ma tũ ni'wam norĩ hã dama ĩpire norĩ te na ai'ubumro, dame sũ ĩdahârã za'ra norĩ hã. ãne ma tũ ãma da'madã, Zezusi hã. Taha wa, ma tũ tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

⁸ — Ni'wa hã asõ hârã wamhã, dasina damro u dame asa da, aĩmorĩ wamhã, dama ĩpire norĩ te na, asãmra õ di za. E marĩ wa. Áté, aima ĩpire hã te dame tihãiba, dame sũ ĩdahârã hã. ⁹ Tawamhã te za aima tinha, 'ri tede'wa hã, õ niwĩ asãmra da, asãmrazém na sãmra da, aima ĩpire hã. Taha wa, te te aima ĩnharĩ ma, asiséb di za. Da'rãsutu u, te za oto asã. ¹⁰ Taha wa, ãne tũ da, dame asa da, asõ dahârã wamhã, da'rãsutu u, te za a'â asã. E marĩ da. 'Ri tede'wa hã si'uihã na si te te aima pisutu da, dama ĩpire norĩ 'rata asãmra

da, asa da. Danho'a te te aima pisutu wamhã, aima rowẽ uptabi di za. ¹¹ Tane, ni'wa hã pire wẽ te, 'rãwi sina 're wata mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, te za tãma pisutu, wapu na 're hâimana mono da oto. Duré ni'wa hã, tipire na 'rãwi 're si'madââ mono õ wamhã, te za tãma pisutu, dama pire na 're hâimana mono da oto. — ãne ma tô tãma waihu'u, Zezusi hã.

¹² Tawamhã dame sa da, sô ìhârâ ma, te tinha, Zezusi hã:

— Dasaihurizé, dama 're 'manharĩ mono wamhã, ãté sô aihârâ za'ra õ di za, asiwadi norĩ zô hã duré asisãnawã norĩ zô hã, duré aimama norĩ zô hã duré ìsibrob ahâ norĩ zô hã, aiwaptoma 're ìsi'ubumroi mono norĩ zô hã. Ta norĩ zô aihârâ wamhã, asiré saihuri da, te za asa asô tihârâ za'ra, te te asa aima ãma wa'rãmi za'ra da. ¹³ Taha wa, dasaihurizé hã dama 'manharĩ wamhã, te za ìsibrob'õ norĩ zô aihârâ za'ra, duré ìmorĩ'õ norĩ zô, duré ì'râtẽire norĩ zô, duré ìtob'a norĩ zô. ¹⁴ ãne wamhã, aima 're rowẽ mono di za. E marĩ wa. Ta norĩ hã simarĩ õ di, marĩ na te te aima ãma ìwa'rãmi za'ra zéb da hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono si, te za asõprubzé wa'rãmi aima tisõ. 'Re ìnomro wẽ mono norĩ te te ahãiwa'utu wapsi, te za aima ãma uwaimra. — ãne ma tô 'ri tede'wai ma waihu'u, Zezusi hã.

Dasaihuri za'ětẽ zé wasu'u

Mateusi 22.1-14

¹⁵ Tame ma tô aibã hã dame nhamra, 'ri para, sa da. Tawamhã Zezusi te te dama ìwaihu'uzé hã ma tô dame wapa. Taha wa, te Zezusihi ma tinha:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono, Danhib'apito uptabi na 're ìhâimana mono zéb ãma, ì'rata' 're ìsaihuri mono norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne te Zezusihi ma tinha.

¹⁶ Tawamhã Zezusi hã te asa aibã wasu'u hã tãma wasu'u, ãne:

— Aibã hã dasa hã sa'ětẽ na te te dama 'manharĩ da, ma tô sina roti. Tawamhã te te dama 'manharĩ õ ré, ma tô da'apo're pu'u siro, da'ahã na ìtẽme dasihutu da, ìsiré dasaihuri da. ¹⁷ Sipi pari wamhã, tãma ìromhuri'wai ma, te tinha, ãne: “Mo oto aimorĩ dazô, we dasi'aba'ré da. Dasa hã te oto dazô aimasa.” ãne te tãma tinha. Taha wa, romhuri'wa hã ma tô datẽme mo, dazô hârâ da.

¹⁸ — Tane nherẽ, te nasi aibã norĩ hã siparabãsi niha tãma nharĩ za'ra, romhuri'wai ma, te te sima wẽ za'ra õ wa. Sô ìhârâ 'rada hã te tãma tinha, ãne: “ãma ìmorĩ neza. Tane nherẽ, ti'a hã wa 'mai'uipra. Tamomop si wa za mo, te sabu da. ãne asib'apito ma, ìzadawa wasu'u na za.” ãne te tãma ìromhuri'wai ma tinha.

¹⁹ — Tawamhã ìhãiba amo hã te duré tãma tinha: “ãma ìmorĩ neza. Tane nherẽ, powawẽ hã wa 'mai'uipra, 10 na ìhãiba za'ra hã.

Tamomop si wa za mo, te sabu za'ra da, te te romhuri wẽ za'ra zô. ãne, asib'apito ma, ãzadawa wasu'u na za.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

20 — ãhãiba amo hã te duré tãma siwasu'u: “Nimosi, wa ãmro. Taha wa, dame ãsa da, ãma ãmorĩ waihu'u ô di.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

21 — Taha wa, te apã mo romhuri'wa hã, tinhib'apito ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. Te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese, ãsib'apito hã. Taha wa, te ãne tãma tinha: “Ai'aba'rẽ na dazô 're aimorĩ, 'ri nhi'riti na we danhimroi mono da, ãsibrob'ô norĩ hã, duré ãmorĩ wẽ'ô norĩ hã, duré ãtob'a norĩ hã, duré ãrãtẽire norĩ hã.” ãne te tãma rob'ru. Taha wa, te ta norĩ zô si mo, we te te simroi mono da.

22 — We te te danhimroi mono pari, te tinha, tinhib'apito ma: “Apito, wa tô aimreme hã ãma uwaimra, aima. Zahadu da'masisi ô di.” ãne te tãma tinha.

23 — Taha wa, te ãsib'apito hã duré asa tãma tinha: “Tane wamhã, dazô airĩti mono pé, bãdãdi na. Da'manhopẽtẽ wamhã, ta norĩ hã te za we ãsimroi mo, ãnhorõwa hã da te dasiwi 'masisi da. 24 Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Sô ãhãrã 'rata norĩ hã, ãsa na saihuri ô di za.” ãne te ãsib'apito hã tãma tinha. — ãne te aibã ma rowasu'u, Zezusi hã.

Zezusihĩ zazei'wa, 're ãnomro mono zé wasu'u

Mateusi 10.37-39

25 Tawamhã Zezusi norĩ hã si'aba'rẽi ré, te da'ahã na ãsarina ai'aba'rẽ ni. Tawamhã ma tô Zezusi hã datẽme aipi'ra. ãne te dama tinha:

26 — ãté, ni'wam norĩ hã te za we ãtẽme ai'aba'rẽ, ãzazei'wa, 're nomro mono da. Tawamhã te za te te 're ãzawi pese za'ra, timama zawi nhipai u, duré tina zawi nhipai u, duré timro zawi nhipai u, duré ti'ra norĩ zawi nhipai u, duré tisisãnawã norĩ zawi nhipai u, duré tihãimanazém nhipai u. 27 Tiza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, da te 're uprosi za'ra mono da nherẽ, te za ãsiré 're nomro. ãnei ô wamhã, ãzazei'wa na te 're waihu'u za'ra mono ô di za. — ãne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

28 Te duré dama tinha:

— 'Ri'wa na, wa za aima ãma romnhimiré'ẽ za'ra wa'wa. ãté, a norĩ wa'wa hã te za asima ãmairosa'rata 'wa, asima 'mai'ri wa'aba da, rob'madã'ãzéb da. Taha wa, te za a'ã ãmairosa'rata 'wa, 'ri wa'ãbãzéb da, rob'uiprazé hã, ãwab zô. 29-30 ãnei ô wamhã, ãtẽ õne haré te za ãsãna'rata si ãmanharĩ 'wa. 'Ri rãihã hã 'mai'uprosi aba ô di za. Da te sabu za'ra wamhã, te za ai'ãma 're dawa'ẽ za'ra wa'wa: “Oro te te 'ri 'ru za, te õne haré za.” ãne te za ai'ãma 're dawa'ẽ za'ra wa'wa. ãne, 'ri'wa na te aima ãma ãsimiré'ẽ za'ra wa'aba zé hã.

31-33 — Duré apito na, wa za aima âma simiré'é za'ra wa'wa. Áté danhib'apito te za dama 're 'manhamra. Ísib'a'uwẽ norĩ hã dasi'wapé 'manharĩ'wa norĩ hã te ahâ na 're si'ubumro, 10 miu na ìhâiba za'ra hã. Tawamhã ma tô apito hâiba amoi wasu'u wapa, danhib'apito hã. Dasi'wapé 'manharĩ'wa hã te we, u, ahâ uptabi na te te simro tinhib'a'uwẽ hã, 20 miu na, u, ìhâiba za'ra hã. Tawamhã dazô wairébé ô ré, te za a'â nhamra, ìsib'a'uwẽ hã, dazada siptete za'ra zô. Dazada ìsiptete za'ra ô na, te te waihu'u za'ra wamhã, te za tinhitob'ru norĩ u da'mazatô, te te tâma 'mazadawa wasu'u da, ìsib'apito za'ra ma. Ísitob'ru norĩ hã zahadu romhâ ré, te za ìtême da'mazatô, we dasihutu tô da, dasi'wapé za'ra tô da. Áne, apito na te aima âma ìsimiré'é za'ra wa'aba zé hã. Tane ìzazei'wa, 're anomro aba mono da, marĩ hã asima 're sawi za'ra wa'aba mono ô di za, aipẽ'ẽ 're. Marĩ hã aipẽ'ẽ 're, asima 're sawi za'ra wa'aba mono wamhã, ìzazei'wa na te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. — Áne ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

Dasai warĩrízé wasu'u

Mateusi 5.13; Marcusi 9.50

34 Te duré dama tinha, Zezusi hã:

— Sa na hã dasa hã âma se ti, dasai warĩrízé wa. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ mono wamhã, niha da te 're 'manharĩ waihu'u mono ô di, apâ se da. 35 Sei ô wamhã, ti'a hã wẽ da, ti'ai wa, da te 're sa'wari za'ra mono ô di za. Duré powawẽ nhana ubumro nhisiwi, da te 're sa'wari za'ra mono ô di za. Taré, te za rob u, da te 're sa'wari za'ra, marĩ dai ô wa oto. Áne romnhimiré'ézé hã. Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé ìwapari pese za'ra wa'aba. — Áne te Zezusi hã dama si'ru.

Pone'erebã ìsimanizé wasu'u

Mateusi 18.10-14

15 ¹ Tawamhã Zezusihi u ma tô aihutu ni, da'ahâ na, ìmreme hã da te wapari za'ra da. Danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tô duré ìtême aihutu, siwa'ru 're ìnomro mono norĩ zama. ² Tawamhã parisezu norĩ hã te âne tâma nharĩ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ me:

— Ô hã ma tô âma 're siwadi za'ra, siwa'ru 're ìnomro mono âma hã. Ta norĩ siré, te nasi tisa. — Áne te Zezusihi ma nharĩ za'ra.

³ Taha wa, Zezusi hã ma tô tâma âma romnhimiré'é za'ra, âne:

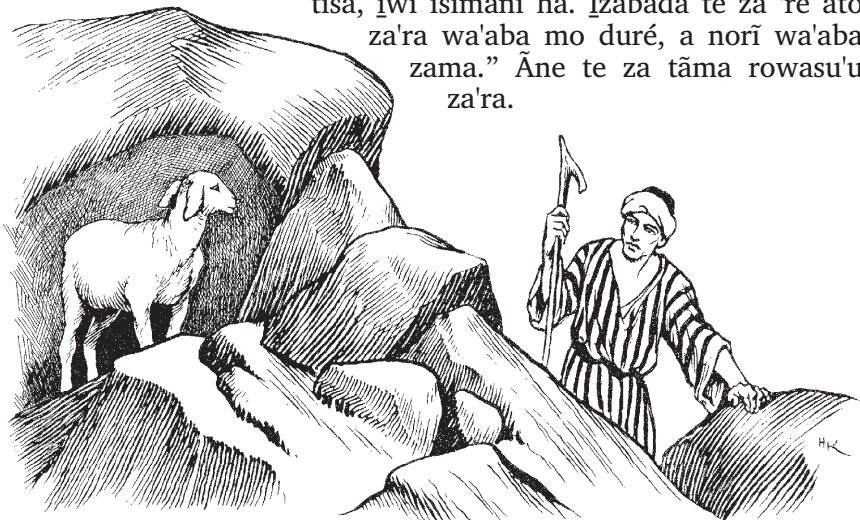
⁴ — Asimizama hã ahâ wamhã, áté misi te za aiwi aimani, 100 na ìhâiba za'ra wamhã. E tawamhã, sô airĩtĩ mono ô di za, aiwi 'masimani wamhã. Te za tô sô airĩtĩ mo, apâ âri da. Asimizama zô

airĩtĩ mono ré, te za 99 na ihâiba za'ra hã asa'u daba'wara, itehutu wa. ⁵ Tawamhã aiwi isimani hã oto sãmri wamhã, atoi uptabi di za. Taha wa, te za asisé we tã apã, sãmri wẽ te. ⁶ Ri tẽme awisi wamhã, te za sô aihârã za'ra, asiwadi norĩ zô. 'Rãwi ai'rata 're isôrõwa za'ra mono norĩ zô zama, te za sô aihârã za'ra. Tawamhã te za tãma irowasu'u za'ra, âne: “Ãhãna ãma rowẽ di. Ñnhimizama hã wa tô tisã, ãwi isimani hã. Ñzabãdã te za 're ato za'ra wa'aba mo.” Ñne te za tãma irowasu'u za'ra.

⁷ — Tane duré, ni'wa hã siwa'ru 're imorĩ hã tiwasédé hã te te oto rẽme pese wamhã, hãiwã ãma 're isi'ubumroi mono norĩ hã te za tãma 're to za'ra, misi nherẽ. Ôhõ ãma si, te za 're toi uptabi za'ra, 're ñnomro wẽ mono norĩ nhipai u hã, 99 na ihâiba za'ra nhipai u hã. Ta norĩ hã 're nomro wẽ mono wa, tiwasété na 're isiwẽõ za'ra mono da hã, mare di. — Ñne ma tô tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma, Zezusi hã.

Rob'uiprazé isapotore simanizé wasu'u

⁸ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma ãma romnhimiréé za'ra, âne: — Pi'õ te, rob'uiprazé hã ahã wamhã, ãté misi te za tiwi 'maihaimani, 10 na hãimana za'ra wamhã, isapotore hã. E tawamhã sô 're rĩtĩ mono õ di za, tiwi 'masimani wamhã. Te za tô sô 're rĩtĩ. Ñro'ore hã te za duré sô ro'o, sô rĩtĩ da. Te za duré sô 'ri 're wamro. Sô 're rĩtĩ pese mono wamhã, te za oto tisã. ⁹ Tawamhã te te sãmri wẽ te, tisiwadi norĩ zô te za oto tihârã za'ra. Ñrata isôrõwa za'ra norĩ zô zama, te za tihârã za'ra. Tawamhã, te za oto tãma rowasu'u za'ra, âne: “Ãhãna, ãma rowẽ di. Rob'uiprazé isapotore hã wa tô tisã, ãwi isimani hã. Ñzabãdã te za 're ato za'ra wa'aba mo duré, a norĩ wa'aba zama.” Ñne te za tãma rowasu'u za'ra.

Rucasi 15.3-7

10 — Tane duré, ni'wa hã siwa'ru 're ãmorĩ hã, tiwasédé hã te te oto rême pese wamhã, hãiwa ãma 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã te za ãma 're to za'ra, tiwasédé hã te te rême pese wẽ te, misi nherẽ. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Ai'repudu, timama te te ãrêmezé wasu'u

11 Zezusi hã te duré tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— Aibã 'ra hã maparane. 12 Tawamhã te båtã na ãno hã timama wi waptẽ, tinhibrom na ãma tãma siwanhizari zahuré da.

— Taha wa, ma ãmama hã ãma tãma aipo'o zahuré. 13 ãma ronomro õ ré, te uburé tinhibro hã sima ubumro, darob amo u morĩ da, ãno hã. Darob amoi u wisi wamhã, wasété ahã na te 're mo. Marĩ na si, ma taré tinhibro hã uprosi, ãmama te te tãma ãpo hã.

14 — Tawamhã tinhibro hã ma uburé uprosi pese oto, ai'repudu hã. Tawamhã tame darob ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô duré mram na 're dasi'ubumro. Dasai õ di. Taha wa, ma tô ai'repudu hã mra hã dame sêpata. 15 Taha wa, te aibã u mo, te te tãma 're romhuri mono da, tame. Taha wa, ma tô aibã hã satõ tibur u, buru ãma uhãbã te te tãma 're 'madãã mono da. 16 Mrap te, ma tô sima wẽ, uhãbã sa na 're sai mono da. Mra, te te 're sêpata mono nherẽ, ai'reputu ma hã, da te 're ai mono õ di. 17 Taha wa, ma tô si'ãma rosa'rata, ãne: “ãmama ma, romhuri'wa norĩ hã ahã nherẽ, ma tô dasa hã 're si'azahãri. Wa hã wa ãme mra hã te 're sêpata za'ëtẽ. 18 Taha wa, wa za oto mo, ãmama u apã. ãwisi wamhã, wa za ãmama ma ãsiwasu'u, ãne: “ãmama, ãwasété na wa tô 're mo. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã, wa tô upa. Asimiroti zama, wa duré upa. 19 ãwasété wa, ãtẽ ããma 're ai'ra mono õ di za oto. Aima romhuri'wa da, oto 're ãmorĩ da, te za ãma ãpisu.” ãne ma tô rosa'rada hã sima 'manha, ai'repudu hã.

20 — Tawamhã aré 're ãsãmra mono zém hawi te oto mo, timama nhorõwa u. Tawamhã zahadu romhã ré, ma ãmama hã tišã ti'ra hã. Taha wa, te ãtẽme wara, ã'ra hã te te sina pẽẽ tari wa. ãtẽme wisi wamhã, tinhõ'utu ma tô ti'ã, ti'ra hã. Tob'rata hãrã na, ma duré sawi. 21 Tawamhã te timama ma tinha, ai'repudu hã: “ãmama, ãwasété na, wa tô 're mo. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti hã, wa tô upa. Asimiroti zama, wa duré upa. ãwasété wa, ãtẽ ããma 're ai'ra mono õ di za.” ãne te timama ma siwasu'u, ai'repudu hã.

22 — Wasété na 're morĩ nherẽ, te te wẽõ õ di, ti'ra hã, ãmama hã. Tãma ãromhuri'wa norĩ hã te oto 'mahãrã za'ra sa'ëtẽ, zazahã ãhãiwẽ we te te siwi 'mai'ãri da, te te siwi ãma uza da. Duré ãsiptõmohi wasisizé, te te tãma sêrẽ za'ra da, ma tô 'mahãrã za'ra. Duré ãpara'uza zama te te tãma sêrẽ za'ra da, ma tô 'mahãrã za'ra. 23 Taha wa, te duré tãma nharĩ za'ra: “Powawẽ zapu zama, we

ãwisi aba, wĩrĩ aba da, ãhãipe hã. **24** E marĩ wa. Ĩ'ra hã dâ'â newa. Tane nherẽ, dâ'â õ di. Ma tô aré ãma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tô we apâ wi. Taha wa, wasa hã wa za oto wasiré huri ni, rowẽ te." ãne ãmama te tãma nharĩ za'ra, te te tãma 're ãromhuri za'ra mono norĩ ma. Taha na ma tô dasa hã dama 'manha.

25 — Tawamhã ãno hã wisi wamhã, ãdub'rada hã te buru ãma nhamra. 'Ri tẽme te oto mo. Te te oto rob'umhutu wa, ma tô rowamreme hã wapa, te te ãrowamreme za'ra hã. Dapara 'rasi zama, ma tô wapa, rowẽ te, dasima 're ãdato za'ra mono zé hã. **26** Taha wa, te romhuri'wa hã 'mahã, ãne: "E marĩ, te 'manharĩ za'ra ni." ãne te sadanha.

27 — "Ano hã rowẽ na ma tô wei wi. Taha wa, wei wisi wẽ te, ma tô wama ti'ru aimama hã, powawẽ ãhãipe hã wa te wĩrĩ da, wasaihuri da." ãne te ãdub'rata ma rowasu'u, romhuri'wa hã.

28 — Tawamhã ma ãdub'rada hã tizahi. 'Ri para u sébré da hã, te te sima wẽ õ di. Tawamhã ãmama, ma ãtẽme watobro, te te tãma nharĩ da, sébré da. Tane nherẽ, sébré zeĩ õ di. **29** Tane nherẽ, te timama ma tinha: "Wa hã wa tô te aima 're romhuri pese. Ĩ'ãma wahub ahã di, te aima 're romhuri mono ré hã. Niwa, aimreme hã te simini õ di. Tane nherẽ, marĩ ĩma sãmri õ di, pone'ërebã hã, dasa hã te ĩsiwadi norĩ ma 'manharĩ da. **30** ãhãna ai'ra hã ma tô wi. Asibro hã tãma ĩpo hã ma tô pi'õ na uprosi. Tane nherẽ, ma tô wisi wi, dama ĩ'ru, powawẽ ãhãipe hã da te tãma wĩrĩ da." ãne te timama ma tinha, ãdub'rada hã.

31 — Tawamhã ãmama te asa tãma tinha: "Ĩ'ra, a hã ĩ'rata, te 're asãmra u'ãsi mo. Marĩ hã ãnhibro hã, uburé ate hã. **32** Uburé wama rowẽ za'ra wa, wa tô dasa hã dama 'manha, ĩ'ra hã ĩwisizém na. Ano hã dâ'â newa. Tane nherẽ, dâ'â õ di. Ma tô aré ãma ropsisa'rese'õ. Tane nherẽ, ma tô we apâ wi." ãne ma tô ti'ra ma waihu'u. — ãne Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, rowahutu'wa norĩ ma.

Aibã hãimana nhipese wasu'u

16 ¹ Zezusi hã te duré ãne tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— Aibã hã te 're hãimana, ãsibrob ahã hã. Tãma ãromhuri'wa hã te duré 're sãmra, tãma rob'madã'ã'wa hã. Tawamhã ma tô tãma 'mairowasu'u ni, ãne: "Rob'uiprazé hã te te aiwi 're anhimini, aima rob'madã'ã'wa hã." ãne te tãma 'mairowasu'u ni. ² Taha wa, te sô hã, tãma ãrob'madã'ã'wa zô. Te tãma tinha, ãne: "Aiwasu'u hã wa tô wapa. ĩma 're ãrob'madã'ã'wa mono zé hã, tâibã za oto. Te za rob'ui'ére hã oto ĩma ĩsõ, uburé ãnhimarĩ na 're ãrob'ui'ére mono zé hã." ãne te tãma tinha, tãma ãrob'madã'ã'wai ma.

3 — Tawamhã te 'râwi sima tinha, tãma ãrob'madâ'â'wa hã: “Ïnhib'apito, ma tô ãma tinha, te tãma 're romhuri mono tô da oto. E marĩ, wa za oto te 're 'manharĩ. Ïnhiptete uptabi ô di, buru na te dama 're ãromhuri mono zéb da hã. Duré ãnhiséb di za, rob'uiprazém na te 're da'awari mono wamhã. 4 Ïhe, wa tô ãsima waihu'u, marĩ te ãmanharĩ da hã, ããma 're dasiwadi za'ra mono da. Tawamhã, apito te te ãmei wamhã, até ãsiwadi norĩ hã te za te te siwi 're ãmrami, tinhorõwa u, ãsiré 're ãsa za'ra mono da.” — ãne te 'râwi sima tinha.

5 — Tawamhã te sô hã, apito ma, marĩ te te ãwa'âbâ za'ra ô norĩ zô. Tawamhã ãtême ãwisi 'rada hã te sadanha: “E niha tãma ãwa'âbâ ô hã zahadu, rowa'rãmimhã.”

6 — “Piza'a, 100 na ãhãiba za'ra hã, azeitona 'rãĩ wa'ui wab ré hã.” — ãne te tãma rowasu'u.

— Taha wa, te asa tãma tinha: “Ãhãta ãwa'âbâ ô na, rob'ui'éré hã. Asãmra. 50 na ãma rob'ui'éré, rowa'rãmimhã, tãma wa'âbâ da.” — ãne te aibã ma ti'ru, tãma ãrob'madâ'â'wa hã. Taha wa, te te tãma ãru zarina, ma tô ahã prã na ãma rob'ui'éré.

7 — Tawamhã aibã hãiba amo hã ma duré ãtême wi. Tawamhã te sadanha: “A hã bété, e niha tãma ãwa'âbâ ô hã zahadu, rowa'rãmimhã.”

— “Sa'u hã, miu na ãhãiba hã, tridu ré hã te tãma ãwa'âbâ ô hã.” — ãne te tãma rowasu'u.

— Tawamhã te asa tãma tinha: “Ma'ãpé, 800 na ãma rob'ui'éré, rowa'rãmimhã tãma ãsõmri da.” — ãne te tãma ti'ru, rob'madâ'â'wa hã. Taha wa, te te tãma ãru zarina, ma ahã prã na ãma rob'ui'éré.

8 — Te te dama ãrui wasu'u, te te wapari wamhã, te tinha, ãsib'apito hã: “Pra. E niha rosa'rada tãma ãwaihu'u pe.” ãne te ãsa'u tãma tinha. — ãne Zezusi te tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Ma tô duré tãma waihu'u za'ra:

— Marĩ zô si, da te 're ãrosa'rata za'ra mono norĩ ma, waihu'u pese di, rosa'rada hã, rowa'a nhib'a'uwẽ norĩ nhipai u. 9 Taha wa, ti'ab ré te za asimarĩ na 're ãdazawi za'ra wa'aba mo, ãma 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Asimarĩ hã asipara 're rême za'ra wa'aba mono wapsi, hãiwa u, asõrõwa u 're asisisi aba mono wi, te za asô 're tob'uzu za'ra wa'wa, asawi'wa norĩ wa'wa hã. — ãne Zezusi te tãma roti za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma. 10 Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Até ni'wam norĩ hã te za danhibrob 'rare hã, dazô te te 're 'madâ'â wẽ za'ra. Tawamhã dama umnhasi wa, te za da te tãma 're pisutu za'ra, danhibrob ahã na, te te dazô 're 'madâ'â za'ra mono da oto. Tane, danhibrob 'rare, dazô te te 're 'madâ'â wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're waihu'u za'ra, ãsa'ëtê na zama, za dawi 're

ĩsipsaihuri za'ra mono na. ¹¹ Ti'ai ãma danhimaĩ hã, dazô 're 'madâ'â wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e 'wa hã te za marĩ ãwẽ uptabi hã te te aima 're pisutu za'ra wa'wa, sô 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Mare di. Ni'wa, te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono ô di za. ¹² Marĩ hã date hã, dazô 're 'madâ'â wasété za'ra wa'aba mono wamhã, e niha te za marĩ ãwẽ hã da te aima 're sômri za'ra wa'wa, ate da. Mare di. Ni'wa te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono ô di za. — ãne Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra.

¹³ Te duré tãma nharĩ za'ra:

— Dama romhuri'wa hã ãsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tãma 're romhuri wẽ zahuré mono ô di za. Duré sahuré te te 're sawi pese zahuré mono ô di za. Misi te za te te 're sawi pese. ãhãiba amo si te za te te siwi 're wẽ'ô. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono ô di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're wapari pese. ãhãiba amo si te za te te 're ruiwapari. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'uiirazéb zô si asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, e aiwa asimiromhuri za'ra wa'wa hã za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri me. Mare di. Aiwab ô di. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

Zezusihi nhimirowasu'u hãiba amo

Mateusi 11.12-13; 5.31-32; Marcusi 10.11-12

¹⁴ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusihi mreme hã wapari za'ra. Tawamhã rob'uiirazé ze 'wa, 're nomro mono wa, ma tô Zezusihi ma nharĩ za'ra. ¹⁵ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã aiwẽ newa, te ai'ãma 're dawata za'ra wa'wa. Tazahã asimirosa'rata 'wa hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, waihu'u pese di. ãté, marĩ na te za dasima ãma 're dawata za'ra, ãwẽ newa. Tazahã tãma wẽ ô wamhã, te za te te 're awẽ'ô, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

¹⁶ — Uburé marĩ hã Mozési te te dama 're ã'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti hã ma tô dasipara bâ si, da te 're pese za'ra, Zuwã Batita datême morĩ ô ré. Tawamhã ãwasu'uwẽ hã te oto da te 're wapari za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã. Taha wa, marĩ zô dasima ãwẽzéb uwaibaba, da te 're ãrob'ruiwapari za'ra mono ne, te za oto da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra, ãtême 're dasihutu mono da.

¹⁷ — Pire u'ãsi, te za dama 're hãimana za'ra, uburé marĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama 're ã'apisutu mono hã, da te 're 'madâ'â za'ra mono da, ãsimiroti na rob'ui'ére 'rada hã. Hãiwa hã si'utõrĩ nherẽ, duré ti'a hã si'utõrĩ nherẽ, te za pire u'ãsi dama 're hãimana u'ãsi. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

18 — Ni'wa hã aibã hã timro te te rême wamhã, duré pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã. Duré, pi'õ, da te ìme na aibã mro wamhã, te za duré 'manharĩ wasété. — Àne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Ìsibro pese wasu'u, ìsibrob'õ me

19 Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, ãne:

— Aibã hã te 're mo, ìsibro pe hã. Zazahã ìwa'ábã za'ëtê na si, te 're si'uza. Duré dasa ìwê uptabi na si, te 're sa. 20 Tawamhã aibã ìhãiba amo hã te 're sãmra, ìsibrob'õ hã, ì'wa're ré hã, Razaru na ìsisi hã. Ìsiwadi norĩ hã te te siwi 're mrami, ìsibro pese nhorõwa u, te te siwi 're simizusi mono da, 'ridawa u. 21 Dasai rere'e na si, te 're sa. Wapsã si ma tô ì'wa're hã te te 're upsõmri siwi. 22 Tawamhã ma tô oto dârã, ìsibrob'õ hã. Dã'ã wamhã, hãiwa u ma tô siwi ti'ã, 'Re ìhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã. Abra'ãhã 'rata, te oto 're sãmra, dame 're sai mono da. Ìsibro pe hã ma tô duré dârã. Dã'ã wamhã, ma tô dasiwi sêrê ni, ab're 're. 23 Tawamhã ropipa hã te te oto 're sépata za'ëtê, adã 're ìsi'ubumroi mono zéb ãma hã. Ta hawi ma tô rob'madã, ìsibro pe hã. Te te rob'madã'ã wamhã, ma tô Abra'ã hã tisã, romhã na. Ìrata te Razaru hã nhamra, ìsibrob'õ hã. 24 Te te 'madã'ã wamhã, ma tô tãma si'mahã, ãne: “Wahi'rada Abra'ã, ì'ãma aipê'êzé na. Ma'ãpé, Razaru hã we ìtême satõrĩ, ã we te te ìma âri da, te te ãma ìnhoto di'i da, tinhiptõmo na, ìnhoto wahã da. Àme ropipa, wa oto te 're sépata za'ëtê, unhama ãma.” Àne te Abra'ãhã ma siwasu'u.

25 — Taha wa, ma tô Abra'ã hã asa tãma tinha, ìsibro pese ma: “Ìnhihudu, aihãiba ré ré, aima 're rowê mono di. Uburé marĩ ìwê hã ma tô asô 're simi'wara. Razaru hã, marĩ hã ìwasétére si, ma tô da te tãma 're sõmri za'ra. Àhãna hã rowê na te oto 're hãimana. A hã te oto ropipa, 're ìsépata mo. 26 Duré, ab're 'rehã hã ìsa'ëne hã te 're sa'wari, wawa'wa. Taha wa, wa te ãma 're saprĩ waihu'u za'ra mono õ di, atême wa'aba hã. Duré a norĩ wa'wa hã we 're saprĩ waihu'u za'ra wa'aba mono õ di, watême hã.” Àne te tãma tinha, Abra'ã hã.

27 — Tawamhã ìsibro pe hã te asa tãma tinha: “Wahi'rada Abra'ã, tane wamhã, ma'ãpé Razaru hã satõrĩ, ìmama nhorõwa u. 28 Tame te ìsisãnawã norĩ hã 're si'ubumro, 5 na ìhãiba za'ra hã. Ropipa, wa oto te 're sépata. Taha wa, te za ìsatõ, ìtême morĩ za'ra da, te te tãma rowasu'u za'ra da, ìzarina we 're sisisi tõ mono da, ropipa u.” Àne te Abra'ãhã ma tinha.

29 — Taha wa, ma tô duré Abra'ã hã asa tãma tinha: “Re ìhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'ére hã te nomro, ano norĩ 'ratamhã. 'Re ìhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u

'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré zama, te ĩrata tinomro za'ra. Ta hã te za te te 're wapari za'ra za, ti'ai ãma ré.” ãne ma tô ĩsibro pese ma rowasu'u, Abra'ã hã.

30 — ĩsibro pe hã te duré asa tãma tinha: “Tane nherẽ, te te saze za'ra ô di, ĩsimiroti na hã. Ni'wa hã dâ'â nherẽ, hãiwa'utu wamhã, ĩtẽme morĩ za'ra wamhã, te za ĩsimirowasu'u na saze za'ra, ĩsisãnawã norĩ hã. ãne wapsi, te za tiwasédé hã rẽme pese za'ra, rowẽ na oto 're nomro mono da.” ãne te Abra'ãhã ma tinha.

31 — Tawamhã Abra'ã hã te duré asa tãma tinha: “Ano norĩ hã Mozésihi nhimiroti hã te te saze za'ra ô di. Duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhimiroti zama, te te saze za'ra ô di. ãne wamhã, ni'wa hã dâ'â nherẽ, apã hãiwa'utu wamhã, e te aré ãma saze za'ra. Te te ãma saze za'ra ô di aré, ĩsimirowasu'u na hã.” ãne Abra'ã hã ma tô tãma waihu'u, ĩsibro pese ma.

17 ¹Tawamhã Zezusi te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma:

— Áté ni'wa simiroti zarina, te za ni'wam norĩ hã 're hãimana wasété za'ra. Tawamhã roti wasété'wai ma, 're ropipa za'ra mono di za. ²Áhãta, ai'uté norĩ hã. Áté, ni'wa simiroti zarina, te za ai'uté hã 're 'mai'hãimana wasété. Tawamhã tãma ĩroti wasété'wai ma, 're ropipa mono di za. ĩbutu na êtẽ tãmo wawẽ hã da te ãma wasisi pari, dâ'â da, âi ba da te mei wamhã, tãma ropipa di, tãma ĩroti wasété 'wai ma hã. Tane nherẽ, ĩsimiroti wasété zarina, ai'uté te te ĩrẽme wamhã, taha nhipai u hã tãma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã. ³Taha wa, te za 'rãwi asina 're asõpré wa'aba mo, 're anomro wẽ wa'aba mono zéb zô. Áté asisãnawã hã te za asada 're wasété za'ra wa'wa. ãne wamhã, aimreme wẽ na, te za tãma 're ĩroti za'ra wa'aba mo, asada 're wasété za'ra wa'aba mono tã da. Tiwasété na aima 're siwẽ'ô za'ra wa'aba mono wamhã, te za tãma 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “Te ĩsina 'madâ'â ô di, ĩzada aiwasétézé hã.” ãne te za tãma 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. ⁴Áté, ã bātã na te za bātã bã asada 're wasété za'ra wa'wa, asisãnawã norĩ hã. Áté ⁷na asada ĩwasétézé hã za. Tane nherẽ, tiwasété na aima siwẽ'ô wa'aba da, apã atẽme nasi simasisi aba wamhã, te za nasi tãma ĩnharĩ 'wa: “Te ĩsina 'madâ'â ô di, ĩzada aiwasétézé hã.” — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Wanhib'apito, wa te wasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

⁵Tawamhã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô tiwi rowaptẽrẽ za'ra, ãne:

— Wanhib'apito, wama 're aza'êtẽ u'âsi mono, wa te wasina 're ĩ'ai'umnhasi za'ra mono zé hã. — ãne te tiwi rowaptẽrẽ za'ra.

6 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

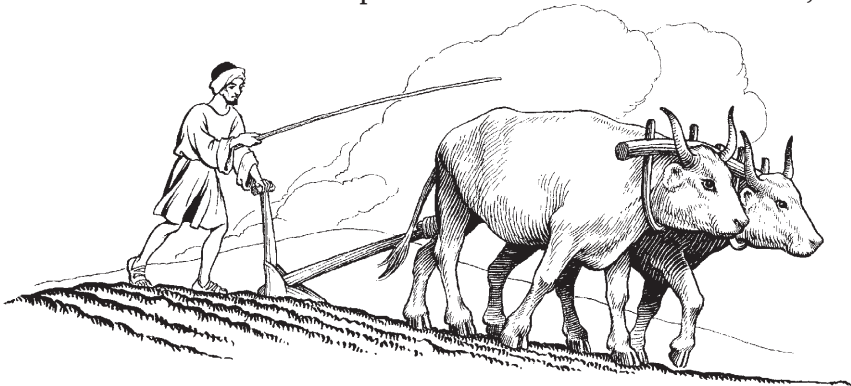
— Motada nhamare hã sryre nherê, da te 're wamhã, oto pote wamhã, wede za'ëtê uptabi di. Tane, a norĩ wa'wa hã asina 're ĩ'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã, sryre na nherê, aima 're hãimana za'ra wa'aba mono wamhã, te aré pidera wede ma ĩnharĩ za'ra wa'wa, ãne: “Ma'ãpé asi'uihã na asisa'o'o, â 're, asi're da.” Tawamhã te aré asadawa zamarĩ za'ra wa'wa, pidera wede hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

7 Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Āté aima romhuri'wa hã te 're 'manhamra, áté buru na te te aima 're ĩromhuri mono hã, áté pone'ërebâ 'madâ'â'wa. Tawamhã bâtâ na te za atême wi, romhuri hawimhã. 'Ri para u sébré wamhã, e te za ãne tãma ĩnha: “We oto asãmra, asa da.” E ãne, te za tãma ĩnha. **8-9** Mare di. ãne te za tãma ĩnha: “A'ã ĩma asipi na. Asipi parip si, zazahâi wa'õtô na asi'usisi, ĩsa hã we ĩma ĩré âri da, â zama. ĩsai parip si, te za asa. Te za duré ĩhârê.” ãne te za tãma ĩnha. Tawamhã te za aima ãma uwaimra, tãma ĩ'ru zarina. Asiminhimi'ru hã te te ãma aima uwaimrami wa, e te za sô amnhasi, ãma aiwata zô. Mare di. Sô simnhasi ô di za. **10** Tane a norĩ wa'wa hã, asib'apito nhimiwada'uri 'wa, ĩma ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhã, te za 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo, ãne: “Sô 're wanhimnhasi za'ra mono ô di za, wa'ãma 're aiwata za'ra mono zô hã. Taré aima romhuri'wai wa, wa tô wa te ãma aima 're uwaimrami za'ra, asimiwada'uri hã.” ãne te za 're ĩnharĩ za'ra wa'aba mo. — ãne, Zezusi ma tô tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zezusi hã ĩ'wa're ré norĩ hã te te ĩpese za'ra zé wasu'u

11 Tawamhã Zezusi norĩ hã te oto ai'aba'ré, Zeruzarê u. Darireza hã Samariza me 're ĩsiwaptob zahuré mono wa'wai baba, te

*Aibã hã t'iai wa'i'wa na romhuri'wa
Rucasi 17.7*

ai'aba're, bådâdi na. ¹² 'Ri wa'õtõ u sihutu õ ré, ma tô aibâ norĩ me si'uzusi za'ra. Aibâ norĩ hã i'wa're ré hã, 10 na ãhâiba za'ra hã. Romhâ prã na ma tô tãma 'mazahãri za'ra. ¹³ Tame ma tô sina 'mahãrã za'ra, ãne:

— Zezusi, rowahutu'wa, wa'ãma aipẽ'ẽzé za'ra na, wapese za'ra da. — ãne te sina 'mahãrã za'ra.

¹⁴ Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ôwa te za ai'aba'rei wa'wa, sasedoti norĩ u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ u, te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, aséptã'ã za'ra wa'aba zém na hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra. Taha wa, te ai'aba're, i'wa're ré norĩ hã. Bådâdi na si'aba'rei ré, ma tô tizéptã'ã za'ra. ¹⁵ Tawamhã ma tô misi apã mo Zezusihi u, tihãiba hã te te 'madã'ã wa. Ta hã samaritanu. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata sina, te apã mo, mreme rãihã sina. ¹⁶ Zezusihi u wisi wamhã, ãsahãpã ma aime, hi'rãtitõ. Te te ipesezém na te ãma tiwata, aibã hã. ¹⁷ Taha wa, te Zezusi hã tinha, ãne:

— Aibã hã 10 na ãhãiba za'ra hã, wa tô pese za'ra. E mahãta aibã norĩ hã, 9 na ãhãiba za'ra hã. ¹⁸ Wasiré zudezu'õ nherẽ, e niha te we ãhã si mo apã siwaprosi. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wata da, ãsimipese waihu'u pese na.

¹⁹ Tawamhã Zezusi hã te aibã ma tinha, ãne:

— Hãiwi asa na, asõrõwa u aimorĩ da oto. A hã ma tô ãzaze, te aipesezém na. Taha wa, ma tô aséptã, ãzazei wa. — ãne ma tô aibã ma waihu'u, Zezusi hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u

Mateusi 24.23-28,36-44

²⁰ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi sadanha, ãne:

— E niwa te za bådã hã i'wa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb da hã. — ãne te siwi 'mazadanha. Taha wa, Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, marĩ hã datõmo na a'ã, da te 're 'madã'ã za'ra mono õ di za. ²¹ Taha wa, ãne da te 're romnhoré za'ra mono õ di za: “Ãhãta, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. Ôhõta, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã.” ãne, da te 're romnhoré za'ra mono õ di za. E marĩ wa. Dapẽ'ẽ 're, 're hãimana mono wa, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

²² Tawamhã te tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, ãne:

— Niwapsi te za asima i'wẽ za'ra wa'wa, bådã i'wa waptã'ã da, ti'ai ãma dasiré ipodo hã te te dama 're ãroti mono zé hã. Atẽ ãne te za asima ãnharĩ za'ra wa'wa: “Misi bãtã na nherẽ, Wanhib'apito na,

wa te wasina waihu'u za'ra neza.” ãne te za asima ãnharĩ za'ra wa'wa. Tawamhã a'ã asina waihu'u za'ra wa'aba õ di za. ²³ ãzadawa para õ nherẽ, te za ni'wam norĩ hã te te aima 're romnhorẽ za'ra wa'wa, tarẽ: “ãhãta ti'ai ãma dasirẽ ãpodo hã te nhamra. Õhõta, te nhamra.” ãne te za te te aima 're romnhorẽ za'ra wa'wa, tarẽ. ãne wamhã, danhimirowasu'u zarina, ãzõ 're rob'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. ²⁴ Tã si'ubuzi, te te 're rowa'a mono wamhã, dama rob'madã'ã pibu pese di, hãiwa mono bã hã. Tane, ti'ai ãma dasirẽ ãpodo hã apã wei ãmorĩ wamhã, aihĩni te za ã'madã'ã za'ra ni. ²⁵ Tazahã, wa za a'ã robzẽpata za'ẽtẽ, ã nimosi dapoto tẽm norĩ hã te te siwi ãwẽ'õ za'ra wa. ²⁶ Tawamhã ãzõ 're ãdanhimipari za'ra mono õ zẽm na, wa za wei mo apã. Apã we ãmorĩzẽb u hã Nowẽ 're hãimana mono rẽ, 're ãdahãimana za'ra mono ne, te za 're dahãimana za'ra za. ²⁷ Ta norĩ hã darẽ ãpusi mono õ rẽ hã, ma tõ simiza'rese ãna tisa te te 're huri, rowẽ na 're nomro u'ãsi mono da newa. Simiza'rese ãna te durẽ te te 're ãhuri. Rowẽ na te durẽ sina 're mro za'ra. ãne, 're ãdahãimana za'ra mono zẽ hã, Nowẽ hã 'ri ne 'manharĩ 're, sãbrẽ õ rẽ. Sãbrẽ parip si, ma tõ oto tã hã we tita'a. Ti'ai hawib zama, ma ã pu'u. Taha wa, ma uburẽ ã na dasi'utõrĩ. ²⁸ Durẽ, Ro hã 're hãimana mono rẽ, 're ãdahãimana za'ra mono zẽm ne, te za 're dahãimana za'ra, apã we ãmorĩzẽb u hã. Ta norĩ hã ma tõ 're saihuri. Ma tõ durẽ te te 're ãhuri. Marĩ hã ma tõ da te dasiwi 're uipra za'ra durẽ. Ma tõ da te dasima 're rowede za'ra. Daburu ãma, ma tõ da te 're robzuri. Ma tõ durẽ da te dasima 're 'ri za'ra. ãne, 're ãdahãimana za'ra mono zẽ hã. ²⁹ Tawamhã bãtã na, Sodoma hawi Roho watobrozẽm na hã ma tõ dasi'utõrĩ. Tã we ãta'a ne, ma we uzã hã asa'wa ti'ai u, ãtẽ ro'o nhizẽdẽ uzẽ pire zama. Taha wa, ma uburẽ dasi'utõrĩ. ³⁰ Tane, ti'ai ãma dasirẽ ãpodo hã apã we ãmorĩzẽb u hã te za 're dahãimana za'ra. ãzõ 're danhimipari za'ra mono õ di za. ³¹ Apã we ãmorĩ õ rẽ, ãtẽ te za ni'wam norĩ hã ai'ubumro, 'ri nhisi hãpã na. Tawamhã, apã we ãmorĩ wamhã, tinhibrob zõ te te si'ra za'ra õ di za. Mare di. Awa'awi te za tinhorõwa hawi ai'aba'rẽ, tinhibrob zõ sisisi ãna. Durẽ tiburu hawi, apã 'ri tẽme si'aba'rẽi õ di za. Mare di. Õne harẽ te za durẽ ta norĩ hã ãtẽ 'rãihã u dame sisa're. ³² Ma'ãpẽ Roho mro wasu'u na 're rosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mono, ãsine 're anomro aba mono tõ da. ³³ Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihãimanazẽp si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. ³⁴ Taha barana te za ni'wam norĩ hã sirẽ tinhotõ zahurẽ, ãtẽ. Sirẽ sõtõ zahurẽ rẽ, ãhãiba amo hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ti'ã, hãiwa u. ãhãiba amo si te za tirẽ. ³⁵ ãtẽ, pi'õ norĩ

hã te za siré ti'ru'u zahuré. Siré 'ru'u zahuré ré, te za ti'â, ìhâiba amo hã. Ìhâiba amo si te za tirê, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ³⁶ Áté, aibâ norĩ hã te za siré romhuri zahuré, buru âma. Tawamhã ìhâiba amo hã te za ti'â hâiwa u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ìhâiba amo si te za duré tirê. — ãne, ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

³⁷ Tawamhã te sadanharĩ za'ra, ãne:

— E mame te za ãne tiromhâiba. — ãne te ãma sadanharĩ za'ra.

Taha wa, te Zezusi hã asa tâma ãma romnhimiré'ê za'ra, ãne:

— Sipahudu hã marĩ dâ'â u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese dí, marĩ hã 're dâ'â za'ra mono wa, 're ìsimi'wara mono zé hã. — ãne ma tô tâma rowasu'u za'ra.

Ìmrotõ wasu'u, dama rowairébé'wai me

18 ¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma ãma romnhimiré'ê za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma, wa'a ãna 'Re ìhâimana u'âsi mono wi, te te 're rowaptêrê u'âsi za'ra mono da, te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da. ãne te ãma simiré'ê:

² — Aibâ hã te 're hâimana, 'ri nho'õmo ãma, dama rowairébé'wa hã. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'õ'wa ta hã, duré danhimiroti na zama ìsimiwazéb õ. ³ Tame ma tô pi'õi mrotõ hã 're sãmra. Te ìtême 're neb u'âsi, te te tâma 're rowairébé mono da ne. ãne te te tiwi 're rowaptêrê: “Ìãma aime na. Ma'ãpé ìzawi'õ'wai ma roti na, te te ìma 'manharĩ wasété tã da.” ãne te nasi tâma tinha.

⁴⁻⁵ — Tane nherê, duréi nherê, te te pawaptob õ di. Tawamhã ìtême 're neb u'âsi mono wa, te oto 'rãwi sima tinha, dama rowairébé'wa hã: “Wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti, te 'madâ'â õ nherê, duré danhimiroti na ìnhimiwazéb õ nherê, te te sina ìwa'a wa, wa za oto tâma rowairébé, marĩ te te sima ìwê na. Te tâma rowairébé õ wamhã, ìtême 're neb u'âsi mono wamhã, te za te te 're ìwasutu u'âsi, timreme na. ãne õ'umnhasite, wa za oto pawapto.” ãne te sima tinha, tipê'ê na. — ãne te Zezusi tâma rowasu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

⁶ Te duré tâma nharĩ za'ra, Wanhib'apito hã ãne:

— Ma'ãpé, ãma rosa'rata za'ra wa'aba, dama rowairébé'wa, te te sina ìrotizém na hã. ⁷ Wê prã zahã, te za, u, ìmrotõ hã pawapto. E bété tinhib'a'uwê hã te te 're pawaptob za'ra mono õ di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Áté rowa'a na, áté barana te za sô 're hãsi, te te 're pawaptob za'ra mono da. E bété te te 're pawapto su'u za'ra mono õ di za. ⁸ Mare dí. Te te sima 're ìwê za'ra mono zarina, te za tô te te 're pawaptob za'ra. Te za te te 're pawapto su'u za'ra. Te te 're pawaptob za'ra mono nherê, e niha za, ti'ai ãma dasiré

ĩpodo hã, apâ we ĩmorĩ wapsi. E te za da te 're ĩzaze za'ra. E ti'ai âma te za dama tihâiba, da te dasina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zé hã. — Āne te Zezusi hã âma sadanharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã.

**Parisezu norĩ wasu'u, danhib'apito ma, rob'uiprazéb
ubumroi'wai me**

⁹Tawamhã Zezusi hã te za duré dama âma romnhimiré'é, ni'wam norĩ udâna. Ta norĩ hã 're hâimana wê za'ra mono newa, ma tô 'râwi sina 're wata za'ra. Tihâiba amo norĩ hã te duré te te siwi 're wê'ô za'ra, wasété za'ra newa. Taha wa, ma tô tâma âma simiré'é za'ra, âne:

¹⁰ — Aibâ norĩ hã ma tô tizasi zahuré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, tâma mreme zahuré da. Aibâ norĩ hã, parisezu, duré danhib'apito ma, rob'uiprazéb ubumroi'wa. ¹¹Zasi wamhã, hâiwi te oto za, parisezu hã, rob'uiprazéb ubumroi'wa nhiti. Āne ma tô mre: “Re ĩhâimana u'âsi mono, âhâna, wa za ai'âma ĩwata. E marĩ wa. Wa hã ĩsiré aibâ norĩ ne, ĩwasété na 're ĩmorĩ ô di. Danhibrob zô, te 're rob'ruiwapari mono ô di. Wa hã rob'uiprazém na, dawĩ 're ĩnhipsaihuri mono ô di. Duré pi'ô na zama, dawĩ 're ĩnhipsaihuri mono ô di. Taha wa, wa za duré ai'âma ĩwata, ôhõ ne, rob'uiprazéb ubumroi'wa ne, 're ĩmorĩ ô wa. ¹²Maparane bâtâ na romhuri sidâpâsi, wa ĩsai âna 're ĩnhamra, te aima 're romhuri mono da, ĩmreme na. ĩpawa'â hã wa duré te aima 're po'o, syry na.” Āne ma tô parisezu hã tiwê hã sina tihi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma.

¹³ — Tanei ô di, rob'uiprazéb ubumroi'wa hã. Hâiwi te za, romhâ na. Te ti'rã po. 'Râwi siwê'ô wa, 'rãĩ wahutu ô di. Āne te tâma siwasu'u: “Re ĩhâimana u'âsi mono, wa hã ĩwasété di. ĩwasété wa, ĩ'âma aipê'ézé na, ĩwasédé hã ĩma pari da.” Āne te tâma siwasu'u, tiwasété na.

¹⁴Taha wa, ma tô Zezusi hã dama tinha, âne:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Rob'uiprazéb ubumroi'wa si, rowê na te apâ mo tinhorõwa u, parisezu upana. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te wêsâmri wa, tâma ĩsiwasu'uzém na, duré wasété nherê, marĩ te te 're ĩmanharĩ wasété mono na, te te 're 'madâ'â mono ô wab zama. Ni'wam norĩ hã danhipai u wê newa, tiwê na sina 're wata za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za tâma pisutu za'ra, wapu na dama 're hâimana za'ra mono da. Duré ni'wam norĩ hã tiwê na sina 're wata za'ra mono ô wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te za tâma pisutu za'ra, pire na dama 're hâimana za'ra mono da. — Āne Zezusi ma tô dama waihu'u.

Zezusihi u, ai'uté, da te ĩ'ăwisi za'ra zé wasu'u

Mateusi 19.13-15; Marcusi 10.13-16

15 Taha pari, ma duré ni'wam norĩ hã ai'uté hã ăwisi za'ra, Zezusihi u, ai'uté ăma mreme da, ĩwě hã te te tăma 're anhomri mono da, ai'uté ma. Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã te te da'madâhã za'ra wamhã, ma tô tăma nharĩ za'ra. 16 Tawamhã ma tô Zezusi hã ai'uté norĩ zô hã, ĩtême si'aba'ré da. Te duré tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma tinha, ăne:

— Tô'ă. Dawi rosawi za'ra wa'aba ô di za. A'ă we ĩtême da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. Ă ai'uté norĩ hã ône haré simizazei pese na 're ĩhâimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hâimana za'ra mono wapsi, te za 'Re ĩhâimana u'ăsi mono hã ăma 're sib'a'uwě za'ra, ta norĩ ăma hã. 17 Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã ai'uté hã simizazei pese na 're ĩhâimana za'ra mono ne, 'Re ĩhâimana u'ăsi mono ăma 're si'apito za'ra mono da, te te sina 're saze za'ra mono ô wamhã, ăma 're sib'a'uwě za'ra mono ô di za. — Ăne ma tô Zezusi hã tăma waihu'u za'ra.

Aibă ĩsibrob ahă wasu'u

Mateusi 19.16-30; Marcusi 10.17-31

18 Tawamhã roti'wa hã te Zezusi sadanha, zudezu hã:

— Rowahutu'wa, aiwě di. E marĩ ĩwě hã wa za 'manha, 're ĩdanomro u'ăsi mono zé hã te ĩsina ĩ'u'waimrami da hã. — Ăne te Zezusi sadanha.

19 Taha wa, te Zezusi hã asa tăma tinha:

— E niha te ĩ'ăma aiwa, ĩwě na. 'Re ĩhâimana u'ăsi mono si, ĩwě uptabi hã, ôhō si. 20 Aima waihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'ăsi mono nhimiroti hã. Ăne, dama ĩsimiroti hã: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ô di za. Duré, 're danhimroi wa'aba mono ô di za. Duré, danhibrom na dawı 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ô di za. Duré, dahâiba na dama 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono ô di za. Duré aimama hã te za 're ĩwazé pese mo, ana zama.” — Ăne ma tô Zezusi hã tăma rob'răzarôtō, 'Re ĩhâimana u'ăsi mono nhimiroti na hã.

21 Tawamhã aibă hã te duré asa tăma tinha, ăne:

— ĩprédu wi, wa tô te 're wapari pese, ĩsimiroti hã. Ône u'ăsi. Te 'madâhã nhimini ô di. — Ăne te Zezusihi ma sihâimanazéb 'răzarôtō, roti'wa hã.

22 ĩsihâimanazéb 'răzarōno hã te te wapari wamhã, te asa tăma tinha, Zezusi hã:

— Tane nherě, misi te zahadu aihâimanazéb zô aiwi rowaptă. Ma'ăpé, uburé asibro hã dama wede mono, ĩwa'ăbă zô, ĩsibrob'ô norĩ ma, sômri mono da. Tawapsi, asibro pese di za, hăiwa ăma hã.

Asibro hã dama wede mono parip si, te za apâ we ãtẽme aimo, ãsiré 're aimorĩ da oto. — ãne te roti'wai ma tinha, Zezusi hã.

23 ãne aibã ma, te te roti wamhã, sibrob ahã uptabi wa, ma tô tiwi tirobzei'õ, tinhibrob zawi te. 24 Tawamhã Zezusi hã tiwi ãrobzei'õ na ma tô waihu'u. Taha wa, te ãma simiré'é, ãne:

— ãsibro pese norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're ãsisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za. 25 E niha te za awaru ba'õmore hã ãsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ãsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

26 Taha wa, te ãwaparĩ'wa norĩ hã sadanharĩ za'ra, ãne:

— ãsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadã'ã ãna 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã. ãté ni'wai õ di. — ãne te siwi sadanha.

27 Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

28 Tawamhã Pedru hã te sadanha:

— Wa norĩ hã wa tô wanhorõwa hã wasipara rẽme za'ra ni, asiré 're wanomro mono da oto. — ãne te Zezusihi ma tinha.

29 Taha wa, te asa tãma tinha, Zezusi hã:

— Tane tô. Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. ãté, ni'wam norĩ hã te za tinhorõwa hã rẽme za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé, te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ãté timro hã te za a'ã te te 're rẽme za'ra, ãté, tisisãnawã norĩ hã, ãté timama hã, ãté tina hã, ãté ti'ra norĩ hã. 30 Tawamhã ti'ab ré, te za tô marĩ hã te te tãma 're anhomri za'ẽté, ãwa'rãmimhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Te za tô duré tãma pisutu za'ra, niwa, rowẽ hã te te sina 're ãuwaimrami za'ra mono zéb da hã, hãiwa ãma. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã tidã'ázém na ãsiwasu'uzé, tihãiwa'utuzém na zama

Mateusi 20.17-19; Marcusi 10.32-34

31 Tawamhã Zezusi hã hãiba pisutu ma tô sani za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ hã, aibã 12 na ãhãiba za'ra hã. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— ãwaparĩ pese za'ra wa'aba. ãhãna, wa Zeruzarẽ u ai'aba'ré ni. Tame te za marĩ hã ãzõ watobro. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, dasiré ãpoto ãma, te te ã'ãma ãrob'ui'ére za'ra zéb zarina, te za marĩ hã ãzõ watobro. 32 Te za, u, dasiwi ã'ãri ni,

zudezu'õ norĩ ma, da te dasiwi ãhâiba nhomri da. Te za, u, ããma tawa'ẽ za'ra ni, zudezu'õ norĩ hã. Te za, u, ããma wasété za'ra. Tizadaipro na te za, u, nasi siwi ã'uptob za'ra. ³³ Te za, u, da te dasiwi 're ãpré'é. Taha pari, te za, u, dasiwi ãwĩrĩ ni. Tane nherẽ, bâdâ maparane ããma si'utõrĩ õ ré, wa za, u, apâ hâiwa'udu. — ãne ma tô sina tãma rob'rãzarõtõ za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

³⁴ Tazahã, tãma pibu prã za'ra di, te te tãma sina ãrob'rãzarõtõ za'ra zé hã. Tãma waihu'u za'ra õ di, te te tãma ãwaihu'u za'ra zé hã.

Ïtob'a te te 're ãda'awari mono hã, Zezusi te te ãto pesezé wasu'u

Mateusi 20.29-34; Marcusi 10.46-52

³⁵ Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô rob'umhutu za'ra oto, Zerico na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibã hã ãtob'a hã nhamra, bâdâdi zababa te te 're ãda'awari mono hã. ³⁶ Aibã hã ma tô da'awapa, da'ahã na da te ãro'rahãri za'ra hã. Taha wa, te anha:

— E niha bã.

³⁷ Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra ni:

— Zezusi, Nazaré hawi we ãmorĩ, ma ro'razã. — ãne te tãma rowasu'u za'ra ni.

³⁸ Tawamhã te ãtob'a hã nasi 'mahã:

— Zezusi, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ããma aipé'ézé na. — ãne te nasi 'mahã.

³⁹ Tawamhã danhowa ãsi'aba'ré, te tãma nharĩ za'ra, ari'iwĩ sãmra da. Tazahã, te te wapari za'ra õ di. Taha wa, te nasi 'mahã:

— Dawihi nhihudu, ããma aipé'ézé na. — ãne te nasi 'mahã.

⁴⁰ Taha wa, ma tô Zezusi hã mazazã. Te dama ti'ru, ãtob'a hã da te sãprõni da, ãtẽme. ãtẽme da te sãprõni wamhã, Zezusi te sadanha:

⁴¹ — E marĩ te asima ãwẽ, te ãma aima ã'uwaimrami da hã. — ãne te Zezusi sadanha.

— Apito, ãto pese da, wa ãsima aiwẽ, apã te 're rob'madã'ã mono da. — ãne te asa tãma tinha, ãtob'a hã.

⁴² Tawamhã te Zezusi hã tãma tinha:

— Rob'madã'ã. Asina ã'umnhasi wa, ma ato pe. — ãne te Zezusi tãma tinha.

⁴³ Tawamhã awa'awi ma tô rob'madã'ã wẽ, aibã hã. Zezusihi siré te oto mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma, wata sina. Uburé, ãma ã'madã'ã'wa norĩ zama, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma tiwata za'ra. ãne Zezusi, ãtob'a te te ãto pesezé wasu'u hã.

Zateuhu wasu'u

19 ¹ Tawamhã Zezusi hã Zerico u, ma tô wi. Wisi wamhã, 'ri nho'õmo wa'wai baba, ma ro'razã. ² Zerico ãma, te aibã hã 're hãimana, ãsibro pe hã, Zateu na ãsisi hã. Danhib'apito ma,

rob'uiprazéb ubumroi'wa norĩ 'madâ'â'wa, Zateu hã. ³ Ta hã ma tô sima wê, Zezusi hã te te sabu da, te te hâiba pibu da. Tane nherê, da'ahâ uptabi wamhã, te te 'madâ'â waihu'u ô di Zezusi hã, sapore wa, Zateu hã. ⁴ Taha wa, ma tô danho'a wara, wede u, te te sai'uri da, sipapara te te 'madâ'â da, i'wa'wai baba za wei morĩ wa, Zezusi hã. ⁵ Tawamhã Zezusi hã wede u oto wisi wamhã, hâimo te rob'madâ. Taha wa, te 'mahâ Zateu hã, âne:

— Zateu, ai'aba're na si'ra na. Â bêtâ na hã asôrôwa âma ãhâimana hã.

⁶ Taha wa, ma si'aba're na si'ra. To sina, ma tô tâma tinha, ãsôrôwa u ãsiré morĩ da, ãrata a'â sãmra da. ⁷ Tawamhã ãsôrôwa u sébré wamhã, te dasima nharĩ za'ra ni, Zezusihi za'u, âne:

— Zapre, ma bété ãsôrôwa u âzé, aibâ ãwasété nhorôwa u. — Âne te dasima nharĩ za'ra ni.

⁸ Zateu hã hâiwi te oto za, Wanhib'apito ma, siwasu'u da. Tawamhã âne te tâma tinha:

— Âhâta, ãnhibro hã wa za âma aipo'o, ãsibrob'ô norĩ ma, te sômri mono da. Duré, dawĩ ãnhipsaihuri wamhã, wa za, te ãsimi'uri nhowa're're, dama âma 'rãnhipa, i'wa'rãmi. Rob'uiprazé misi wamhã, wa za maparane si'uiwa na dama âma 'rãnhipa. — Âne te Zezusihi ma siwasu'u.

⁹⁻¹⁰ Taha wa, te Zezusi hã dama tinha:

— Âhãna hã rowê di oto, ãsôrôwa âma hã. Â hã aibâ hã ma tô tinho'reptuzé hã sina waihu'u. Abra'ãhã nhihudu, te za tô oto 're mo. Taha da, wa tô we datême mo, te 're da'anho'reptui mono da, dawê na oto 're danomro mono da. Wa hã ti'ai âma dasiré ãpodo. — Âne ma tô dama siwasu'u, Zezusi hã.

Romhuri'wa norĩ, 10 na ãhâiba za'ra wasu'u

Mateusi 25.14-30

¹¹ Tawamhã ma tô wapari za'ra ni, Zezusihi mreme hã. Taha wa, te za duré tâma âma romnhimiré'é za'ra. E marĩ wa. Zeruzarê u, ãwisizéb u hã, romhuture di oto. Âne wamhã, te dasina rosa'rata za'ra ni:

— Âté, bådâ te za oto i'wa waptãrã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zéb da hã. — Âne te dasina rosa'rata za'ra ni. ¹² Taha wa, te âma simiré'é Zezusi hã, âne:

— Aibâ hã dama ãpire hã darob amoi u ma tô mo, tinhib'apito hã te te sabu da. ãsib'apito hã te za pisutu, apito na dama 're hâimana mono da, ãrob âma. Taha da, te za mo, si'apito da. Taha parip si, te za wei mo apâ, tirob u. ¹³ Taha wa, te morĩ ô ré, sitême sô tihãrã za'ra, tâma ãromhuri'wa norĩ zô, 10 na ãhâiba za'ra norĩ zô. Misi si, ma tô te te tâma sômri, rob'uiprazé ãsapotore hã. Êtê'ubuzi ãpré

'manharĩ, ta hã, oru 'manharĩ. Tawamhã te ãne tãma 'ru za'ra: “Marĩ hã te za 're ĩmanharĩ za'ra wa'aba mo, rob'uiprazém na ãma atob za'ra wa'aba da, apã we ĩmorĩ õ ré.” ãne te tãma 'ru za'ra. Taha pari, te oto tiwi timorĩ za'ra.

14 — Dama si'apito da nherẽ, ĩrob 're, 're ĩdahãimana za'ra mono hã te siwi 'ruiwapa, dama si'apito tõ da. Taha wa, te ĩsarina siwi da'mazatõ, ĩsib'apito ma, te te ãma dazadawa wasu'u za'ra da.

15 — Tane nherẽ, ma tõ aibã hã ĩsib'apito hã pisutu, dama si'apito da. Taha wa, ma tõ wi apã, tirob u. Wisi wi, ma tõ sitẽme sô tihãrã za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ zô hã, niha ãma sitob za'ra wamhã, te te waihu'u da. 16 Tawamhã ĩtẽme ĩwisi 'rada hã te tãma tinha, ãne: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã ma tõ ĩma ĩsõ, misi. 10 na ĩhãiba za'ra hã, wa tõ ãma ato.” ãne te tãma siwasu'u, ĩtẽme ĩwisi 'rada hã.

17 — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha: “Wẽ di tõ. A hã, romhuri wẽ 'wa. Marĩ hã 'rare nherẽ, ma tõ ĩma 're ĩmanharĩ wẽ u'ãsi mo. ĩma ai'umnhasi di. Taha wa, wa za oto aipisutu, 're da'ab'madãã mono da. 'Ri ahã, wa za aima pisutu za'ra, 10 na 'ri ĩhãiba za'ra hã tame 're da'ab'madãã mono da.” — ãne te tãma tinha.

18 — Tawamhã ĩsãna'remhã, ma we duré ĩtẽme wi. Ta hã te duré tinhib'apito ma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã ma tõ ĩma ĩsõ. ĩmrotõ na ĩhãiba za'ra hã, wa tõ ãma ato.” ãne te tãma wasu'u, tinhib'apito ma.

19 — Taha wa, te ĩsib'apito hã asa tãma tinha: “Tane tõ. 'Ri ahã hã ĩmrotõ na, wa za aima pisutu za'ra, tame 're da'ab'madãã mono da.” ãne te tãma tinha.

20 — Tawamhã ĩsãna'remhã, ma we duré ĩtẽme wi. Tinhib'apito ma, te tinha: “Apito, ãhãta rob'uiprazé ate hã, ĩma ĩsõmri hã. Zazahã na, wa tõ ubu, te asõ 'madãã pese da. 21 A hã, da'ãma aipẽ'ezé õ di. Date hã te dawı asima 're ĩ'apisutu mo, ate da. Duré asimirob're õ nherẽ, te za asima 're ĩrob'rãihãri mo, ate da, danho hã. ãne na, wa tõ aiwaihu'u. Taha wa, aipipa di.” ãne te tãma tinha.

22 — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha: “A hã ĩma romhuri waseté 'wa, te 're aimo. Aimreme wẽ õ wa, wa za aimreme hã aima sizusi, aimreme zarina te aiwẽ'õ da. ĩte na, ma tõ u, ĩwaihu, da'ãma ĩpẽ'ezé õ na. Wa hã wa za date hã te ĩsima 're apisutu, u, ĩte da. Duré wa za, u, te ĩsima 're a'rãihãri, ĩte da, danho hã. ãne ma tõ ĩma ĩnha. 23 ãne na 're ĩhãimana mono wamhã, e marĩ wa bété rob'uiprazé hã ĩzõ sêrẽ õ di, wedehãpã 're. ãne we apã ĩmorĩ wapsi, te aima ĩsõmri nhipai u, wa aré ĩsima waze, ĩzõ sina hãã wa.” ãne te romhuri'wai ma tinha.

24 — Taha wa, te ĩrata ĩsimasam norĩ ma ti'ru: “Ma'ãpé, tiwi ãri aba rob'uiprazé hã, 10 na te te ĩhãiba ma, sõmri aba da.” ãne te ti'ru, ĩsib'apito hã.

25 — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Oro õhõ te hã, 10 na ìhãiba za.” ãne te tãma nharĩ za'ra, tinhib'apito ma.

26 — Asa te duré tãma nharĩ za'ra: “Tõ sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nherẽ, simi'ẽ na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za ãma tãma 're dasito, marĩ na. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã marĩ na syryre nherẽ, simi'ẽ na te te ãma 're romhuri za'ra mono õ wamhã, te za syryre nherẽ, tiwi sani za'ra ni. 27 Oto ì'rui'wa norĩ hã we ìtẽme ãwisi za'ra wa'aba. Ma tõ siwi ìwẽ'õ za'ra, tãma ìsi'apito za'ra tõ da. Taha wa, te za ìnho'a asiwi ìsimroi wa'wa.” ãne ma tõ ìsib'apito tãma 'ru za'ra. — ãne te dama ãma romnhimiré'é, Zezusi hã.

Zezusi hã Zeruzarẽ u ìwisizé wasu'u

Mateusi 21.1-11; Marcusi 11.1-11; Zuwã 12.12-19

28 Tawamhã te te dama rowasu'u pari, te oto danhowa mo, Zeruzarẽ u, Zezusi hã. 29-30 'Ri wa'õtõ u, ma tõ rob'umhutu oto, Betazé u hã, duré Betãnha u hã. Oriwera na êtẽ 'rãihã nhisi 'rata, 'ri wa'õno hã. Tisiré 're ìnomro mono norĩ hã ma tõ sisõwa satõrĩ zahuré, maparane. ãne te tãma rob'ru zahuré, Zezusi hã:

— Õwa te za datẽme ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. Aimasisi aba wi, te za awaru po'repore ìsãmri 'wa, ìprédupté hã, zahadu ni'wa ãma ìmorĩ'õ hã. Butu wazi na te za, da te ãma wasisi haré. Tawamhã te za ìwasihui wa'wa, we saprõni aba da. 31 Ni'wa hã ãne te te asadhanarĩ aba wamhã: “E marĩ da, te ìwasihui wa'wa,” tawamhã, ãne te za asa tãma ìnharĩ 'wa: “Wanhib'apito hã ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni.” ãne te za asa tãma ìnharĩ 'wa. — ãne ma tõ Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

32 Tawamhã te oto tineb zahuré. Zezusi te te tãma ìwasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tõ sãmri zahuré, awaru po'repore hã. 33 Te te wasihu zahuré wamhã, ìtede'wa norĩ hã te sadanharĩ zahuré:

— E marĩ da, te asapa'abã ìwasihui wa'wa ari'iwi. — ãne te tãma nharĩ zahuré.

34 Taha wa, te asa tãma nharĩ zahuré:

— Wanhib'apito, marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa tãma wasihu ni. — ãne ma tõ tãma waihu'u zahuré.

35 Tawamhã te oto saprõni zahuré, awaru po'repore hã, Zezusihi ma. Te te tãma ãwisi zahuré wamhã, ma tõ tisi'ubuzém na tãma ba'ubu zahuré. Tawamhã ma tõ Zezusi pawaptob zahuré, ãma sarõtõ da. 36 ãma morĩ ré, ma tõ dasi'ubuzém na bådãdi hã da te waptã za'ra. 37-38 Tawamhã ma tõ rob'umhutu, Zeruzarẽ u hã. Oriwera na te za oto si'ra, Zeruzarẽ u wisi da. Tamomo, te da'ahã na Zezusihi zarina ai'aba'ré ni, ìsazei'wa norĩ hã. Ma tõ te te ãma 're 'madã'ã za'ra aré, Zezusi te te 're ìda'apawapto mono zém na,

tiwaihu'u pese uptabi na. Taha wa, te oto damreme 'rāihâ na dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Uburé Danhib'apito te we oto mo, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para. Tãma 're rowē za'ētē mono di za. Rowē hã hãiwa ãma 're ĩsa'wari u'âsi mono da si, wa wasima wē za'ra ni. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

39 Taha wa, parisezu norĩ hã dawa'wa ĩsi'aba'ré hã, te Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Rowahutu'wa, ma'ãpé asazei'wa norĩ hã sadawa uwati za'ra na, ari'iwi si'aba'ré da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

40 Tawamhã te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Ari'iwi si'aba'rúi 'wa'ãhã, te aré tô êne hã mreme 'rāihâ na, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma tiwata za'ra. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Zezusi hã Zeruzarē norĩ ãma ĩsiwa'özé wasu'u

41 Tawamhã Zezusi hã ma tô rob'umhutu oto, Zeruzarē u hã. 'Ri ahã hã te te 'madãhã wamhã, te aiwa'õ, ĩwa 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ãma hã. **42** Taha wa, te ãne tinha:

— ãhãna dama 're ĩrowē za'ra mono zé hã dama waihu'u za'ra 'wa'ãhã, aré dama 're rowē za'ra mono di. Tane nherē, dama waihu'u za'ra õ di. Taha wa, da'ãma ĩpē'ézé di. **43** Niwapsi, te za danhitob'ru norĩ hã daré 'ri uirĩ za'ra. Ti'a za'wari na te za te te 're 'ri uirĩ za'ra, ĩmana wawi, 're dawairébé tō mono da, nimomo. **44** Danhitob'ru norĩ hã te za 'ri hã daré te te 're sãmra za'ra. 'Ri hã, tâibã za oto. 'Ri tede'wa zama, te za uprosi za'ra. 'Ri tâibã wamhã, êne hã te za oto re na 're simi'wara, 'rizé hã. 'Re ihâimana u'âsi mono, te aré danho'reptu za'ra. Tane nherē, danho'reptui'wa, datēme ĩwisi na hã da te waihu'u za'ra õ di. — ãne ma tô romhã ré da'ãma rowa'õtō siro, Zezusi hã.

Zezusi te te dama ĩnharizé, rowede'wa norĩ ma

Mateusi 21.12-17; Marcusi 11.15-19; Zuwã 2.13-22

45 Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, ma tô ãzé Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Sébré wamhã, ma tô rowede'wa norĩ hã te te sate, rob u wairébé da. **46** ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'éré ĩbaihã na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na: “ĩnhorõwa hã ĩwa ĩma 're ĩdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherē, ma tô a norĩ wa'wa hã ĩwa asima 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawi 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ĩsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

47 Tawamhã bātâ sidâpâsi, te nasi dama rowasu'u Zezusi hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Ni'wam norĩ hã ma tô Zezusi hã sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Ta norĩ hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ hã, duré ãsimiroti na rob'ui'ére 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré roti'wa norĩ hã. 48 Tane nherẽ, Zezusi te te siwi wĩrĩ da nherẽ, te te siwi wĩrĩ õ di. E marĩ wa. Te te 're ãwãpari za'ra mono norĩ hã ahã wa, te te siwi wĩrĩ waihu'u õ di.

Zezihi pisutu'wa zõ, da te ãsadanharizé wasu'u

Mateusi 21.23-27; Marcusi 11.27-33

20 1 Nimahã bātâ na te Zezusi hã nhamra, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. 'Ri 'wawi wa'ra 're, te nhamra, te te dama rowahutu da, duré ãwasu'uwẽ na te te da'apo're pu'u da. Tawamhã aibã norĩ hã ma ãtẽme aimasa. Ta norĩ hã sasedoti ãpire norĩ hã, duré 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. 2 ãtẽme simasa wamhã, te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te bété ãne hã dama 're ã'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa. Ma'ãpé wama asiwasu'u za'ra na, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te siwi sadanha.

3 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za duré a'ã asadanharĩ na ãma aima wa'rãmi za'ra wa'wa. 4 E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã ã dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. E 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa para. E dazadawa parap si. Ma'ãpé, Zuwãhã ãma asimirosa'rada hã, ãma waihu'u za'ra wa'aba. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

5 Taha wa, te 'rãwi sima nharĩ za'ra, ãne:

— E niha, wa za tãma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa para, ã dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma waihu'u za'ra wamhã, te za wãzadanharĩ na sahu za'ra, ãne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di, dame.” ãté ãne, te za wama nharĩ za'ra. 6 Ma tô da te 're saze za'ra Zuwã hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're ãmorĩ na. Tawamhã dazadawa parap si, ã dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono na, wa te tãma nharĩ za'ra wamhã, ãté te za ãtẽ na dasiwi wa'uprosi ni. — ãne te sima nharĩ za'ra, 'rãwi.

7 Tawamhã Zezihi ma, te oto nharĩ za'ra:

— Ni'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã ã dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ãpisutu'wa hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

8 Taha wa, te asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã ãma waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para, te dama

're ĩ'ab'manharĩ mono na hã. — ãne te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra.

Buru 'madâ'â'wa norĩ wasu'u

Mateusi 21.33-46; Marcusi 12.1-12

⁹Tawamhã Zezusi hã te duré dama romnhimiré'é, tinhimirowasu'u na, ãne:

— Aibã hã te 're hãimana, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Taha wa, ma tô ni'wam norĩ hã sisõ'a ré pisutu za'ra, ĩburu hã te te sô 're 'madâ'â'wa za'ra mono da. Uwa 'ru rã hã 're rãĩ prédu za'ra mono wapsi, te za ĩwa'rãmi te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'â hãimana da. Tame te a'â 're hãimana hã. ¹⁰Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ĩromhuri'wa hã 'mazatõ tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madâ'â'wa norĩ te te tãma ĩpo'o za'ra zô. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma tô romhuri'wa hã siwi azã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Taha wa, te ubana siwi satõ apã, ĩsib'apito u. ¹¹Ītẽme wisi wamhã, ĩwa'rãmimhã te duré sô 'mazatõ. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, te duré ubana apã siwi satõ, ĩsib'apito u. ¹²Īwa'rãmi ma tô duré sô 'mazatõ, buru tede'wa hã. Si'ubdatõ oto te te ĩsatõrĩ za'ra zé hã. Tazahã, buru u wisi wamhã, ma duré siwi azã. Ma siwi u'a. Buru hawi, te duré siwi satõ apã. ¹³Taha wa, te 'rãwi sima tinha, buru tede'wa hã, ãne: “E marĩ, wa za 'manha. Áté ĩ'ra hã wa za oto satõ, buru 'madâ'â'wa norĩ u hã, ĩma sawi pese nheré, ĩ'ra hã. ĩburu u te satõrĩ wamhã, áté te za siwi hãiba wazé.” ãne te 'rãwi sima tinha, buru tede'wa hã. Tawamhã ti'ra si'aibã hã te oto satõ, tiburu u.

¹⁴ — Tawamhã buru u oto morĩ wamhã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô romhã ré sima sãmri za'ra. Taha wa, te sima 'mahãrã za'ra, ãne: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, timama uirĩ na buru tede'wa da hã. Oto wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da oto.” ãne te sima 'ru za'ra.

¹⁵ — Tawamhã buru hawi ma siwi time. Ma tô siwi tĩwĩ. ãne, buru 'madâ'â'wai 'ra wasu'u hã.

— ãne wamhã, e marĩ te za 'manha, buru tede'wa hã. ¹⁶Te za sô timorĩ za'ra, uburé te te uprosi da. Tawamhã te za duré aimawi da'maipisutu, tiburu 'madâ'â'wa da hã. — ãne, Zezusi ma tô tãma rowasu'u za'ra.

Tawamhã ĩsimirowasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, te nharĩ za'ra ni, ãne:

— Rowsésédé hã watobro õ neza. — ãne te nharĩ za'ra ni.

17 Tawamhã Zezusi te da'ab'madâ'â pese. Te dama tinha, ãne:

— Êtê wasu'u na rob'ui'éré hã, ãne: “Êtê tomhâpâ wê hã 'ri na'ratazéb da hã, wê uptabi nherê, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ïwê'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'âsi, pire na.” ãne, êtê wasu'u na rob'ui'éré, ïbaihã na hã. 18 Duré, êtê tomhâpâ nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ïsiprub za'ra mono ne, te za ïwê'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Duré êtê tomhâbâ hã zé'a 'manharĩ nhisiwi, 're rere'e mono wa, te te 're ïpru pese za'ra mono ne, te za ïwê'õ'wa norĩ hã hã za'ra, sa'êtê uptabi na. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwê za'ra mono õ di za. — ãne te Zezusi hã sina ãma simiré'é.

**Rob'ui'prazé hã Roma ãma danhib'apito uptabi ma,
da te tãma 're ïpo'o za'ra mono zé wasu'u**

Mateusi 22.15-22; Marcusi 12.13-17

19 Buru 'madâ'â'wa norĩ wasu'u te te dama wasu'u wamhã, ma tô sina waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã. Sasedoti norĩ hã sima ïpire za'ra norĩ me, ma tô sina waihu'u za'ra. Taha 'ru te, te aré sima wê za'ra, te te siwi âri da, Zezusi hã, awa'awi. Tane nherê, dama pahi za'ra wa, ma tô siwi ãma rosazâ a'â. 20 Taha wa, ma tô taré a'â ãma 're sôpré. ãne te aibã norĩ ma tãma ãma roti za'ra:

— Zezusihi u te za ai'aba'rêi wa'wa, marĩ na asiwi sadanharĩ za'ra wa'aba da, tô sena, marĩ asiwi waihu'u za'ra wa'aba dai õ nherê, ïsimirowasu'u na hã. Tawapsi te za asiwi ïsadanharĩ za'ra wa'wa, tinhimirowasu'u na te te ãma upa zô, te te ãma upai wa, wanhib'apito u, wa te wasiwi saprõni da, marĩ te te tãma 'manharĩ wasété da. — ãne te aibã norĩ ma roti za'ra. Tawamhã ma tô rob'ui'prazém na tãma wa'âbã za'ra, Zezusi za te te siwi ïsadanharĩ'wa norĩ ma. 21 Ìtême simasa wamhã, te ãne siwi sadanha, aibã norĩ hã:

— Rowahutu'wa, aimreme hã tô sena na, wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Asimirowahutu zama wê di. Asimiroti na 're da'ab'mairême mono õ di. Sena na te dama 're ïaroti mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirotizéb zarina. 22 ãne wa, a hã ma'âpé, marĩ hã wama waihu'u za'ra na, marĩ hã wa te waihu'u za'ra da. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'ui'prazé hã wa te tãma 're po'o za'ra, ïsimiwada'urizéb zarina. E 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wê di. E tãma wê õ di. ãne niha ïsimiroti hã ãma. — ãne te siwi sadanha.

23 Tazahã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra da newa, ma tô ãne siwi sadanharĩ za'ra. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, aibã norĩ ma:

24 — Rob'ui'prazé ïsapotore hã we ïma 'maiwê wa'aba, te 'madâ'â da. E 'wai hãibarĩ, rob'ui'prazé ïsapotore na hã. E 'wa sisi ui'éré duré, ãma hã.

Tawamhã ma asa ãma sada'âbâ za'ra, ãne:

— Roma ãma danhib'apito hâibarĩ ã hã, duré taha nhisi ui'ééré, ã hã. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra.

25 Tawamhã Zezusi hã te duré asa tãma nharĩ za'ra:

— Roma ãma danhib'apito ma, te za ãsimiwada'uri zarina rob'uprazé hã tãma 're ip'o'o za'ra wa'aba mo apâ, ãte wa. Tane duré, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, te za marĩ hã ãsimiwada'uri zarina tãma 're ãsômri za'ra wa'aba mo apâ, ãte wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

26 Tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra da newa, ma tô danho'a siwi sadanha, aibâ norĩ hã. Tazahã, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra ô di, Zezusi hã. ãsimirowasu'u hã, wẽ uptabi di. Wẽ uptabi wa, ma ãma titob'uzu za'ra, aibâ norĩ hã. Taha wa, te ari'iwi tihâimana za'ra oto.

Zezusi hã, da te ãsadanharizé wasu'u, dahâiwa'utuzém na

Mateusi 22.23-33; Marcusi 12.18-27

27-28 Tawamhã ma we aibâ norĩ hã ãtẽme aimasa, Zezusihi u. Aibâ norĩ hã, sadusezu. Ta norĩ hã 're dadâ'â za'ra mono wamhã, ab're hawi apâ 're ãdahâiwa'utu za'ra mono ô na, te te dama 're ãroti za'ra mono. Zezusihi u simasa wamhã, ma tô tãma rob'râzarõtô za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wahi'rada Mozési hã ma tô ãne dama roti: “Aibâ ãmro ré hã 'ra ô ré, dâ'â wamhã, tizédé'aba mro na, te za timro ãsisânawã hã, ai'uté hã te te 'maipoto da, ãwa ãsédé'aba 'ra ne, 're morĩ da.” ãne, wahi'rata nhimiroti na rob'ui'ééré hã. — ãne te Zezusihi ma sadawa 'râzarõtô za'ra, sadusezu norĩ hã.

29 Te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Aibâ hã ãsisânawã si hã te 're hâimana za'ra, 7 na ãhâiba za'ra hã. Tawamhã ãpoto'rada hã ma tô timro oto. Tazahã, 'ra ô ré, ma tô dârâ, aibâ hã. **30** Taha wa, ma tô ãsôsi hã duré ãma timro, tizédé'aba mro na. Tane nherẽ, ma duré dârâ, 'ra ô ré. **31** Taha wa, ma tô taha nhosi hã duré ãma timro. Tane nherẽ, ma duré dârâ, 'ra ô ré. ãne siparabâsi, ma tô aré sisôwa're're nasi ãma timro za'ra. Tawamhã ma tô oto uburé sisarina ai'utô, 'ra ô ré. **32** Tawamhã pi'ô zama ma tô oto dârâ, timro norĩ zarina. **33** ãmro 7 na ãhâiba za'ra wamhã, e 'wai mro za bété pi'ô hã, ab're hawi apâ te te 're da'ahâiwa'utu mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. — ãne te siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

34 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— T'ãb ré si, te za dasina 're damro za'ra. **35** Hâiwa ãma hã, dasina 're damro za'ra mono ô di za oto. Niwapsi, te za ab're hawi ahâiwa'utu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te 're ãawêsãmri mono norĩ hã, hâiwa ãma ãrata 're si'ubumroi u'âsi mono da. **36** 'Re ãhâimana u'âsi

mono ma romhuri'wa norĩ ne, te za dâ'â ãna 're hâimana u'âsi za'ra, dâ'â waihu'u ãna. 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra, te za 're dahâimana za'ra, ab're hawi za te te da'ahâiwa'utu wa. 37-38 Mozési hã ma tô dama waihu'u, ab're hawi 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ãda'ahâiwa'utu mono zém na hã. Wede zapore ãro'o na, te te dama ãma rob'ui'ére wamhã, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono dama wasu'u, tihirata norĩ nhib'apito na. Abra'ãhã nhib'apito, te, u, 're hâimana, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Duré Izatihi nhib'apito, te, u, 're hâimana. Duré Zacoho nhib'apito te, u, 're hâimana. ãne te dama rowasu'u, Mozési hã. 'Re ãdahâimana u'âsi za'ra mono nhib'apito, te 're mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Dahâiba hã nhib'apito, 're morĩ ô di. Aihĩni te ãsô'a 're dahâimana za'ra. 'Re ãdadâ'â za'ra mono norĩ zama, te ãsô'a 're hâimana za'ra. ãne, Mozési te te dama ãrowasu'uzéb zarina, wa tô waihu'u za'ra ni. — ãne ma tô tãma sadawa 'rãzarõtô za'ra, sadusezu norĩ ma, Zezusi hã.

39 Tawamhã te rowahutu'wa norĩ hã Zezusihi ma nharĩ za'ra:

— Asimirowasu'u hã wẽ di, rowahutu'wa. — ãne te ãma tiwata za'ra.

40 Taha wa, ma tô roti wẽ na sôwada za'ra, sadusezu norĩ hã. Taha wa, marĩ na te te siwi sadanharĩ waihu'u ô di oto, te te sina mremente wazéb za'ra wa, ta norĩ hã.

Danho'reptui'wa na, Zezusi te te ãda'azadanharizé wasu'u

Mateusi 22.41-46; Marcusi 12.35-37

41 Tawamhã Zezusi hã te da'azadanha, ãne:

— Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu hã Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. E marĩ wa, te ãsihudu na wasu'u za'ra ni. 42-43 Apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na danho'reptui'wa hã sisi, tinho're na. ãne, Dawihi nho're na rob'ui'ére hã:

“Re ãhâimana u'âsi mono, ma tô ãnhib'apito ma, tinha: ‘ãrata te za 're asãmra mo, ãnhimire niwĩ dama aipire na ãsiré 're aihâimana u'âsi mono da. Wa hã wa za te tãma 're nharĩ za'ra, asitob'ru norĩ ma, aima 're sib'uwa za'ra mono da.’ ”

ãne Dawihi nho're wasu'u na rob'ui'ére, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma danho're na, Saumusi na ãbahiã nhisi na hã. 44 Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nheré, e niha te za ãsihudu si 're hâimana, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu hã. — ãne ma tô Zezusi hã da'azadanha.

Zezusi te te dama ãroti mono zé wasu'u, rowahutu'wa norĩ ne, 're dahâimana za'ra mono tô da

Mateusi 23.1-36; Marcusi 12.38-40

45 Tawamhã uburé, da te wapari za'ra ré, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

46 — Ma'ápé, rowahutu'wa norĩ hã waihu'u za'ra wa'aba, ìhâimanazém na hã. Ta norĩ hã uza pa ré, 're nomro mono da si, tâma ìwê za'ra hã. Duré 'ri nhi'ríti wa, da te dasina 're ì'ubumroi mono zéb ãma dama pire wa, da te 're wazéb za'ra mono da, ma tô te te sima 're wê za'ra. Duré dama ìpire norĩ simasisizém na 're ìsi'ubumroi mono da si, tâma ìwê za'ra hã, rowahutuzéb ãma duré 'ri para dasiré 're ìdasaihuri mono zéb ãma hã. 47 Rowahutu'wa zahã, te za pi'õi mrotõ norĩ wi, ìsibro hã te te tiwi 're uprosi za'ra. Tane nherê, te ta norĩ hã danho'a 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi hã, 're hâimana wê uptabi za'ra mono newa. Taha wa, te te dama 're ì'arob'manharĩ mono zém nhipai u, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te tâma 're rob'manharĩ za'êtê za'ra. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

Pi'õi mrotõ nhoprubzê wasu'u

Marcusi 12.41-44

21 1 Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma, ma tô da'ab'madã Zezusi hã, danhoprubzê, da te 're ìséme mono zéb 're, ìsibro pese norĩ hã te te séme ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma. ãne na ma tô da'ab'madã, 'ri 'wawi wa'ra 're, Zezusi hã. 2 Pi'õi mrotõ zama ma duré 'madã, ìsibrob'õ hã. Ta hã ma tô rob'uiprazé ìsapotore hã dame tiza, marĩ te te ãma ì'uipra da hã aré, syryre nherê. 3-4 Taha wa, te Zezusi hã tinha, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma:

— Tô sena, ã hã pi'õi mrotõ hã sibrob õ nherê, ma tô tinhoprum na uburé da'a'rãnhipa. ìsiré norĩ hã rob'uiprazé hã nasi tâma ìsi'atarême za'ra si, te nasi sé. Tanei õ di, pi'õi mrotõ hã. Simarĩ õ nherê, tihâimanazéb da, te te aré ìtédé hã ma tô ìbãre tâma tisõ. ãne wamhã, ma tô tinhoprum na uburé da'a'rãnhipa. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra, tisiré 're ìnomro mono norĩ ma.

'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé wasu'u, za ìsi'utõrízém na

Mateusi 24.1-2; Marcusi 13.1-2

5 Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô 'ri rãihã ãma tiwata za'ra, ãne: — ãne hã wê uptabi di, 'ri 'manharízé hã. Duré waipo wê di, danhibzari hã. — ãne te 'ri ãma tiwata za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma.

Taha wa, te Zezusi hã tinha:

6 — Niwapsi te za dasiwi prum ni, êtê na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, êne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, êne hã. Tãibã za oto. — ãne ma tô romhã ré ãma rowa'õtõ, Zezusi hã.

7 Tawamhã te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, e niwa te za ãne na hã ãma tiromhâiba. E marĩ te za watobro, ãsõwa, wa te ãma ãwaihu'u sirõmo za'ra zéb da hã.
— ãne te sadanharĩ za'ra.

8 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sisarina datẽme 're nomro, ahã na. Wa hã ne, te za taré ãnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, danho'reptui'wa na. Taré te za duré te te dama 're rowasu'u za'ra, ãne: “Bãdã te za oto ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã.” ãne te za taré te te dama 're rowasu'u za'ra. Taha wa, te za aihãimana nhimiza'rese tiwi 're aihãimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina datẽme 're ãnomro mono norĩ ãma, 're sasõmri za'ra wa'aba mono tõ da. **9** 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ãropupu'u za'ra mono zé hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Duré ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã, da te 're ãsani za'ra mono zé wasu'u hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Dasi'wapé hã te za a'ã 're wairébé. Danhib'apito hã te za a'ã da te 're sani za'ra, tã. Tane nherẽ, rob'rãsutu uptabi õ di za a'ã. — ãne ma tã romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

10 Ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Danhipti'ai amoi u te za dasisõ 're dapra a'ã, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bã te za tã 're dasiwasutu za'ra.
11 Nima niwĩmhã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra, sa'ëtẽ. Nima niwĩmhã, danho õ wa, te za da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwĩmhã te za duré dahãzé ãpire uptabi hã te te 're daduri. Marĩ ãpipa hã te za duré hãiwa nho're na danho'a 're wairébé.

12 — ãne na romhãimana õ ré, te za da te 're aiwaibui wa'wa. Rowasédé hã te za duré da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa. Rowahutuzéb u, te za da te 're ai'mazasi za'ra wa'wa, aihãimanazém na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za taré da te 're aiwẽ'õ za'ra wa'wa. Taha pari, te za da te 're aséme 'wa, dazazéb 're, 're aimasa wa'aba mono da. ãzazei'wa 're anomro aba mono 'ru te, te za duré da te 're asimroi wa'wa, danhib'apito norĩ u. Roti'wa, si'upana te te ãpisutu norĩ u zama, te za da te 're asimroi wa'wa. **13** ãne wamhã, ãwasu'uwẽ na te za 're ãdapo're pu'u za'ra wa'aba mo. **14** Duré asisõwa, asina aihãtãã te, asiwasu'uzéb zõ 're rosa'rata hã za'ra wa'aba mono õ di za. **15** Wa hã wa za te 're aipawaptob za'ra wa'wa, danhib'apito norĩ ma, 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã. ãne wa, aimreme wẽ na te za aiwẽ'õ'wa norĩ hã 're ãsõwada za'ra wa'aba mo. **16** Ni'wam norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, dazazéb 're, da te 're aséme aba mono da. Até aimama norĩ hã te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa, ãté

asisānawã norĩ hã, ãté asiwadi norĩ hã. ãté asawi'wa norĩ zama te za te te dama 're ai'ru za'ra wa'wa. Taha zarina, te za ai'mai'uproxi aba ni. **17** Ìzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa. **18** Tane nherẽ, aihâimanazé hã aiwi 're si'utõrĩ uptabi za'ra wa'aba mono õ di za. **19** Taha wa, te za 're asiptete za'ra wa'aba mo, ìãma 're anomro u'âsi aba mono da. Tawapsi, te za asõ'reptuzé hã asina 're ì'uwaimrami za'ra wa'aba mo. — Ane ma tô tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ñnomro mono norĩ ma.

Zeruzarẽ ãma, za ìropsisa'wari mono na rowasu'u

Mateusi 24.15-28; Marcusi 13.14-23

20 Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u sirõmo za'ra, ãne: — Niwapsi te za dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã Zeruzarẽ u aihutu, 'ri 'wawi wa'ra, te te siwi uirĩ da. Ta norĩ hã 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za ìwaihu'u sirõmo za'ra wa'wa, za te te daré ì'ri nhamra mono na hã. **21** Zudeza ãma, dame 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za êté 'rãihã u asa'rei wa'aba mo, aiwara sina. 'Ri ahã ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, te za aiwairébé su'u 'wa, 'ri ahã nhiti. Rom na 're ai'ubumroi wa'aba mono wamhã, 'ri ahã u 're asisisi aba mono õ di za. **22** 'Re ìhâimana u'âsi mono te te dama 're arob'manharĩ mono wa, te za rowasété si a'â 're sa'wari. Taha ré, te za marĩ hã uburé dazô pusi, romhã ré, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te ãma ìrob'ui'ére za'ra zéb zarina. **23** Tawamhã ãne hã rowasédé hã daré romhâimana wamhã, ìwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ì'ra pré ré norĩ ma zama. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te dama 're ì'arob'manharĩ pipa mono zé bâtâ na hã, tãma 're ropipa za'ra mono di za, zudezu norĩ ma. **24** Sib'ézé 'wapa na hã da'ahã na te za tadâ'â za'ra ni. Duré, ni'wam norĩ hã daro mono bâ, te za da te simro. Te za da te ãma ropé, daro mono bâ. 'Re ìhâimana u'âsi mono zazei'õ'wa norĩ hã sahi sina te za a'â te te dama 're roti za'ra, Zeruzarẽ ãma, zudezu'õ norĩ hã. Bâdâ hã ìwa tãma ìwaptã'ã za'ra zéb u, te za da'madâ'â 'rãsutu za'ra. — Ane ma tô romhã ré tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ñnomro mono norĩ ma.

Ti'ai ãma dasiré ìpodo hã apã za we ìmorizé wasu'u

Mateusi 24.29-31; Marcusi 13.24-27

25 Romhã ré, ma tô duré ãne hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã:

— Niwapsi te za marĩ aimawi hã 'madâ'â za'ra ni, bâtâ na hã, a'amo na zama, wasi norĩ na zama. Â poré a'a 'reptã'ã ma, te za tapahi za'ra ni, â poré nhibzaihã ma zama. Daro mono bâ, dama

robzei'õ uptabi za'ra di za. **26** Marĩ hã hãiwa na 're ãsimasa mono hã, tizabzéb ãma 're simasab u'ãsi mono õ di za. Taha wa, te za daro mono bâ dawı tirobra za'ra, rowasédé hã dazô ãwatobrozém na te te rosa'rata pipa za'ra wa. **27** Tawamhã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã hãiwa'a na, wa za wei apã mo, danho'a. ãwaihu'u pese uptabi na, wa za wei mo apã, duré ãhãiba na hã rowa'a sa'ëté uptabi na. **28** ãne wana ré, marĩ hã pusi mono wamhã, te za asiptete na 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Duré 're ai'rãiwahutu za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Romhutu na te za asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã asina ã'uwaimrami za'ra wa'wa. — ãne ma tô romhã ré tãma waihu'u sirõmo za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma, Zezusi hã.

Pidera wede wasu'u

Mateusi 24.32-35; Marcusi 13.28-31

29 Zezusi hã te duré romnhimiré, pidera wede na, ãne:

— Ma'ãpé pidera 'rã na rosa'rata za'ra wa'aba, wede ãpoto mono bâ. **30** ãsu té hã 're wairébé mono wamhã, te za ãma 're ãwaihu'u za'ra wa'aba mo, tã 're ãta'a mono zéb u, 're ãrob'umhutu mono zém na hã. **31** Tane duré, marĩ hã 're ãromhãimana mono zéb da, te aima ãwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãma ãrowaihu'u za'ra wa'wa, romhuture di oto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwé mono zéb u hã. **32** Tô sena, wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. ã hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ta norĩ hã 're dã'ã za'ra mono õ ré, te za ãsõ'a za'ra ti'rãsutu, rowasédé hã. **33** Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nheré, ãnhimiroti hã si'utõrĩ õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

34-35 Tawamhã Zezusi hã tinhimiroti na ma tô tãma 'rãsutu za'ra, ãne:

— Asimiza'rese sina, te za 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Datoi u hã ãsipãrĩ na 're asapa'a za'ra wa'aba mono õ di za. Marĩ na si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Rosa'rese õ ré, bãdã ãpire, ãwa waptã'ã õ'umnhasite. Rosa'rese õ ré, te robzari hã ãtede'wa hã te te 're waibu, wedenhorõ na. Tane, duré rosa'rese õ ré, te za bãdã ãpire hã ãwa waptãrã, uburé ti'ai ãma hã. **36** Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mo. Te za duré asima 're ãrowaptëré u'ãsi za'ra wa'aba mo. E marĩ da. Marĩ hã 're wairébé mono wamhã, asiptete na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, apã we ãmorĩ wa, ãnho're asisép te, ai'rãipo tõ za'ra wa'aba da, ti'ai ãma dasiré ãpoto nho're. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

37 Tawamhã Zezusi hã bătâ sidâpâsi, te nasi dama rowasu'u, 'ri 'wawi wa'ra 're, 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zéb âma. Barana hã te nasi ne, Oriwera na êtê rãihâ nhisi u. Tame ma tô nasi âma ti'awê. 38 Awê wi, te nasi îtême dasito, 'Re îhâimana u'âsi mono nhorôwa u, îmreme hã da te nasi wapari za'ra da.

Zezusi hã, da te îrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wĩri da

Mateusi 26.1-5; Marcusi 14.1-2; Zuwã 11.45-57

22 1 'u'êtê duptoio, da te 're îhuri mono zéb u hã, romhuture di oto, Pascowa na dato nhisi u hã. 2 'Re îhâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa îpire norĩ hã, te rowahutu'wa norĩ me sima âma rosa'rata za'ra, pi'uriwi te te siwi wĩri da, Zezusi hã. Dama pahi za'ra wa, te âne sima âma rosa'rata za'ra.

Zezusi te te dama hâiba nhomri da, Zudasi hã te te îrosa'ratazé wasu'u

Mateusi 26.14-16; Marcusi 14.10-11

3 Tawamhã Satanasi hã ma tô oto Zudasihi pê'ê 're âzé. Icarizoti na, Zudasihi nhisi hâiba amo hã. Zezusihi me dame 're îmorĩ, Zudasi hã, 12 na îhâiba za'ra siré hã. 4 Tawamhã te oto mo, sasedoti îpire norĩ u. Duré, 'Re îhâimana u'âsi mono âma 're îdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ u, te mo, îpire norĩ u, Zezusihi âma te te sadawa pibu za'ra da, te te dama hâiba nhomri da. 5 Îmreme te te wapari za'ra wamhã, tâma rowê za'ra di. Taha wa, te tâma ropisutu za'ra, rob'uiprazé te te tâma sômri za'ra da. 6 Taha wa, ma tô Zudasi hã âma saze za'ra, rob'uiprazé te te tâma sômri za'ra da, sasedoti îpire norĩ hã. Taha wa, te oto rosa'rata, nimahã bătâ na Zezusi te te dama hâiba nhomri da, danhimiza'rese ô ré.

7 Tawamhã bådâ hã ma tô îwa waptãrã oto, i'û'êtê duptoio, da te 're îhuri mono zé hã. Zudezu norĩ hã te za pone'ërebâ 'ra hã simro, tisaihurizéb da, Pascowa na dato nhisi na da hã. 8 Taha wa, te Zezusi hã Pedru norĩ ma rob'ru zahuré, Zuwãhã me, âne:

— Mo oto ane wa'aba, wazô asipi wa'aba da, Pascowa te bătâ na îwasaihurizéb da hã. — Âne te tâma rob'ru zahuré.

9 Tawamhã te Pedru norĩ hã sadanharĩ zahuré, âne:

— E momo ma tô asima îrowê, asô îwanhipi za'ra zéb da hã. — Âne te sadanharĩ zahuré.

10 Taha wa, te Zezusi asa tâma nharĩ zahuré:

— Îwapari pese aba. 'Ri ahã u aimasisi aba wamhã, aibã hã te za îsôpêtê 'wa, piza'a â ré, te te i'âri hã. Sôpêtê aba wamhã, pibui wa'aba mono za, 'ri para u îsébrézéb u. 11 Tame te za 'ri tede'wa hã îsadanharĩ 'wa, âne: “Rowahutu'wa hã te wama tinha, wa te

asandanharĩ da: E ma niwĩ 'ri 're wa'wa hã, ãsiré 're ãnomro mono norĩ me, ãwa ãwasaihurizéb da hã, Pascowa na dato nhisi na hã.”
 12 Tawamhã 'ri tede'wa, te za hãimo 'ri 're wa'wa za'êne hã aimã pisutu 'wa, marĩ ã'ubumro sirõmo ãma. Tame te za wazõ ãrobza'ra pese 'wa. — ãne te Zezusi hã tãma roti zahuré.

13 Tawamhã 'ri ahã u simasisi wamhã, Zezusi te te tãma ã'awasu'u zahuré zéb uwaibaba, ma tõ uburé anhopêtê zahuré. Tame ma tõ dasa hã 'manharĩ zahuré, Pascowa na dato nhisi na da hã.

14 Tawamhã te za oto tasaihuri ni. Taha wa, te oto Zezusi norĩ hã ai'ubumro, saihuri da, tizadawa wasu'u'wa norĩ me. 15 Tawamhã te oto tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa tõ ãsima wê upta, aime ãsa za'ra wa'aba da, te robzépata õ ré, Pascowa na 're ãdasaihuri mono zém na. 16 ãne, ãsa na 're ãsai mono õ di za oto. Bãdã ãwa waptã'ã wapsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã uburé da'ãma 're sib'a'uwê mono wapsi, wa za duré 're ãsa. Tawapsi, dasaihurizé hã marĩ te te ãwasu'u hã te ãsina uwaimrami wapsi, wa za duré 're ãsa. — ãne ma tõ tãma siwaihu'u za'ra.

17 Tawamhã ma hãsizé hã ti'ã, uwa 'ru 'rãĩ wa'ui ré hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te tiwata, sõpru wa. Te duré tãma nharĩ za'ra:

— ã, ãhuri aba, uburé. 18 ã hã te 're hãsi mono õ di za oto, a'ã. Niwapsi, wa za duré te 're hãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã uburé da'ãma 're sib'a'uwê mono wapsi. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

19 ã'u'êne hã ma duré ti'ã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te duré ãré ãma tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tõ te te wê'ê, ã'u'êne hã. Te te wê'êi mono parimhã, ma tõ te te tãma sõmri, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma. Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— ã, ã'u'êne hã huri aba. ã hã ãhãiba, te wasu'u, za asada ãsisõmri aba zé hã. ã hã te za 're ãhuri aba mo, ã'ãma 're asipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

20 Tawamhã saihuri pari, ma duré hãsizé hã ti'ã, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ãsé ré hã. Te tãma nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãropisutuzép té, te wasu'u, rob'rãĩ wa'u hã. Rob'rãĩ wa'u za'wari ne, asada ãdã'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãwi puru, ãwapru hã. Tõ sena, te za te te dama ãma 're a'uwaimrami, te te dama ãropisutuzép té hã. ãne na waihu'u za'ra wa'aba da, te za ãwi puru, ãwapru hã. 21 Ma'ãpé, asiwi waihu'u aba. Ni'wa hã ãzawi'wa newa, te ãme nhamra, wedeza na, dama ãnhomri'wa da hã. 22 Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa za dãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãma ãpisutuzéb zarina. ãdã'ã da, te te ãma pisutu nherê, aibã ma, tãma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ãhãiba ãhomri'wai ma hã. — ãne ma tõ tãma waihu'u za'ra.

23 Taha wa, te 'râwi sisadhanharĩ za'ra, ãne:

— E 'wa hã te za dama tisõ. — ãne te 'râwi sisadhanharĩ za'ra.

24 Tawamhã sima ĩmaĩpire zõ sõprẽ wa, ãma sisaze za'ra õ wa, te timreme na 'râwi si'wapẽ za'ra, ĩsirẽ 're ĩnomro mono norĩ hã.

25 Taha wa, te Zezusi tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã, simiwada'uri pese za'ra di. Durẽ, ĩsiwaihu'u zarina, te za dama marĩ 'manharĩ wẽ 'wa na, da te 're sisi za'ra. 26 Tane asima 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã. Asirẽ norĩ ma, aĩpire wa'aba nherẽ, te za tãma 're asidai'utẽ za'ra wa'aba mo. Durẽ dawada'uri'wa, 're anomro aba mono nherẽ, aiwapu na te za dama 're ĩromhuri za'ra wa'aba mo. 27 E 'wa hã, dama ĩpire. E tisa da, wedeza na ĩsãmra, dama ĩpire. E dama dasai 'wapẽi'wa hã dama ĩpire. Tisa da, wedeza na ĩsãmra hã, tã dama ĩpire. Tazahã, wa hã dama dasai 'wapẽi'wa ne, wa 're mo.

28 — A norĩ wa'wa hã marĩ te 're sãpata mono rẽ, ma tã ĩsirẽ 're anomro u'ãsi aba mo. 29 Taha wa, roti'wa da, dama ĩpire na 're ĩhãimana mono da, ĩmama te te ĩma ĩpisutu ne, tane wa za durẽ wa hã aĩpisutu za'ra wa'wa, dama aĩpire na 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, dama roti'wa da. 30 A norĩ wa'wa hã niwapsi, te za ĩsirẽ 're asimroi wa'aba mo, wedeza na wasirẽ 're wasaihuri mono da, wa te 're ãhuri mono da zama. Danhib'apito simasisizẽm na, te za 're ai'ubumroi wa'aba mo, Izarazẽhẽ nhihudu norĩ ma, 're roti za'ra wa'aba mono da. Wahi'rada Izarazẽ hã, 12 na ĩ'ra si'aibã norĩ hã. Taha nhihudu norĩ hã te za 're ĩmadã'ã za'ra wa'aba mo. — ãne ma tã Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra, te te waihu'u za'ra da.

Zezusi hã, Pedru te te ĩpo're pu'uzẽ wasu'u

Mateusi 26.31-35; Marcusi 14.27-31; Zuwã 13.36-38

31 Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha, ãne:

— Sima, ĩwapari pese. Satanasi hã ma tã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono wi aĩwaptẽrẽ za'ra wa'wa, tã sena ĩzazei uptabi 'wa zõ, te te aĩpibu za'ra wa'aba da. Tridu hã ĩ'rã uptabi zõ, da te 're ĩ'upõrĩ za'ra mono ne, te za te te 're aĩpibu za'ra wa'wa, ĩzazei uptabi 'wa zõ.

32 Sima, tane nherẽ, ĩmama wi, wa tã te 're rowaptẽrẽ aima, te te 're aĩpawaptob u'ãsi mono da, ĩ'ãma 're aimorĩ u'ãsi da. Apã ĩtẽme aĩpi'rai wapsi, te za asisãnawã norĩ hã 're ĩpawaptob za'ra mo, hãimana nhiptete na 're nomro mono da. — ãne te Pedruhu ma tinha.

33 Tawamhã Pedru hã te asa tãma tinha, ãne:

— Apito, wa tã ĩsima wẽ, asirẽ ãma ĩmorĩ da, asirẽ, da te ĩnherẽ da nherẽ, durẽ asirẽ ĩdã'ã da nherẽ. — ãne te Pedru hã tãma siwasu'u.

34 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Pedru, ïwapari pese. Ïzadawa para õ nherê, ã bâtâ na si'a hârâ õ ré, te za si'ubdatõ dawi ï'udâ, aima ïza'rese õ na. — ãne ma tõ romhâ ré tâma waihu'u siro, Pedruhu ma.

ZeZusi hã, tisiré 're ïnomro mono norí te te ïpo're pu'u za'ra zé wasu'u

35 Tawamhã ZeZusi te sadanharí za'ra, tisiré 're ïnomro mono norí hã, ãne:

— Datême te asatõrî za'ra wa'aba wamhã, wa tõ aré aiwi sawi za'ra wa'wa, marí hã asiré 'wasari aba tõ da, rob'ui'prazém nhemézé hã, duré ro'wapézé hã, duré aipara'uzazé wa'wa hã. E tawamhã marí hã aiwi sô rowaptâ'â aba õ di. — ãne te ZeZusi hã sadanharí za'ra.

— Marí zô, wawi rowaptâ'â za'ra õ di. — ãne te asa tâma nharí za'ra.

36 Taha wa, te ZeZusi hã tâma nharí za'ra, ãne:

— Rob'ui'prazém nhemézé, ate wamhã, te za oto ï'â, duré ro'wapézé, ate wamhã. Duré sib'ézé 'wapa õ wamhã, te za asi'upsibizé dama ïwe, ïwa'âbâ na sib'ézé 'wapa, asima uipra da. **37** E marí wa, wa ãne aima 'ru za'ra wa'wa. Ïwasété newa, te za rowasété 'manharí'wa norí zu ïma rob'manharí za'ra ni. ãne, duréihã ma tõ romhâ ré ïãma rob'ui'ére sirõmo za'ra ïbaihã na, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norí hã. Taha wa, te za ïãma rob'ui'ére zarina, tõ ïãma uwaimrami za'ra ni. — ãne ma tõ ZeZusi hã romhâ ré sina tâma rowaihu'u sirõmo za'ra.

38 Tawamhã ãne te asa tâma nharí za'ra, ïsiré 're ïnomro mono norí hã:

— Wanhib'apito, ãhãta sib'ézé 'wapa maparane.

— Wê di tõ. Taha si. — ãne te asa tâma nharí za'ra, ZeZusi hã.

ZeZusi norí hã, êtê 'rãihã ãma ïsi'ubumrozé wasu'u

Mateusi 26.36-46; Marcusi 14.32-42

39 Tawamhã ZeZusi hã ma oto rob u watobro, êtê 'rãihã u morí da, Oriwera u. Tamomo 're ïne mono zéb u te duré mo, Oriwera u. ïsiré 're ïnomro mono norí hã te ïme ai'aba're. **40** Tawamhã te te sima ïwêzéb u, ma tõ ãma aihutu. Tame ZeZusi te tâma roti za'ra, ãne:

— Ma'ãpé, asima rowaptêrê za'ra wa'aba, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wi. — ãne te tâma nharí za'ra.

41 Tawamhã ïsiti za'ra te mo, siwaprosi sãmra da, romhã prã na. Tame ma hi'rãtitõ nhamra, Timama ma, mreme da. **42** ãne te Timama ma mre:

— Ìmama, asima wē wamhã, ìma ba'a ìdâ'âzé hã, te robzépata tō da. Tane nherē, te ìsima ìwēzéb uwaibaba, ìma pisutu ò di za. Aima ìwēzéb uwaibaba, te 'manharĩ da hã ìma wē di. — Àne te Timama wi rowaptē.

43 Tawamhã ma ìtēme sihãiré, hãwa ãma romhuri'wa hã, te te pawaptob da, siptete na 're morĩ da, Zezusi hã. 44 Tiwi robzei'ò uptabi nherē, ma tō duré mre, Timama ma, mre me 'rãihã na. Taha wa, ma tō 're su'u a'a, dawapru ne, ti'ai wa.

45 Tawamhã Timama ma, mre me pari, ma tō wahudu, tisiré 're ìnomro mono norĩ u morĩ da apã. Sõtō za'ra ré, ma siza za'ra. Pě'ézé uptabi za'ra wa, te tinhotō za'ra. 46 Taha wa, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ wa, te asõtō za'ra wa'wa. Aiwahutu za'ra wa'aba. 'Re ìhãimana u'âsi mono wi, rowaptēre za'ra wa'aba asima, Wa'uburé nhimiwada'uri wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — Àne te tãma nharĩ za'ra.

Zezusi hã, da te ì'ârízé wasu'u

Mateusi 26.47-56; Marcusi 14.43-52; Zuwã 18.3-12

47 Tawamhã Zezusi te te tãma nharĩ za'ra ré, ma ìtēme aihutu ni, da'ahã na. Zudasi hã 12 na Zezusihi siré 're ìnomro mono norĩ me hã aré, ta hã 're ìmorĩ, te te sô danhimro, Zezusihi zô. Tawamhã Zezusihi u, ma ai'ré, 'rãwi te te sawi da, tob'rata hãrã na. 48 Taha wa, te Zezusi hã tãma tinha, ãne:

— Zudasi, oro ìzawi pese 'wa zahã, ma ìtob'rata hãrã na taré dama ìzawi, ti'ai ãma dasiré ìpodo hã da te ìwaihu'u za'ra da. — Àne te tãma tinha.

49 Tawamhã ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã ma tō oto waihu'u za'ra, da te oto dasiwi ì'âri da na hã. Taha wa, te siwi sadanha, ãne:

— Wanhib'apito, e wa te da'wapé za'ra ò di za, wani'wa na, sib'ézé 'wapa na. — Àne te sina sadanharĩ za'ra.

50 Taha wa, Zezusihi siré hã ma da'u'a ni, sib'ézé 'wapa na. Sasedoti ìpire uptabi ma romhuri'wa hã ma po're nhizãri ni, ìsimire niwĩ.

51 Tawamhã ma tō Zezusi hã tãma tinha, ãne:

— Tô'ã. Tane hã 'manharĩ tō. — Àne te tãma tinha.

Tawamhã ma po're upi, tinhib'rata na. Taha wa, ma tipo're wē apã. 52 Zezusihi zô ìsihudu hã ta norĩ hã sasedoti ìpire norĩ, duré 'Re ìhãimana u'âsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ, ìpire norĩ, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ. Taha wa, ma tō Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pã, ma bété we ìzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama. 53 Bãtã sidãpãsi, wa tō asõ'a

wa'aba nasi aimasisi, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma. E niha bâ tameb ré, asiwi ì'âri aba ò di bété. ãhãna ma tô bâdâ hã ìwa waptãrã, asiwi ì'âri aba zéb da hã, robra tede'wa hã pire na 're ìmorizéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawì ì'udâzé wasu'u

Mateusi 26.69-75; Marcusi 14.53-54,66-72; Zuwã 18.15-18,25-27

54 Tawamhã ma tô oto siwi ti'â, Zezusi hã. Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi saprõ, sasedoti u, ìpire uptabi nhorõwa u. Pedru hã te romhã na te te dapibu. 55 'Ri 'wawi wa'ra 're, da te dasima ìpré za'ra u, ma wi, Pedru hã. Tame te nhamra Pedru hã, uzã, da te dasiwi ì'uirĩ norĩ 'rata. 56 Unhama ãma sãmra ré, ma tô pi'õ hã 'madã, romhuri'wa hã. Taha wa, te 'madã'ã pese, te te waihu'u da. Te te waihu'u wamhã, te oto dama 'mahã, ãne:

— ãhã zama, te Zezusihi siré 're mo. — ãne te pi'õ dama wasu'u.

57 Tane nherẽ, ma tô tiwi ai'udã, ãne:

— Mare di. Ìma sa'rese ò di, ta hã. — ãne te pi'õi ma tinha asa.

58 Tawamhã ãma ronomro pari, te duré aibã hã Pedru 'madã, sãmra ré.

Taha wa, te Pedruhu ma tinha, ãne:

— A zama, te dasiré 're aimo. — ãne te tâma tinha. Tazahã, Pedru te asa tâma tinha, ãne:

— Mare di. Wa hã, ò norĩ siré hã ò di. — ãne te aibã ma tinha.

59 Tawamhã bâtã pibuzé hã misi te te sa'oto wi, te duré ni'wa hã tâma tinha, ãne:

— A hã te tô ìsiré 're aimo. A hã, Darireza hawimhã duré. — ãne te tâma tinha.

60 Taha wa, te duré Pedru hã asa tâma tinha, ãne:

— Mare di. Tane ìma ìnharĩ hã, te waihu'u ò di. Sa'rese ò di. — ãne te aibã ma tinha. ãne na timreme hã te te 'rãsutu wi, ma awa'awi si'a hã hã. 61 Taha wa, ma tô Wanhìb'apito hã aipi'ra. Sipi'rai wamhã, te Pedru hã 'madã'ã pese. Te te 'madã'ã wamhã, ma Wanhìb'apito mreme na po're puru, Pedru hã. Romhã ré, ma tô tâma waihu'u siro, te te dawì ì'udâzém na, Zezusi hã. ãne ma tô tâma tinha: “ã bâtã na si'a hã hãrã ò ré, te za si'ubdatõ dawì ì'udã, ìzadawa para ò nherẽ.” ãne ma tô romhã ré, Pedruhu ma waihu'u siro. 62 ãne na oto ìmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tô watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pẽ'ézé uptabi wa.

63 Tawamhã aibã norĩ hã ma tô Zezusihi ma nharĩ wasété za'ra, siwi ì'madã'ã'wa norĩ hã. Te duré nasi siwi ahã. 64 Zazahã na ma duré siwi 'rã ubu. Taha wa, te tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Ma'ápé wama waihu'u zara na, ni'wa hã ai'azâri'wa hã. E niha ïsisi hã. — Æne te nasi tãma nharĩ za'ra, te te nasi siwi ahâri sina.

65 Te duré tãma nharĩ wasété za'ra, ïwasété na.

66 Tawamhã mararé ma tô zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtô, duré sasedoti ïpire norĩ hã, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã. Si'rã'õtô wamhã, ma tô dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te we dasiwi saprõni za'ra da, ïtêmeb za'ra. 67 Da te ïtême dasiwi ãwisi wamhã, te siwi sadanha, Zezusi hã, ãne:

— E a hã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 'raipisudu, Danho'reptui'wa da. Ma'ápé, wama asiwasu'u za'ra na.

Taha wa, te Zezusi hã asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Danho'reptui'wa na aima ïsiwasu'u za'ra wa'aba wamhã, e te za ãma ïzaze za'ra wa'wa. Até ãma ïzaze za'ra wa'aba õ di za. 68 Duré, ïzadanhari za'ra wa'aba wa'rãmi, te asadanhari za'ra wa'aba wamhã, e marĩ te za ïma ïwaihu'u za'ra wa'wa. Marĩ hã ïma waihu'u za'ra wa'aba õ di za. 69 Tane nherẽ, wa hã ti'ai ãma dasiré ïpodo hã, wa za oto dama ïpire na 're ïnhamra, dama ïpire uptabi 'rata. Wa za oto ïsimire niwĩ 're ïnhamra, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'rata. — Æne te Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

70 Tawamhã te duré siwi sadanha, ãne:

— E tawamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra na, ma tô 're asi'madãã mo. — Æne te siwi sadanha.

Taha wa, te duré asa tãma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— A norĩ wa'wa hã te ïnharĩ za'ra wa'wa, tane na hã. — Æne te tãma nharĩ za'ra.

71 Tawamhã te sima nharĩ za'ra:

— Tãibã oto. Da te wama ïwasu'u za'ra zéb zô, wanhimipari za'ra õ di za oto. Wasi'uihã na wa tô ïsiwasu'uzé hã wapari za'ra ni. — Æne te sima nharĩ za'ra, dama ïpire norĩ hã.

Zezusi hã Piratuhu uiwada ïsabzé wasu'u

Mateusi 27.1-2,11-14; Marcusi 15.1-5; Zuwã 18.28-38

23¹ Taha pari, ma tô aihĩni tiwahutu za'ra, Zezusi hã te te siwi saprõni da, Piratuhu u. ² Tawamhã te te ïtême siwi ãwisi wamhã, ma tô siwi wasu'u wasété, ãne:

— Æ hã ma tô dawĩ ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na. Roma ãma danhib'apito ma, rob'ui'prazé hã da te tãma 're po'o za'ra mono tõ da, ma tô te te 're da'apa'uwati. Danhib'apito na te duré dama 're siwasu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na, Danho'reptui'wa da. — Æne te taré Zezusi wasu'u za'ra, Piratuhu ma.

³ Tawamhã Piratu te Zezusihi ma tinha:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito. — Æne te sadanha.

Taha wa, ma tô Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Tahata ma tô tane hã ãĩãma ãwaihu tô. — ãne ma tô tizadawa na tãma wa'rã, Zezusi hã.

4 Tawamhã Piratu te dama tinha, ãne:

— ãwasété na te waihu'u ô di, wasété wa, te ãwẽ'ôzéb da hã. — ãne te sasedoti ãpire norĩ ma nharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ me, uburé dama zama.

5 Tane nherẽ, te mreme tete na asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Tinhimirowasu'u na, ma tô te te dawĩ 're ro'wa'rutu, tinhimirowasu'u na, daza'rui mono bã, Zudeza ãma. Darireza ãma, ma tô roti na sãna'rata. ãhãta ma tô wei wi oto. — ãne te taré wasu'u za'ra, Piratuhu ma, Zezusi hã.

6-7 Tawamhã te Piratu hã da'azadanha, damreme te te wapari wa:

— E ã hã, Darireza hawi te wei mo. — ãne te da'azadanha.

— ãhe. Ta hawi te wei mo, tiza'rui hawi. — ãne te asa tãma rowasu'u za'ra ni.

Apito Erodĩ te te dama 're ãroti mono zé, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hã. Taha wa, Piratu te te wapari wamhã, te tãma 'ru za'ra, Erodihĩ u te te siwi saprõni da, tame za a'ã sãmra wa, Zeruzarẽ ãma. **8** Erodĩ hã Zezusihi wasu'u hã ma tô te te 're wapari. Taha wa, ma tô te te sima 're wẽ u'ãsi, Zezusi te te sabu da. Tawamhã, ãtẽme da te dasiwi ãwisi wamhã, toi uptabi di Erodĩ hã, titõmo na te te oto 'madã'ã wa. ãsõ'a, marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã tiwaihu'u pese na te te 'manharĩ da, ma tô aré sima wẽ, Erodĩ hã. **9** Taha wa, ma tô Erodĩ hã marĩ na sadanharĩ ahã, Zezusi hã. Tazahã, te te sada'ãbã ô di asa. **10** Taha wa, te oto Erodihĩ u aimasa, sasedoti ãpire norĩ hã. Rowahutu'wa norĩ me, te ãtẽme aimasa. Mreme tete sina, ma taré siwi pisutu za'ra, Zezusi hã.

11 Tawamhã Erodĩ norĩ hã ma tô Zezusihi ãma tiwa'ẽ za'ra, taré. Tinhib'a'uwẽ norĩ me, ma ãma tiwa'ẽ za'ra, da'wapéi'wa norĩ me. Ma tô ãma tito za'ra. Dasi'ubuzém na ma tô siwi ãma hãiba ubu, ãwẽ na. Tawamhã Erodĩ hã te oto dama ti'ru, apã da te dasiwi saprõni da, Piratuhu u. Taha wa, te apã siwi saprõ. **12** Piratu norĩ hã Erodihĩ me, te aré 're si'ruiwapari zahuré. ãhãna, ma tô oto sisawi zahuré.

Zezusi hã da te dasiwi wĩrĩ da, Piratu te te ãdazazezé wasu'u

Mateusi 27.15-26; Marcusi 15.6-15; Zuwã 18.39-19.16

13 Tawamhã Piratu te sitẽme dazô hã, sasedoti ãpire norĩ zô, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ zô. Duré roti'wa norĩ zô, te tihãrã za'ra, ãsib'a'uwẽ norĩ me, te te ãtẽme ubumro da. **14** ãtẽme sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra:

— We ãtẽme asiwi ãwisi aba wi hã, ma tã ãne ãma ãwasu'u za'ra wa'wa: “Ãhã nhimirowasu'u zarina, te oto ro'wa'rutu na 're dahãimana za'ra.” ãne ma tã ãma ãwasu'u za'ra wa'wa. Taha wa, wa tã asõ'a za'ra wa'aba, sadanharĩ pese aré, ãwasété zõ, ãwasédé hã ãma sa'ra za'ra wa'aba wa. Tazahã, marĩ hã ãma hãimana õ di, ãwasédé hã. ¹⁵ Erodi hã te te duré sadanharĩ wamhã, marĩ hã te te ãmanharĩ wasété zé hã te te duré ãma sõpõtẽ õ di. Taha wa, ma tã we apã watẽme satõrĩ za'ra, marĩ hã ãma hãimana õ wa. Marĩ te te 'manharĩ wasété õ nherẽ, e niha wa za dama ti'ru, da te dasiwi wĩrĩ da. Mare di. ¹⁶ Taré wa za da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, te te siwi 're préé mono da. Taha parimhã, wa za satõ, apã morĩ da. — ãne te Piratu hã tãma nharĩ za'ra.

¹⁷ Pascowa na dasaihurizép sidãpãsi, ma tã Piratu hã dazazém hawi te te 're da'azani, misi si. ¹⁸ Tawamhã aihĩni te damreme 'rãihã na tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Da te dasiwi wĩrĩre. Barabasihi si, wama wazere za'ra na apã. — ãne te ãma 'mahãrã za'ra ni, Piratu hã.

¹⁹ Barabasi hã dazazéb 're, te dame 're sa. ãsimiroti zarina, ma tã dasi'wapé hã watobro, romanu norĩ zada, Zeruzarẽ ãma. Ma tã duré da'maiwĩ, Barabasi hã. Taha wa, ma tã dasiwi sãrẽ ni, dazazéb 're, sab da.

²⁰ Piratu hã ma tã sima wẽ, Zezusi hã apã te te satõrĩ da. Taha wa, te ãne duré dama tinha. ²¹ Tane nherẽ, damreme 'rãihã na te nasi 'mahãrã za'ra ni, ãne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi sasõmri, dã'ã da. — ãne te nasi 'mahãrã za'ra ni.

²² Tawamhã te Piratu hã duré dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bã. ãwasété zõ, te sadanharĩ wamhã, marĩ hã ãma hãimana õ di. E niha wa za bété taré dama ti'ru, da te dasiwi wĩrĩ da. Mare di. Taré wa za ti'ru, da te dasiwi 're préé mono da. Taha parip si, te za mo, ãzadawa para. — ãne Piratu te dama tinha. Si'ubdatõ oto ãmreme hã.

²³ Tane nherẽ, te aihĩni norĩ hã ãma sé za'ra, mreme 'rãihã na, ãne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na sa'o, dã'ã da. — ãne te nasi 'mahãrã za'ra ni. Taha wa, Piratu ma tã oto dawapa. ²⁴ Da te tiwi ãwaptẽrẽzéb uwaibaba, ma tã pisutu, wedepo'o nhonhi'rãmi na sa'o da, Zezusi hã, dã'ã da. ²⁵ Da te dasima ãwẽ za'ra zéb uwaibaba, ma tã dama ti'ru, aibã, da te wazere da, dazazém hawi watobro da, apã morĩ da. Aibã nhimiroti zarina, ma tã dasi'wapé hã watobro aré, romanu norĩ zada hã. Ma tã duré da'maiwĩ, aibã hã. Taha wa, ma tã sãrẽ ni, dazazéb 're, sab da. Tawamhã Piratu te oto ti'ru, Zezusi hã te te siwi ãri da da'wapéi'wa norĩ hã, da te

dasima ïwê za'ra zéb uwaibaba, te te tãma 'manharĩ za'ra da, Zezusihi ma.

**Zezusi hã, wedepo'o ngonhi'rãmi na dâ'â da,
da te dasiwi ïsasõmrizé wasu'u**

Mateusi 27.32-44; Marcusi 15.21-32; Zuwã 19.17-27

26 Tawamhã Zezusi hã te oto siwi saprõ, ïdâ'âzéb u. Te te siwi saprõni ré, ma tô buru hawimhã aibã hã da'razã. Aibã nhisi hã, Sima na ïsisi hã. Simahã za'ru nhisi hã, Sireni na. Te te da'razãri wa, ma tô siwi pa'ã, da'wapéi'wa norĩ hã. ïsisé ma tô tãma hiri za'ra wedepo'o ngonhi'rãmi hã, Zezusihi zarina te te ãri da. Taha wa, te ïsarina ti'ã.

27 Tawamhã da'ahã na te Zezusihi zarina ai'aba're ni. Pi'õ zama, te dame ai'aba're, wawa sina. Zezusihi ãma pẽ'ezé uptabi za'ra wa, te ry'ry. 28 Taha wa, Zezusi hã ma tô ïtẽme aipi'ra za'ra, pi'õ norĩ u, te te tãma nharĩ za'ra da, ãne:

— Pi'õ norĩ, Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã, ïzõ ai'ry'ry wa'aba tõ. Áté asisõ si, te za 're ai'ry'ry wa'aba mo, ai'ra norĩ zõ zama. 29 Niwapsi dama 're rowasété za'ra mono di za. Taha wa, te za nharĩ za'ra ni, ãne: "Pi'õi 'ra'õ norĩ ma si, 're rowẽ za'ra mono di za, duré niwa ai'uté te te ïwapsõmri za'ra õ norĩ ma zama." ãne te za nharĩ za'ra ni. 30 Duré dama rowasété wapsi, êtẽ 'rãihã ma, te za tasi'ru za'ra ni, danhisiwi waptã'ã da, te te da'uprosi da. Duré sa'a ma, te za tasi'ru za'ra ni, te te dazuwa za'ra da. 31 E marĩ da, wa tô romhã ré aima rowa'õtõ za'ra wa'wa. ãhãna, mi wapti'i ré, te za oto rowasédé hã ïma 'manharĩ za'ra ni. Mi hã 'ré wamhã, e niha za bété. Dama 're rowasété uptabi za'ra mono di za. — ãne te Zezusi hã pi'õ norĩ ma nharĩ za'ra.

32 Zezusihi me, te aibã norĩ hã dasiwi saprõni zahuré ni, ïsiré dâ'â zahuré da, ta norĩ hã. Rowasété 'manharĩ'wa zahuré, aibã norĩ hã. 33 Tawamhã ma tô oto ãwisi za'ra, Da'rãihi na romnhisi u. Tame ma tô siwi sasõ Zezusi hã, wedepo'o ngonhi'rãmi na dâ'â da. Ma duré rowasété 'manharĩ'wa norĩ hã ïsiré sasõmri zahuré ni. Te ãma aiwa'aba zahuré, ïsimire niwĩ, duré ïsimi'e niwĩ.

34 Tawamhã Zezusi hã te Timama ma tinha, ãne:

— ïmama, da'ãma 'madã'ã õ di za, da te ïma ï'manharĩ wasété za'ra zé hã. Da te dasiwi ïwaihu'u ãna, ma tô ïma 'manharĩ wasété za'ra ni. — ãne te Timama ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã êtẽ zapotore ï'ui'ére ré hã ma tô nasi sima sãmra, Zezusihi uzazéb zõ. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé. 35 Zezusi norĩ hã simnhatã ré, te zudezu norĩ hã ï'rata asimro, te te 'madã'ã za'ra da. Taha wa, te roti'wa norĩ hã sima nharĩ za'ra, ãne:

— Ma tô te te 're da'anho'reptu aré. Tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te pisutu wamhã, ma'âpé sisô'reptu.
— ãne ma tô ãma tiwa'ê za'ra.

36 Da'wapéi'wa nori zama, ma tô ãma tiwa'ê za'ra. Tawamhã ma itême ai'rê za'ra, te te tãma wê za'ra da, uwa 'ru 'rã wa'u isê hã, iwa'âbã syry hã. 37 ãne te tãma nharĩ za'ra:

— A hã zudezu nori nhib'apito wamhã, ma'âpé asisô'reptu na. — ãne te tãma nharĩ za'ra, da'wapéi'wa nori hã.

38 Zezusihi 'rã uwaibaba, te ãma irob'ui'ére ré hã da'o. “Ã hã, zudezu nori nhib'apito.” ãne ãma irob'ui'ére hã.

39 Tawamhã rowasété 'manharĩ'wa hãiba amo hã te tãma tinha, ãne:

— A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te aipisutu wamhã, ma'âpé asisô'reptu na. Wa nori zama, wanho'reptu na. — ãne te Zezusihi ma tinha, wa'ê sina.

40 Taha wa, ma isiré hã ãma sadapsisi, ãne:

— Tô'ã. E 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimihâzé, asima pipa ã bã, ma tô tane tãma ãna. Wa nori hã wa wasiré waza'o ni, apito nhimiwada'uri zarina. Taré, da te wama rob'manharĩ ô di, dasiwi.

41 Wa nori hã wawasété wa, ma tô wama rob'manharĩ ni. Tazahã, ã hã marĩ hã te te dama 'manharĩ wasété ô di. — ãne te tãma tinha.

42 Taha wa, te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Zezusi, i'ãma aipo're pu'u za, Danhib'apito na apã we aimorĩ wamhã. — ãne te Zezusihi ma tinha.

43 Taha wa, te Zezusi hã asa tãma tinha, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u. ã bãtã na te za i'rata 're asãmra mo, rowê uptabi ãma. — ãne ma tô aibã ma ropisutu, Zezusi hã.

Zezusihi dâ'âzé wasu'u

Mateusi 27.45-56; Marcusi 15.33-41; Zuwã 19.28-30

44 Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bã. Bãdã siprazéb u, te oto robra si nomro. 45 Bãdã sipra wi, ma tô zazahã hã hãihaipo'o, 'ri 're wa'wa nhitobzé hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're idawata za'ra mono zéb ãma hã.

46 Taha wa, ma tô Zezusi hã Timama ma tinha, mreme 'rãihã na:

— Ìmama. ãhãta, wa za ipê'ezani hã aima tisô, asib'rata. — ãne te si'mahã, mreme 'rãihã na. Tawamhã awa'awi ma pê'ê hai'utô oto.

47 Tawamhã aibã hã ma tô ãma rob'madã, da'wapéi'wa nori wada'uri'wa hã, romanu hã. Te te ãma rob'madã hã wamhã, te ãma tiwata, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma. ãne te tinha:

— Nare ô hã, aibã 're imorĩ wê tô. — ãne te tinha.

48 Tawamhã da'ahã na ma tô tasi'rã'õtô ni, da te ãma rob'madã hã za'ra da. Tawamhã Zezusi hã dã hã wi, te 'ri tême apã ai'aba'rê ni, dawawa sina. ãma dapê'ézé uptabi za'ra di. 49 Zezusihi zawi

pese'wa norĩ hã, romhã na ma tô ãma 'madâ'ã za'ra. Pi'õ norĩ zama, te romhã na ãma 'madâ'ã za'ra, Darireza hawi ĩsarina ĩsi'aba're norĩ hã.

ZeZusi da te ĩsẽrẽzẽ wasu'u

Mateusi 27.57-61; Marcusi 15.42-47; Zuwã 19.38.42

50-51 Aibã hã te 're hãimana, Zuzé na ĩsisi hã. Arimateza na ĩsa'ru nhisi hã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Aibã hã ĩwẽ. Hãimana wẽ uptabi dí, dama. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb zô, te 're simipari u'ãsi. Ta hã, roti'wa ĩpire. Zudezu norĩ ma roti'wa ĩpire norĩ siré, te 're simasisi. Tazahã, ZeZusi te te siwi âri da, te te sima ãma roti za'ra wamhã, te te ãma dazazei õ di. 52 ZeZusi hã dâ'ã wamhã, te oto Piratuhu u mo Zuzé hã, ZeZusihi hãiba hã te te tiwi waptẽrẽ da. 53 Taha wa, ma tô ãma saze, Piratu hã. Taha wa, ma tô si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, Zuzé hã. Te te si'rai wamhã, ma tô hãiba ubu, zazahã ĩhãirã na. Taha pari, ma tô tisẽ, ab're wa, etẽ zahãpã ab're sirõmo wa. Tame ma tô ZeZusihi hãiba hã tisẽ, da te ĩwa ĩda'manherẽ'õ wa. 54 ãhã romhuri 'rãsutu na ma tisẽ. Romhutu na te za zudezu norĩ hã romhuri zahãrizé hã 'madâ'ã za'ra.

55 Tawamhã Zuzé hã ab're u morĩ wamhã, ma tô pi'õ norĩ hã ĩsarina ai'aba're. ZeZusihi zarina, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi we ĩsi'aba're, pi'õ norĩ hã. Tawamhã ab're hã ma tô sabu za'ra. Duré ZeZusihi hãiba, Zuzé te te ĩsẽrẽzẽ hã ma tô sabu za'ra. 56 Tawamhã 'ri tẽme te apã ai'aba're. Taha wa, ma tô marĩ hã sada wa'u za'ra, wedewa'u ĩsadaze hã, te te siwi ãma hãiba u're da. Romhuri zahãrizém na hã ma tô tiwa'utu za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisutuzéb zarina.

ZeZusi hã, ĩmama te te ĩhãiwa'utuzé wasu'u

Mateusi 28.1-10; Marcusi 16.1-10; Zuwã 20.1-10

24 ¹Dumidu na rowa'a wi, te pi'õ norĩ hã ai'aba're, ab're u. Marĩ wa'u te siré âri za'ra, ĩsadaze hã. ²Ab're u sihutu wamhã, ãne ma tô 'madâ'ã za'ra, ab're nhitobzẽ hã. Sitob õ di oto. Ni'wa hã ma tô ab're nhiti pi'ra. ³Tawamhã sisisi wamhã, te te sãmri za'ra õ di, Wanhib'apito ZeZusihi hãiba hã. Robaba di. ⁴Te te waihu'u za'ra õ wa, te ãne sima rosa'rata za'ra:

— E niha ab're hã baba di. E mahãta ĩhãiba. — ãne te sima sô amrami za'ra. Tawamhã aibã norĩ hã maparane ma ĩtẽme aima'wa. ĩ'uza hã ma ai'ubuzi zahuré. ⁵Taha wa, ma tô pi'õ norĩ hã tãma tipahi za'ra. Pahi te, ma tô aiwẽ'ẽ za'ra, ti'ai u. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— E niha da, te ĩhãiba zô ĩrob'madâ'ã za'ra wa'wa, adâ'ã 'ru ãma. Apã ma tô hãiwa'udu. ⁶⁻⁷ãme nomro õ di oto. Ma tô hãiwa'udu.

Darireza ãma 're sãmra mono ré, ma tô romhã ré aima siwasu'u sirõmo za'ra wa'wa aré, ãne: “Wa hã ti'ai ãma dasiré ïpodo hã te za dama ïnhomri ni, aibã ïwasété norĩ ma. Wedepo'o nhonhi'rãmi na te za dasiwi ïzasõmri ni, ïdãâ da. Bãdã maparane ïãma si'utõrĩ õ ré, wa za apã hãiwa'udu.” ãne ma tô romhã ré aima siwasu'u sirõmo za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zesusihi mreme na ãma po're pu'u za'ra, aibã norĩ hã.

⁸Taha wa, ma tô pi'õ norĩ hã ãma tipo're pu'u za'ra, Zesusihi mreme na. ⁹Taha pari, te ab're hawi apã ai'aba'ré, ïsazei'wa norĩ u. Aibã 11 na ïhãiba za'ra norĩ ma, ma tô rowasu'u pese za'ra,

Rucasi 24

Zezihi siré 're ñomro mono norĩ ma. Ñisiré ñisi'ubumro norĩ ma zama, ma tô tâma rowasu'u pese za'ra. ¹⁰ Pi'õ norĩ nhisi hã, ãne: Mariza Madarena, duré Zuwãna, duré Mariza, Ti'aduhu na. Ta norĩ hã ñisiré pi'õ norĩ me, ab're u ñisi'aba're hã, te Zezihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma rowasu'u pese za'ra. ¹¹ Tane nherẽ, ñimirowasu'u na te te saze za'ra õ di, taré newa. ¹² Tane nherẽ, Pedru hã ma tô wahudu, ab're u wara da, te te sabu da. Ab're u wisi wamhã, ma tô sô aiwẽ'ẽ, te te sô rob'madâ'â da. Sô siwẽ'ei wamhã, ñubuzéb si, ma tô sabu. Taha wa, ma tô apâ mo 'ri tême, tob'uzu sina, marĩ hã ñhâimana na.

Emausi u, ñsazei'wa norĩ nebzé wasu'u

Marcusi 16.12-13

¹³ Tawamhã tô taha bâtâ na te tineb zahuré, Emausi na 'ri wa'õtõ nhisi u, Zezihi zazei'wa norĩ hã. Zeruzarẽ hawi te tineb zahuré, 'ri wa'õtõ u. Zeruzarẽ hawimhã, ¹⁰ na ti'ai pibuzé hã, Emausi u hã. ¹⁴ Nep sina, ma tô te te sima rowasu'u zahuré, uburé marĩ hã ñwairébé mono na. ¹⁵ Te te sima rowasu'u zahuré mono ré, duré ãma sisada'âbâ zahuré mono ré, ma tô Zezusi hã ãma tiwisi zahuré. Te oto ñme timorĩ zahuré. ¹⁶ Titõmo na ma tô 'madâ'â zahuré. Tane nherẽ, te te waihu'u zahuré õ di, ni'wa newa. ¹⁷ Tawamhã Zezusi te sadanharĩ zahuré, ãne:

— E marĩ, te asima ñwasu'u wa'aba mo, bâdâdi na ane wa'aba sina. — ãne te sadanharĩ zahuré. Taha wa, ma tô mazahâri zahuré. Ubu pire zahuré di. ¹⁸ Tawamhã ma tô ñhâiba amo hã sadanha, Tezopasi na ñisi hã:

— Zeruzarẽ ãma 're asãmra mono nherẽ, e aiwétési aima ñsa'rese õ, ã nimosi marĩ hã ñwairébé mono hã. — ãne te sadanha, Tezopasi hã.

¹⁹ Taha wa, ma tô Zezusi hã asa sadanharĩ zahuré:

— E marĩ, wairébé mono bâ bété. — ãne te sadanharĩ zahuré.

— Zezusi, Nazaré hawi ñmorĩ ma, ma tô rob'manharĩ wasété za'ra ni. 'Re ñhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, te 're mo aré. Tiwaihu'u pese na ma tô marĩ hã te te dama 're ab'manharĩ aré, ñwẽ hã. Duré mreme pire na, te 're mo. ãne na ma tô waihu'u, 'Re ñhâimana u'âsi mono hã. ãne na hã uburé ma tô waihu'u za'ra ni. ²⁰ Tane nherẽ, wa'madâ'â'wa norĩ hã sasedoti ñpire norĩ hã ma tô danhib'apito u siwi saprõ. Roti'wa norĩ dama ñpire norĩ me, ma tô ñtême siwi saprõ, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô ñsimiwada'uri zarina, dasiwi sasõmri ni, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da. ²¹ Izarazéhé nhihudu norĩ hã, danhimiwada'uri na oto 're wahâimana za'ra mono tõ da, te te 're wa'apawapto mono da ne, wa tô 're wanhimnhasi za'ra aré. ãhãna

bâdâ maparane ma tô âma ne, da te ïwĩrĩzém na hã. **22-23** Ni'wam norĩ hã pi'õ norĩ hã ma tô ai'aba're ab're u, wasiré ïsazei'wa norĩ hã. Tane nherẽ, te te siwi sãmri za'ra õ di, ïhâiba hã. Ab're hã baba na, ma tô sô sabu za'ra. Apâ sihutu wamhã, âne te wama rowasu'u za'ra: “'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ si, wa tô wasiwi 'madâ'â za'ra ni, hâiwa hawi we ïne hã. Zezusi hã, u, dâ'â õ di. Te u, oto 're mo. Âne ma tô wama rowasu'u zahuré.” Âne te pi'õ norĩ hã wama rowasu'u za'ra. Taha wa, wa tô âma watob'uzu za'ra ni, ïsimirowasu'u za'ra na hã. **24** Taha wa, ma tô wasiré norĩ hã 'mane, pi'õi wa'rãmi, ab're u. Te te robzabu zahuré wamhã, ab're hã baba na ma tô duré sabu zahuré, pi'õ norĩ nhimirowasu'u zarina. Te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusihi hâiba hã te te ïsãmri zahuré õ na. — Âne te tâma rowasu'u zahuré, Zezusihi ma, Tezopasi norĩ hã.

25-26 Tawamhã Zezusi hã te asa tâma nharĩ zahuré, âne:

— E niha bété, waihu'u su'u aba õ di, sazei aba da, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u mono bâ, Danho'reptui'wa na rob'ui'ére hã. Danho'reptui'wa da, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã te za a'â robzépata, rowasédé, da te tâma 'manharĩ wamhã. Taha parip si, te za rowê âma 're sãmra, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te tâma ïpisutuzéb uwaibaba. — Âne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u zahuré, sô'awi tâma siwasu'u zahuré õ nherẽ, Danho'reptui'wa na.

27 Romhâ ré, ma tô ïwana Danho'reptui'wa na rob'ui'ére za'ra ni. Tawamhã Mozési te te âma ïrob'ui'ére na, te oto tâma rob'rãzarõtõ zahuré. Taha pari, uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ, te te âma ïrob'ui'ére za'ra na, te tâma rob'rãzarõtõ zahuré.

28 Tawamhã ma tô rob'umhutu za'ra oto, 'ri wa'õtõ u hã, Emausi u hã. Zezusi hã te aré tiwi timorĩ waré zahuré. **29** Taha wa, ma tô tâma nharĩ zahuré, tiwi morĩ zahuré tõ da:

— Wa'rata asãmra a'â. Ma tô wawi tihâiwahã. Te za wawi tirobra. — Âne te tâma nharĩ zahuré.

Taha wa, ma tô âzé 'ri para u, ï'rata sãmra zahuré da, a'â. **30** Tawamhã ï'rata te tinhamra zahuré, siré saihuri da. Sãmra wamhã, ma tô ï'u'êne hã ti'â, Zezusi hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te tiwata, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wê'ê, ï'u'êne hã. Ma tô tâma sômri zahuré. **31** Taha wa, ma tô oto waihu'u zahuré, Zezusi hã. Tazahã, ma tô tiwi aimani zahuré. **32** Taha wa, te ïsa'u sima rowasu'u zahuré, âne:

— Bâdâdi na we te te wama rowasu'u mono ré hã, e watoi õre, wapê'ê remhã. Wato sina, wa we wa te wapari. Wapari ze ti. — Âne te sima rowasu'u zahuré.

33 Tawamhã awa'awi, ma tô tiwahutu zahuré, Zeruzarẽ u neb da apâ. Simasisi wamhã, ma tô Zezusihi siré norĩ hã sabu za'ra, 11 na ìhâiba za'ra hã. 'Ri para, te siré ai'ubumro, ìsazei'wa norĩ me.

34 — Tô senã, ma tô Wanhib'apito hã hâiwa'udu. Simahã ma, ma tô sihâiré. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, datẽme ìsimasisi norĩ ma.

35 Tawamhã Wanhib'apito, bådâdi na ìtẽme ìwisi zahuré na, ma tô asa dama rowasu'u zahuré, ìsazei'wa norĩ ma. Duré, Wanhib'apito te te ìwaihu'u zahuré zém na, ma tô siwasu'u zahuré. Ì'uẽne te te tãma ìwẽ'ẽ zahuré na, ma tô duré Wanhib'apito hã waihu'u zahuré. ãne na ma tô siwasu'u zahuré, Zezusihi zazei'wa norĩ ma.

Zezusi hã, tizazei'wa norĩ ma, ìsihâirézé wasu'u

Mateusi 28.16-20; Marcusi 16.14-18; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

36 Tawamhã ìsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u zahuré ré, ma tô Zezusi hã ìwa'wa tizab za'ra. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Rowẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

37 Tawamhã dahâiba warõ newa, ma tô tãma tipẽ'ẽwara za'ra.

38 Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô ìma aipẽ'ẽwara za'ra wa'wa. E marĩ da, ma tô ìwawã za'ra wa'wa, ìhâiwa'utuzém na. 39 Ìnhib'rada, 'madâ'â za'ra wa'aba. Duré ìpara hã 'madâ'â za'ra wa'aba. Ma'ãpé oto ìzaze za'ra wa'aba. Wa hã tô, Zezusi. Dahâiba warõ hã nhi õ di, duré hi õ di. Wa hã ìnhi ré hã, duré ìhi ré hã. Ma'ãpé asib'rata na ì'upi za'ra wa'aba, tô sena ìzaze za'ra wa'aba da. 40 — ãne ma tô Zezusi hã tãma si'ru za'ra. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã tãma sô'a za'ra, duré tipara hã. 41 Ìmreme te te wapari za'ra wamhã, te 're to za'ra, tipẽ'ẽ na. Tãma rowẽ uptabi za'ra di. Tane nherẽ, Zezusi hã hâiwa'utu õ newa, te te ãma saze za'ra õ di. Taha wa, mrab zô te sadanharĩ za'ra oto, Zezusi hã:

— E mra, te aima tihâimana za'ra wa'wa. — ãne te sadanharĩ za'ra.

42 Tawamhã syry na ma tô tãma sômri za'ra, tepe zebre hã.

43 Tawamhã ma ti'â, te te 'rêne da, ìsô'a za'ra. 44 Taha wa, te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Romhã ré wa tô aima rowasu'u za'ra wa'wa, ai'rata 're ìnhamra za'ra wa'aba mono ré hã, marĩ hã za ìzô ìwairébé mono na, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré zarina, duré ìsô're na rob'ui'ééré zarina. — ãne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra.

45-46 Tawamhã ma tô ãne tãma waihu'u za'ra, ìbaihã na rob'ui'ééré zarina:

— Romhâ ré ma tô âne ĩãma rob'ui'ééré za'ra ni: “Danho'reptui'wa te za robzépata za'ětē, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã. Tane nherē, bâdâ maparane âma si'utōrĩ õ ré, te za hâiwa'udu apâ, ab're hawi. 47 Duré, te za ĩwasu'uwē na ĩsadawa para te te 're dapo're pu'u za'ra, âne: ‘Dawasédé hã te za da te 're rēme pese za'ra. Tawamhã te za te te dama 're apari dawasédé hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.’ Āne te za ĩwasu'uwē na uburé te te âma 're dapo're pu'u za'ra, daro mono bâ. Zeruzarē âma ĩsãna'rada hã za.” Āne ma tô duré romhâ ré âma rob'ui'ééré za'ra, ĩbaihã na hã. 48 A norĩ wa'wa hã ma tô ĩãma ĩmadâ'â za'ra wa'wa, ĩdâ'âzé hã. Duré ĩhâiwa'utuzé hã ma tô ĩãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Taha wa, te za ĩwasu'u wē'wa, 're anomro aba mo. 49 Wa hã wa za we atēme satōrĩ za'ra wa'wa, ĩmama te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zarina. Taha wa, te za a'â 'ri ahâ âma sô asimipari za'ra wa'wa, hâiwa hawi te we atēme ĩsatōrĩ za'ra wa'aba zéb u, ĩwaihu'u pese na 're ĩmorĩ ne, 're anomro aba mono da. — Āne te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra, tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, hâiwa u ĩmorizé wasu'u

Marcusi 16.19-20; Atusi 1.9-11

50 Tawamhã Zezusi hã ma tô tisiré 're ĩnomro mono norĩ hã te te simro, 'ri ahâ nhiti, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tamomo te te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô tinhib'rada hã wahutu, tisi hawimhã, ĩwē hã te te tãma sômri za'ra da, Zezusi hã. 51 Tawamhã taha ré, ma tô tiwi timorĩ za'ra. ĩmama hã ma tô tiwi âri za'ra, hâiwa u. 52 Tawamhã ĩsa'u, te Zezusihi âma tiwata za'ra, hi'rãtitõ. To sina, te apâ ai'aba'ré, Zeruzarē u. 53 Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zéb âma, te 're si'ubumroi u'âsi, 'ri 'wawi wa'ra 're, âma 're wata u'âsi za'ra mono da.